

การบริหารงานของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

นครศรีธรรมราช เขต 1

รัฐกร ผดุงกิจ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ปีการศึกษา 2557

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

**THE ADMINISTRATION OF SCHOOL ADMINISTRATORS
RELATED WITH THE ACADEMIC QUALITY IN SCHOOLS
UNDER NAKHON SI THAMMARAT PRIMARY EDUCATION
SERVICE AREA OFFICE 1**

RATTAKORN PADUNGKIT

**Presented in Partial Fulfillment of the Requirement for the Doctor
Of Philosophy in Administration of Educational Administration
Nakhon Si Thammarat Rajabhat University
Academic Year 2014**

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานของผู้บริหารกับคุณภาพงานวิชาการ
ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครศรีธรรมราช เขต 1

ผู้วิจัย นายรัฐกร ผดุงกิจ
สาขาวิชา การบริหารการศึกษา

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

.....ประธาน
(ดร.รอยพิมพ์ใจ เพชรกุล)

.....กรรมการ
(ดร.ธีระพงษ์ สมเขาใหญ่)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไมตรี จันทรา)

.....กรรมการ
(ดร.รอยพิมพ์ใจ เพชรกุล)

.....กรรมการ
(ดร.ธีระพงษ์ สมเขาใหญ่)

.....กรรมการ
(ดร.สมพร ญาณสูตร)

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ไว้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

(ดร.นพรัตน์ ชัยเรือง)

รองอธิการบดี รักษาราชการแทน

วันที่ 1 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2558

บทคัดย่อ

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การบริหารงานของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1
ผู้วิจัย	นายรัฐกร ผดุงกิจ
สาขาวิชา	การบริการศึกษา
ประธานอาจารย์ที่ปรึกษา	ดร.รอยพิมพ์ใจ เพชรกุล
อาจารย์ที่ปรึกษา	ดร.ธีระพงษ์ สมเขาใหญ่

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับ
คุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการของ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จำนวน 97 คน
เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มาตรการส่วนประมาค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้
โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าสัมประสิทธิ์
สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยรวมมีการบริหารงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน
พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก
2. คุณภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณา
รายด้านพบว่าคุณภาพการบริหารงานวิชาการทุกด้านอยู่ในระดับมาก
3. การบริหารงานของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษา
โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ
เมื่อพิจารณาในรายด้านของความสัมพันธ์ก็พบว่าการบริหารงานของผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับ
คุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาทุกด้าน

ABSTRACT

The Title	The Administration of School Administrators Related with the Academic Quality in Schools under Nakhon Si Thammarat Primary Education Service Area Office 1
Author	Mr.Rattakorn Padungkit
Major Program	Educational Administration
Thesis Chairman	Dr.Roipimjai Phetkun
Thesis Advisor	Dr.Theerapong Somkhaoyai

The purposes of this study were to study the level of The Administration of School Administrators Related with the Academic Quality in Schools under Nakhon Si Thammarat Primary Education Service Area Office 1. The sample groups were 97 school academic division chiefs. The instruments were questionnaires and analyzed by percentage, mean, standard deviation and Pearson's product Moment Correlation Coefficient.

The research results revealed that:

1. The overall level of The Administration of School Administrators in Schools under Nakhon Si Thammarat Primary Education Service Area Office 1.werein high level of all aspects.
2. The overall level of The Academic Quality Administration in Schools under Nakhon Si Thammarat Primary Education Service Area Office 1.were in high level of all aspects.
3. The relation between The Administration of School Administrators and Academic Quality Administration was in positive at the medium level with statistical significant differences at .05 level,while considering in each aspect found all related.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ได้ต้องขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความอนุเคราะห์ของ ดร.รอยพิมพ์ใจ เพชรกุล ประธานอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ดร.ธีระพงษ์ สมเขาใหญ่ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่คอยดูแลเอาใจใส่ให้คำปรึกษา และแนะนำในการแก้ไขข้อบกพร่องทุกขั้นตอนเป็นอย่างดี ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้เป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ นายเจ็ดศักดิ์ ภูชงค์ นายเพชฌัญญู อุปนันท์ ดร.อโนทัย ประสานนางศิริพร ใจห้าว และนางฐิตารีย์ เกิดสมกาล ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญให้ความอนุเคราะห์ ตรวจสอบ แก้ไขปรับปรุง และให้ข้อเสนอแนะต่างๆ ในการสร้างเครื่องมือวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้างานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ทุกท่าน ที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่าของท่าน ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นตามความเป็นจริง เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์ข้อมูลและการนำผลไปใช้ในการวิจัยได้อย่างถูกต้อง ขอขอบพระคุณฝ่ายประสานงานบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ที่กรุณาอำนวยความสะดวกขอขอบคุณเพื่อนๆ ในสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ปีการศึกษา 2556 ทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือตลอดมารวมทั้งขอบคุณ คุณพ่อคุณแม่ และสมาชิกในครอบครัวของข้าพเจ้า ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายที่คอยส่งเสริม สนับสนุน และให้กำลังใจ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้

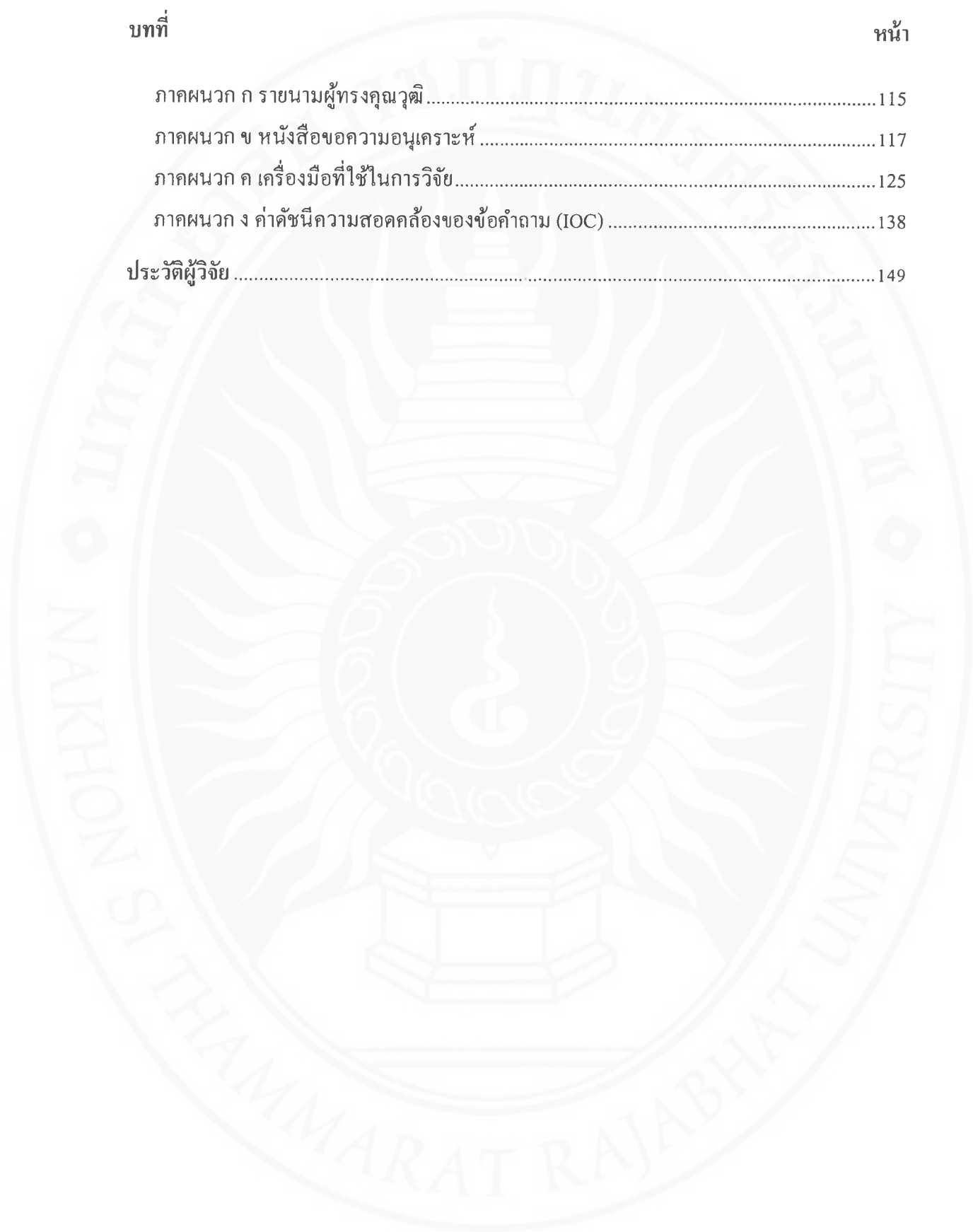
รัฐกร ผดุงกิจ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
สมมติฐานของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ของการวิจัย	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
การบริหารสถานศึกษา	11
ความหมายของการบริหารสถานศึกษา	11
ความสำคัญของการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา	12
แบบการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา	14
คุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษา	32
ความหมายงานวิชาการ	32
แนวคิดการบริหารงาน	33
วัตถุประสงค์การบริหารงานวิชาการ	34
ความสำคัญของวิชาการ	34

บทที่	หน้า
หลักการบริหารงานวิชาการ	35
ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	66
งานวิจัยในประเทศ.....	66
งานวิจัยต่างประเทศ	71
3 วิธีดำเนินการวิจัย	73
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	73
เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล.....	74
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล	76
การเก็บรวบรวมข้อมูล	77
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	80
สัญลักษณ์ที่ใช้แทนการวิเคราะห์ข้อมูล	80
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	80
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	81
5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	96
ระเบียบวิธีการวิจัย	96
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	96
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	96
การเก็บรวบรวมข้อมูล	97
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	97
สรุปผลการวิจัย	98
อภิปรายผลการวิจัย	101
ข้อเสนอแนะ	104
บรรณานุกรม	105
ภาคผนวก.....	114

บทที่	หน้า
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	115
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	117
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	125
ภาคผนวก ง ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC).....	138
ประวัติผู้วิจัย.....	149

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบหลักของงานวิชาการในสถานศึกษา.....	40
2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา.....	74
3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสภาพทั่วไป.....	81
4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 โดยภาพรวม	82
5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม	83
6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ด้านการบริหารแบบกระจายอำนาจ	84
7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ด้านการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์	85
8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ด้านการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้	86
9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้าน	87
10 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษา ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา.....	88

11	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้.....	89
12	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน	90
13	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ด้านการนิเทศการศึกษา	91
14	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา.....	92
15	ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา.....	93
16	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) และผลการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับคุณภาพงาน วิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ทางบวก.....	94

สารบัญญภาพ

ภาพที่

หน้า

- 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย 6
- 2 กระบวนการของการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ 26

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน จะต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็งและมีพลังเพียงพอในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาคนหรือทุนมนุษย์ให้เข้มแข็ง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 และการเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของคน ทั้งในเชิงสถาบัน ระบบโครงสร้างของสังคมให้เข้มแข็ง สามารถเป็นภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554, 1) การศึกษาเป็นรากฐานสำคัญประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาในสังคม เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนได้รับการพัฒนาดตนเองในด้านต่างๆ พร้อมทั้งจะดำรงชีวิตและประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงรวมเป็นพลังสร้างสรรค์ในการพัฒนาประเทศได้อย่างยั่งยืน ดังนั้นรัฐบาลจึงเห็นความสำคัญของการศึกษาจึงได้ตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และนโยบายด้านการศึกษาของรัฐบาลที่ได้แถลงต่อรัฐสภาต่างมีอุดมการณ์และหลักการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และเพื่อคนไทยทั้งปวงได้มีโอกาสเท่าเทียมกันทางการศึกษา และพัฒนาได้อย่างต่อเนื่องและตลอดชีวิต อันเป็นเงื่อนไขไปสู่ระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ที่พึงประสงค์

การบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในการปฏิรูปการบริหารและการจัดการศึกษาดตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กระจายอำนาจในการบริหารงานสถานศึกษาออกเป็น 4 งาน ได้แก่ การบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ซึ่งงานวิชาการถือว่าเป็นงานหลักหรือภารกิจหลักของสถานศึกษาที่มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการ ไปให้สถานศึกษามากที่สุด สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชนท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชนท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2554, 4) โดยในหมวด 5 การบริหารและการจัดการศึกษา มาตรา 38 ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาให้มีคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีอำนาจในการกำกับดูแลจัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา ประสาน และส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถจัดการศึกษา

สอดคล้องกับนโยบาย และมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งทางด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง แต่ทั้งนี้สิ่งที่จะทำให้การปฏิรูปการศึกษาประสบความสำเร็จได้แก่ผู้บริหารในฐานะผู้นำที่ต้องการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษา โดยเฉพาะการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมไปสู่ความคิดสร้างสรรค์แบบใหม่ ความคิดที่ออกนอกกรอบหรือกฎเกณฑ์เดิมเพื่อประยุกต์ให้เกิดความก้าวหน้า (ราชกิจจานุเบกษา, 2553, 14)

จากความสำคัญและนโยบายการกระจายอำนาจการศึกษาของรัฐบาล ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ทำให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีผู้นำองค์กรคือ ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งได้รับมอบอำนาจและความรับผิดชอบตามภารกิจ และมีอิสระในการบริหารจัดการตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับที่จะสั่งการอนุญาต อนุมัติหรือปฏิบัติราชการตามที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่ ดังนั้นการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่จะบริหารจัดการการศึกษาให้มีคุณภาพเป็นไปตามเป้าหมายได้ เพราะการบริหารสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นกระบวนการที่มีระบบความสัมพันธ์ของกิจกรรมต่างๆ ในองค์กรซึ่งเปรียบเสมือน สมอ ขน และผลกำลังของผู้บริหาร ที่ผู้บริหารทุกวงการจะต้องใช้เป็นวิถีทางไปสู่ความสำเร็จในการทำงาน (Knezevich, 1975, 5) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, 3-4) ที่กล่าวว่างานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารการศึกษา ไม่ว่าจะสถานศึกษาประเภทใด มาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตรและโปรแกรมการศึกษา การจัดการเรียนการสอน การจัดบุคลากรที่เกี่ยวข้อง การจัดส่งส่งเสริมงานด้านวิชาการ และการวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษา เกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา อันอาจจะเกี่ยวข้องทางตรงหรือทางอ้อมก็อยู่ที่ลักษณะของงานนั้น จันทราณี สงวนนาม (2551, 143) ได้ให้ความสำคัญของงานวิชาการไว้ว่า งานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษา ที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ส่วนงานด้านอื่นๆ นั้น แม้จะมีความสำคัญเช่นเดียวกัน แต่เป็นเพียงส่วนส่งเสริมสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารจะต้องสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตร การที่จะตรวจสอบว่าสถานศึกษาใด ผู้บริหารให้ความสำคัญต่องานวิชาการสามารถดูได้จากสถานศึกษามีขอบเขตของงานวิชาการอย่างชัดเจน ผู้บริหารมีวิสัยทัศน์และแนวคิดใหม่ๆ ในการพัฒนางาน ครูมีความตระหนักและร่วมมือกัน

พัฒนางานวิชาการอย่างจริงจัง สามารถนำปรัชญาของสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติตามโครงการต่างๆ ได้อย่างดีเยี่ยมและสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, 6-7) กล่าวว่างานวิชาการ ถือว่าเป็นหัวใจของสถานศึกษาทั้งนี้เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา ก็คือการจัดการศึกษา คุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษาจึงอยู่ที่งานด้านวิชาการซึ่งประกอบด้วย งานด้านหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนการจัดการบุคลากร การจัดสิ่งที่ส่งเสริมงานด้าน วิชาการรวมถึงงานวัดและประเมินผล ซึ่งหลักการปฏิบัติงานวิชาการ คือ หลักแห่งประสิทธิภาพ และประสิทธิผล จากที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่างานวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญมากที่สุด ถือว่าเป็นหัวใจของการจัดการศึกษาในสถานศึกษามีขอบข่ายในการดำเนินงานที่ส่งผลกระทบต่อ ผู้เรียน โดยตรง เพื่อให้เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่ได้กำหนดไว้

ดังนั้นการบริหารงานในสถานศึกษา ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบงานทุกอย่าง ตั้งแต่เรื่อง การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานอาคารสถานที่ การบริหารงานธุรการ การเงินและพัสดุ และงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน ซึ่ง ได้มีนักวิจัยบางท่านชี้ให้เห็นว่า งานบริหารวิชาการเป็นงานที่สำคัญยิ่งเพราะวิชาการช่วยพัฒนาสติปัญญา ความนึกคิดของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเป็นผู้มีคุณค่าในสังคม จากเหตุผลดังที่ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารงาน วิชาการ ผู้วิจัย จึงสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับคุณภาพงานวิชาการ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ในการบริหารงานวิชาการตามขอบข่ายภารกิจทั้งหมด 17 ด้าน ทางผู้วิจัยจึงเลือกขอบข่ายภารกิจงาน ที่จะศึกษาทำการวิจัยเพียง 6 ด้านคือ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การนิเทศการศึกษา การพัฒนาระบบ ประกันคุณภาพภายใน และการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพ งานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1

สมมติฐานของการวิจัย

การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษา
ชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ทาบวค

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยผู้วิจัยยึดแนวคิดทฤษฎีจากนักวิชาการ
ซึ่งประกอบด้วย 4 แบบดังนี้

1.1.1 การบริหารแบบมีส่วนร่วม

1.1.2 การบริหารแบบกระจายอำนาจ

1.1.3 การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์

1.1.4 การพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้

1.2 คุณภาพงานวิชาการภายในสถานศึกษา โดยผู้วิจัยยึดขอบข่ายและภารกิจ
ตามกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา
พ.ศ. 2550 แนวคิดทฤษฎีจากนักวิชาการ และสามารถวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบได้ 6 ประเด็น ดังนี้

1.2.1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

1.2.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

1.2.3 การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน

1.2.4 การนิเทศการศึกษา

1.2.5 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน

1.2.6 การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

2. ขอบเขตของประชากร

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราชเขต 1 จำนวน 127 คน (สำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1, ข้อมูล ณ วันที่ 3 ก.พ. 2557)

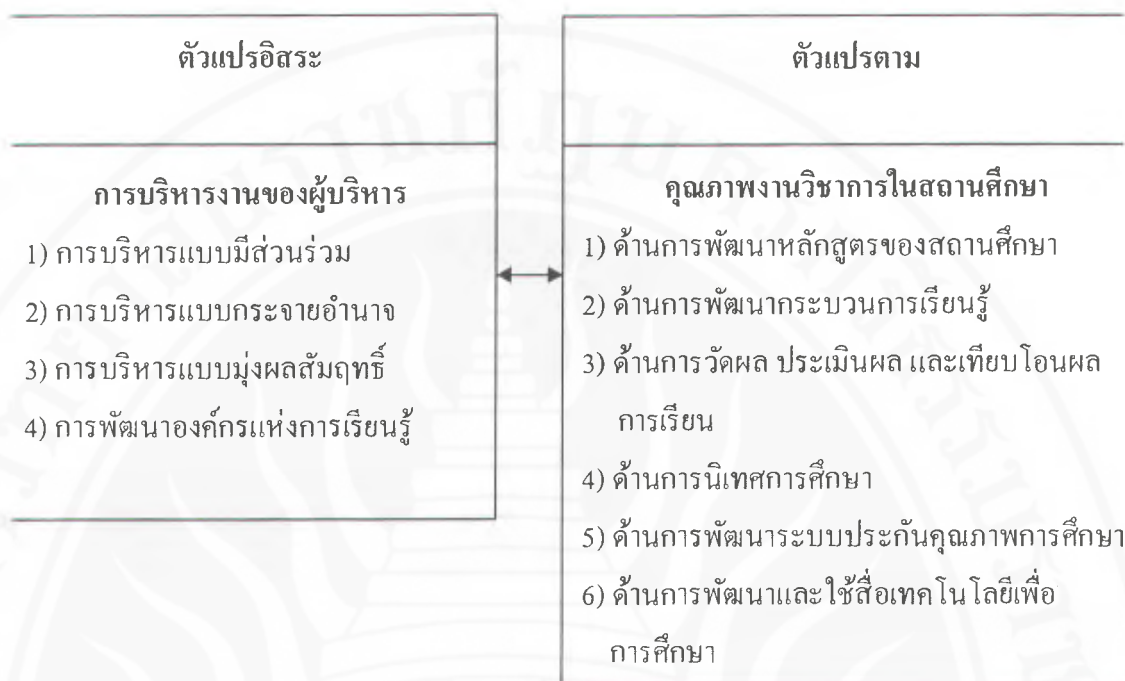
2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จำนวน 97 คนกำหนด
ขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane (1973, 727-728 อ้างถึงใน พิชิต ฤทธิ์จรูญ 2554, 117-
118)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

- 3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย
 - 3.1.1 การบริหารแบบมีส่วนร่วม
 - 3.1.2 การบริหารแบบกระจายอำนาจ
 - 3.1.3 การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์
 - 3.1.4 การพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้
- 3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณภาพงานวิชาการภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย
 - 3.2.1 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
 - 3.2.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
 - 3.2.3 การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
 - 3.2.4 การนิเทศการศึกษา
 - 3.2.5 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา
 - 3.2.6 การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาการบริหารงานของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารงานสถานศึกษาตามแนวคิด และทฤษฎีที่นักวิชาการได้ให้กำหนด ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 4 แบบคือ การบริหารแบบมีส่วนร่วม การบริหารแบบกระจายอำนาจ การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ และการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ และคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษา ผู้วิจัยยึดคทฤษฎีทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 (ราชกิจจานุเบกษา, 2553, 14) และแนวคิดของนักวิชาการ (กิตติมา ปรีดีดิลก, 2553, 57 - 58) พบประเด็นที่น่าสนใจ 6 ประเด็น คือ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การนิเทศการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ซึ่งเสนอไว้ในแผนภาพที่ 1 ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการนิยามศัพท์ ผู้วิจัย ได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาสรุปเป็นนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

1. การบริหารงาน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานของผู้บริหาร เพื่อปรับปรุง พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดหมายของหลักสูตร

1.1 การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การปรับปรุงคุณภาพกระบวนการบริหาร โดยอาศัยหลักการมีส่วนร่วม ต่อเนื่อง สม่่าเสมอ การเสนอแนะและการพัฒนางานวิชาการ ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย มีเป้าหมายนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพที่สูงขึ้น

1.2 การบริหารแบบกระจายอำนาจ หมายถึง การปรับปรุงคุณภาพกระบวนการบริหาร โดยอาศัยหลักการกระจายอำนาจ มอบหมายหน้าที่ การดำเนินงานภายในระบบให้ผู้บริหารงานตามสิทธิและหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือกฎหมายอื่นๆ

1.3 การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ หมายถึง การปรับปรุงคุณภาพกระบวนการบริหาร โดยอาศัยความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานในหน้าที่ของบุคลากรให้มีคุณภาพ ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ มีความคิดสร้างสรรค์ และมีการพัฒนาผลงานให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

1.4 การพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ หมายถึง การปรับปรุงและพัฒนาห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ สถานที่ แหล่งเรียนรู้ภายนอกห้องเรียน มุมส่งเสริมการอ่าน สื่อการเรียนการสอน พร้อมทั้งแหล่งเรียนรู้ที่เป็นสถานที่สำคัญ แหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคล และแหล่งเรียนรู้ที่เป็นทรัพยากรธรรมชาติ ให้มีความพร้อมต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง หลากหลาย และมีคุณภาพ

2. คุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษา หมายถึง ผลจากการดำเนินงาน ปรับปรุง พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดหมายของหลักสูตร ครอบคลุม 6 ประเด็นคือ

2.1 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา หมายถึง การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ขึ้นพื้นฐานเพิ่มเติมจากหลักสูตรแกนกลาง และปรับ โครงสร้างแต่ละสาระการเรียนรู้ให้เหมาะสม ในช่วงชั้น โดยยึดหลักที่ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพจัดเนื้อหา สาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน จัดกิจกรรมให้หลากหลายตามความสนใจ และความถนัด จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ มีประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

2.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง แนวทางการจัดกระบวนการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ในการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

2.3 การวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการทดสอบผลการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน โดยครูผู้สอนจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย ใช้เทคโนโลยี สื่อการเรียนการสอน แหล่งการเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างครอบคลุม มีการติดตาม ผลการเรียนรู้ตามกฎระเบียบว่าด้วยการวัดผลประเมินผลของสถานศึกษาและ วัดผลประเมินผล ในกิจกรรมต่างๆ อย่างหลากหลายตามสภาพจริง และการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การประเมิน คุณภาพผู้เรียน การเทียบโอนผลการเรียนจากความรู้ ทักษะประสบการณ์จากแหล่งเรียนรู้อื่นๆ โดยคณะกรรมการ การจัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผล ประเมินผลการเทียบโอนผลการเรียน ตลอดจนควบคุมการจัดทำเอกสารหลักฐานของสถานศึกษา

2.4 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา หมายถึง การดำเนินการ เกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการจัดการเรียนทั้งด้านผู้ผลิตและผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย

ของหลักสูตร ซึ่งอาจอยู่ในสภาพของจริง แบบจำลอง หรือการใช้เทคโนโลยีในการจัดทำ เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา แสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

2.5 การนิเทศการศึกษา หมายถึง การปฏิบัติงานร่วมกันของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา กระบวนการที่ผู้นิเทศในสถานศึกษาประกอบด้วยผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระครูผู้สอน ที่ผู้บริหารมอบหมายให้ดำเนินการ โดยใช้ภาวะผู้นำทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจประสานงาน และใช้ศักยภาพในการทำงานอย่างเต็มที่ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนางานของสถานศึกษานั้นๆ โดยส่วนรวมให้เป็นไปตามมาตรฐานของหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษาในอันที่จะเป็นผลในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตรสถานศึกษา

2.6 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง สถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่จัดดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษา เพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก และพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานทั้งด้านผู้เรียน ด้านครู และด้านผู้บริหาร

3. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และรักษาการผู้อำนวยการ โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1

4. สถานศึกษา หมายถึง โรงเรียนของรัฐบาลที่มีการจัดการเรียนการสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1

5. ขนาดสถานศึกษา หมายถึง การจำแนก โรงเรียนที่จัดการศึกษาตามจำนวนนักเรียน โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 เกณฑ์การจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 โดยจำแนกดังนี้

5.1 โรงเรียนขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนที่ทำการศึกษาในโรงเรียนดังกล่าวทั้งหมดน้อยกว่าหรือเท่ากับ 120 คน

5.2 โรงเรียนขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนที่ทำการศึกษาในโรงเรียนดังกล่าวทั้งหมดระหว่าง 121-600 คน

5.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนที่ทำการศึกษาในโรงเรียนดังกล่าวทั้งหมด 601 คนขึ้นไป

6. หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการ หมายถึง บุคลากรผู้ปฏิบัติงานวิชาการและมีตำแหน่งเป็นหัวหน้าฝ่ายวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1

7. วิทยฐานะของครู หมายถึง ตำแหน่งความรู้ความสามารถความชำนาญการหรือความเชี่ยวชาญของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในการปฏิบัติงานจำแนกดังนี้

- 7.1 ครูปฏิบัติการ
- 7.2 ครูชำนาญการ
- 7.3 สูงกว่าครูชำนาญการ

8. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 หมายถึง หน่วยงานที่ดูแล จัดตั้ง ยุบ รวมสถานศึกษา รวมทั้งประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ประกอบด้วย อำเภอเมือง อำเภอลานสกา อำเภอพระพรหม และอำเภอเฉลิมพระเกียรติ

ประโยชน์ของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีความคาดหวังว่ามีความสำคัญและประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาที่ได้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวในการบริหารงานของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับคุณภาพงานวิชาการ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1

2. ผลการศึกษาที่ได้จะเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าวิจัยด้านอื่นที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้มุ่งศึกษาการบริหารงานของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำเสนอตามลำดับดังนี้

1. การบริหารสถานศึกษา
 - 1.1 ความหมายของการบริหารสถานศึกษา
 - 1.2 ความสำคัญของการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา
 - 1.3 แบบการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา
2. คุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษา
 - 2.1 ความหมายงานวิชาการ
 - 2.2 แนวคิดการบริหารงาน
 - 2.3 วัตถุประสงค์การบริหารงานวิชาการ
 - 2.4 ความสำคัญของวิชาการ
 - 2.5 หลักการบริหารงานวิชาการ
 - 2.6 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ
3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 3.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

การบริหารสถานศึกษา

การบริหารในสถานศึกษา คือกระบวนการที่ผู้บริหารสถานศึกษากับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งในและนอกโรงเรียนร่วมกันดำเนินการ ตามภารกิจหลักของโรงเรียน คือการจัดการเรียนการสอน ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร อาศัยความรู้ความสามารถความชำนาญหรือทักษะ และเทคนิควิธีการต่างๆ ให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหาร การตัดสินใจตามหลักกระบวนการบริหาร โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์สูงสุดและมุ่งประโยชน์ต่อนักเรียนเป็นสำคัญ

ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

การบริหารสถานศึกษา เป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในเรื่องการจัดระบบการศึกษา เพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา และบุคคลที่เกี่ยวข้องในองค์การ ที่มุ่งไปสู่ความสำเร็จของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาไว้ดังนี้

ทรงศักดิ์ ดวงจันทร์ (2552, 30) ได้ให้ความหมายการบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหาร โดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการดำเนินงานจัดการศึกษา ร่วมมือกันปฏิบัติภารกิจต่างๆ เพื่อให้ภารกิจนั้นบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่บุคคลร่วมกันกำหนด โดยอาศัยกระบวนการที่เป็นระบบ และใช้ทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่างๆ อย่างเหมาะสมเพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุกๆ ด้าน นับแต่บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ เจตคติ พฤติกรรม คุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่างๆ ที่อาศัยควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคลและอาศัยทรัพยากร ตลอดจนเทคนิคต่างๆ อย่างเหมาะสมเพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่ในเบื้องต้น

มนทิพย์ ทรงกิตติพิศาล (2552, 33) ได้กล่าวถึง การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การจัดการส่งเสริม ช่วยเหลือกันของผู้เกี่ยวข้องที่จะผลักดันให้ยุทธศาสตร์ของสถานศึกษาให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้

พิเชษฐ สุภณา (2552, 13) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่ผู้บริหาร ต้องใช้เทคนิค กลยุทธ์ ยุทธศาสตร์และภาวะผู้นำในการบริหารงาน ตลอดจนทรัพยากรต่างๆ ซึ่งโรงเรียนจะประสบความสำเร็จมากน้อยขึ้นอยู่กับผู้บริหารเป็นสำคัญ แม้จะมีทรัพยากรอย่างเพียงพอทั้งคน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และอาคารสถานที่ (Man Money Material Management) แต่หากไม่การบริหารที่ดี และใช้ทรัพยากรให้คุ้มค่า ประหยัดเกิดประโยชน์มากที่สุด โรงเรียนนั้นก็จะไม่ประสบความสำเร็จ และยังอาจก่อให้เกิดปัญหาอีกหลายประการ คุณภาพและบทบาทของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับคุณภาพสถานศึกษา รวมทั้งผลสะท้อนต่อผลงาน

ประกาย ภูมั่ง (2554, 16) ได้ให้ความหมายการบริหารสถานศึกษา หมายถึงกระบวนการใช้ทรัพยากรการบริหาร ได้แก่ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และกระบวนการ ที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ซึ่งจะเป็นตัวบ่งชี้ถึงคุณภาพในตัวของผู้บริหาร ถ้าหากผู้บริหารใช้ทรัพยากรที่มีอยู่น้อยแต่ได้ประโยชน์มากก็เป็นเครื่องบ่งชี้ว่ามีคุณภาพ โดยผู้บริหารจะต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ เพื่อให้องค์กรบรรลุตามจุดประสงค์ที่ได้ตั้งไว้

กมลลา สุขเกษม (2555, 15) ได้ให้ความหมายการบริหารสถานศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการเพื่อพัฒนาเยาวชน ประชาชน หรือสมาชิกของสังคมหนึ่งๆ ในทุกๆ ด้าน เช่น ความสามารถ เจตคติ พฤติกรรม ค่านิยม หรือคุณธรรมในด้านสังคมการเมือง เศรษฐกิจ เพื่อให้บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกที่ดี และมีประสิทธิภาพของสังคม โดยกระบวนการต่างๆ ที่เป็นระเบียบแบบแผนทั้งในและนอกโรงเรียน

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการในการทำงาน โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติภารกิจอย่างเป็นระบบในสถานศึกษาที่ดำเนินการ โดยมีทรัพยากรการบริหาร คือ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และกระบวนการที่มีอยู่โดยใช้ทรัพยากรเหล่านั้นให้คุ้มค่าและเกิดประสิทธิผลมากที่สุด

ความสำคัญของการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2553, 12-13) ได้ระบุถึงความสำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการยุคใหม่ว่ามีจุดประสงค์ของการปฏิรูปการศึกษาด้านพัฒนาคุณภาพบริหารจัดการยุคใหม่ดังนี้

1. การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาเป็นการกระจายภารกิจอำนาจที่ความรับผิดชอบและการตัดสินใจในการบริหารงานจากส่วนกลางลงไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติที่จะทำให้สถานศึกษาสามารถตัดสินใจและดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับแนวทางพัฒนาผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อผู้เรียน

2. พัฒนาระบบบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลให้มีความโปร่งใสเป็นธรรมและมีระบบการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ โดยการเสริมสร้างศักยภาพความเข้มแข็งทบทวนและปรับระบบการบริหารงานของข้าราชการครู โดยคณะกรรมการสถานศึกษาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้สามารถบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลและส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาครูและวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูงที่มีคุณค่าเป็นที่ยอมรับนับถือในสังคมสร้างกลไกการเข้าสู่ตำแหน่งและจัดทำนโยบายการกำกับดูแลองค์กรที่ดีและนโยบายเกี่ยวกับความโปร่งใสเพื่อควบคุมให้ระบบการบริหาร

ราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอันจะทำให้ประชาชนเกิดความมั่นใจศรัทธา และไว้วางใจในการบริหารงานสถานศึกษา

3. พัฒนาการบริหารจัดการเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาอย่างมีคุณภาพการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาเรียนรู้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพให้แก่ผู้เรียนผู้ด้อยโอกาสในรูปแบบที่หลากหลายทั้งทางด้านเศรษฐกิจสังคมและพื้นที่ที่ห่างไกลเพื่อให้ประชาชนทุกคนทุกเพศทุกวัยมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

4. พัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนทั้งภาครัฐเอกชนและทุกภาคส่วนในการสนับสนุนการศึกษาเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ซึ่งกันและกันของทุกฝ่าย นับตั้งแต่การแสดงความคิดเห็นการวางแผนการดำเนินการและการแก้ไขปัญหาตลอดจนการควบคุม กำกับติดตามและประเมินผลเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

5. พัฒนาระบบบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษาให้มีประสิทธิภาพให้มากขึ้น โดยมีกิจกรรมการแบ่งปันทรัพยากรแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลข่าวสารองค์ความรู้ระหว่างกันมีการ ขบคิดและรวมพลังเพื่อแก้ไขปัญหาคุณภาพการศึกษาในพื้นที่ในลักษณะช่วยเหลือและพัฒนา คุณภาพผู้เรียนกันเป็นระบบเครือข่ายในแต่ละระดับการศึกษา

นอกจากนี้ วิรัช นิภาวรรณ (2553, 24-53) กล่าวว่าการบริหารจัดการเป็นสิ่งสำคัญและ จำเป็นในทุกสังคมและทุกประเทศจำเป็นต้องมีการบริหารราชการหรือการบริหารภาครัฐและ เป็นเรื่องธรรมดาที่การบริหารภาครัฐย่อมมีได้หลายวิธีการหรือหลายแนวทางเช่นการบริหารจัดการ บ้านเมืองที่ดีการบริหารแบบยั่งยืนและการบริหารการพัฒนาดังนั้นความสำคัญของการบริหาร การพัฒนาไม่ใช่เป็นเพียงแนวทางหรือวิธีการในการบริหารเท่านั้นแต่การบริหารการพัฒนา มีความสำคัญในลักษณะที่มีส่วนช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารราชการให้เป็นระบบเป็นวิชาการมี ทิศทางที่ชัดเจนมีความครอบคลุมครบถ้วนทั้งการบริหารเพื่อการพัฒนาและการพัฒนาการบริหาร เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนส่วนรวมตลอดทั้งช่วยเพิ่มความมั่นใจแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในการปฏิบัติ ราชการอีกด้วยความสำคัญของการบริหารการพัฒนาดังกล่าวนี้มีส่วนช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ ในการบริหารราชการของหน่วยงานและส่งผลให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้าอย่างมั่นคงและประชาชน หรือบุคลากรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นซึ่งสอดคล้องกับ ปราชญา กล้าผจญ และ ศิริพงษ์ เสาภายน (2553, 26) กล่าวว่าการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการยุคใหม่ในความเป็นพลวัต (Dynamic) แห่งความเคลื่อนไหวที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลาโลกเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นทุกทีจากยุคโบราณสู่ยุค แห่งความทันสมัยก้าวสู่ยุคโลกาภิวัตน์มนุษย์เราต้องผันตัวไปตามความเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาต้อง ทันสมัยมีเทคโนโลยีนวัตกรรมใหม่ๆ เข้ามาก็ต้องพยายามหาความรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ จะได้มีความ

ทันสมัยพัฒนาตนเองพัฒนาองค์กร ได้ทันทั่วทั้งที่ด้วยวิธีการเทคนิคและกลยุทธ์ใหม่ๆ เป็นศิลปะการบริหารที่ต้องพัฒนาในยุคสังคมแห่งปัญญา (Intellectual Society)

สรุปได้ว่าการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการยุคใหม่นั้นจะให้ความสำคัญในด้านการกระจายอำนาจการบริหารสู่สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน ภาคเอกชน และทุกภาคส่วนโดยการกระจายภารกิจอำนาจความรับผิดชอบและการตัดสินใจในการบริหารงานจากส่วนกลางลงไปสู่สถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษาสามารถตัดสินใจและดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้สอดคล้องกับแนวทางพัฒนาผู้เรียน โดยให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินการและการแก้ไขปัญหา ตลอดจนการควบคุมกำกับติดตามและประเมินผลมีการส่งเสริมการบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลให้มีความโปร่งใสเป็นธรรมและมีระบบการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพโดยการเสริมสร้างศักยภาพความเข้มแข็งทบทวนและปรับระบบการบริหารงานให้ประชาชนเกิดความมั่นใจศรัทธาและไว้วางใจในการบริหารงานของสถานศึกษา

แบบการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้วิจัยสนใจการบริหารสถานศึกษา 4 แบบ คือ 1) การบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ เป็นการบริหารแบบปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กรและแบบแผนการทำงานของโรงเรียน ให้เป็นผู้รู้จักคิดริเริ่มด้วยตนเอง คิดช่วยตนเอง สร้างตนเองให้เข้มแข็ง และรู้จักรับผิดชอบต่อตนเอง โดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายเพื่อให้ได้มาซึ่งคนที่มีความรู้ ความสามารถ เสียสละ และเป็นตัวแทนของกลุ่มได้อย่างแท้จริง 2) การบริหารแบบกระจายอำนาจ คือ เป็นการบริหารจัดการศึกษาไปยังสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา และจัดให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาทำหน้าที่กำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษาตนเองในงานวิชาการ 3) การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ คือ เป็นการบริหารโรงเรียน ด้านการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ และมีมาตรฐาน 4) การพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ คือ เป็นการบริหารงานโดยใช้อำนาจหน้าที่เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และมีผลโดยตรงต่อการจัดการเรียนการสอน

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วม

การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นความพยายามที่จะจูงใจ ให้ผู้เข้าร่วมปฏิบัติงานในองค์กรได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบและร่วมมือกันพัฒนาด้วยความเต็มใจ สำหรับนักการศึกษาไทยได้ให้ความหมายการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

ความหมายการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ณัฐกร สุขสม (2553, 11) ได้กล่าวว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึงการเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคล ได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน ไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือ

ทางอ้อมในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ ตลอดจนการประเมินผล โดยทุกฝ่ายได้สำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกันอันนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายขององค์กร

ธร สุนทรายุทธ (2553, 540) ได้ให้ความหมายการบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ การสร้างบรรยากาศทำงานแบบประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานได้แสดงความคิดเห็นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและรับผิดชอบ สิ่งเหล่านี้จะทำให้ผู้ร่วมงาน เกิดความเข้าใจในปัญหาของหน่วยงาน สำหรับการเพิ่มค่าจ้างนั้นไม่ใช่เป็นสิ่งจูงใจให้ทำงานได้เต็มที่ แต่การให้รางวัลด้วยการชมเชยยกย่อง ให้เกียรติกลับเป็นแรงกระตุ้นสำคัญ ที่ทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดพลังต่างๆ ในการทำงานเมื่อประสบความสำเร็จคนทำงานย่อมมีความภาคภูมิใจแม้จะไม่ได้เงินหรือค่าจ้างเป็นการตอบแทนก็ตาม จึงเป็นแนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมดังนี้

1) การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นการทำงานในบรรยากาศแบบประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจในกระบวนการบริหาร

2) โดยธรรมชาติ มนุษย์มีข้อจำกัดทางด้านร่างกาย สติปัญญา ความสามารถ เศรษฐกิจ สังคม ฯลฯ ทำให้ไม่สามารถกระทำสิ่งต่างๆ ให้สำเร็จได้ด้วยคนเดียวจึงต้องมีการร่วมแรงร่วมใจกันแก้ปัญหาในข้อจำกัดดังกล่าว

3) การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการบริหารจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยกระตุ้นให้ทำงานมีประสิทธิภาพสำเร็จตามเป้าหมาย เพราะเป็นบรรยากาศที่ก่อให้เกิดความผูกพันทั้งลงด้านจิตใจ อารมณ์ และสังคมที่มีต่อกิจกรรมนั้นๆ จึงทำให้การลงทุนมีความเสี่ยงน้อย

นารอน ทับสกุล (2554, 32) ได้ให้ความหมาย การบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการของบุคคลหลายๆ คนที่อยู่ในองค์กรเกี่ยวข้องกันในการทำงานร่วมกัน เริ่มตั้งแต่การวางแผนการดำเนินงานตามแผนและการประเมินผลเพื่อให้งานบรรลุจุดมุ่งหมายตามที่ต้องการ ซึ่งบุคคลเหล่านั้นเกิดความรู้สึกร่วมกันรับผิดชอบ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจและร่วมกันแก้ปัญหา

ธนพร ธรรมโชติ (2555, 11) ได้ให้ความหมาย การบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ การเปิดโอกาสให้บุคลากรเข้าถึงเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ขององค์กร โดยที่มีอิสระพอที่จะตัดสินใจว่าจะทำงานอะไรและอย่างไร ประกอบกับเป็นการลดการใช้อำนาจในการควบคุม โดยหัวหน้าหน่วยงานจะมีบทบาทให้ความช่วยเหลือสนับสนุนและให้คำปรึกษาหารือแก่ผู้ใต้บังคับบัญชามากขึ้น นอกจากนี้ระบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมจะเชื่อถือประโยชน์ที่ได้จากการแก้ปัญหาและการตัดสินใจแบบรวมหมู่ อันจะนำมาซึ่ง การมีส่วนร่วมและความรู้สึกผูกพันต่อองค์กร ตลอดจนการประสานงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กร

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วม หมายถึง การปรับปรุงคุณภาพ กระบวนการบริหาร โดยอาศัยหลักการมีส่วนร่วม ต่อเนื่อง สม่ำเสมอ การเสนอแนะและการพัฒนา งานวิชาการ ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย มีเป้าหมายนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพที่สูงขึ้น

แนวคิดและทฤษฎีการบริหารแบบมีส่วนร่วม

การบริหารแบบมีส่วนร่วมเริ่มได้รับความสนใจตั้งแต่แนวคิดเชิงมนุษยสัมพันธ์ เกิดขึ้นโดยก่อนหน้านั้นแนวคิดการบริหารเชิงวิทยาศาสตร์มีอิทธิพลต่อการบริหารเป็นอย่างมาก ช่วงนั้นคนงานเป็นเพียงผู้ปฏิบัติตามที่ฝ่ายบริหารสั่งการ โดยฝ่ายบริหารไม่ใส่ใจต่อความรู้สึกนึก คิดของคนงานและมองคนงานเป็นเสมือนเครื่องจักร แม้ถึงช่วงที่แนวคิดเชิงมนุษยสัมพันธ์เกิดขึ้น อย่างชัดเจนแต่แนวคิดเชิงมนุษยสัมพันธ์ก็เป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้ฝ่ายบริหารหันมาให้ความสำคัญกับ คนงานมากขึ้น ซึ่งนักวิชาการหลายท่านได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม (เกวลิน อุ๋นเรื่อน, 2555, 15) ดังนี้

ในส่วนของ อูทีย นูญประเสริฐ (2551, 26-31) ได้กล่าวถึง การบริหารแบบมีส่วนร่วม ว่ามีแนวคิดพื้นฐาน คือ ความเชื่อเรื่องธรรมชาติมนุษย์ ความเชื่อเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ตาม แนวคิดของ Mc Gregor มีอยู่ 2 แนวทาง คือ ทฤษฎี x และทฤษฎี y ตามแนวคิดทฤษฎี x เชื่อว่า มนุษย์ขี้เกียจและขาดความรับผิดชอบ ดังนั้น ต้องใช้วิธีการบังคับหรือควบคุมการทำงานอย่าง ใกล้เคียง ส่วนทฤษฎี y เชื่อว่า มนุษย์มีความขยัน ชอบทำงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าสภาพการทำงานมี ความเหมาะสมและคนมีส่วนร่วมในการทำงานโดยไม่ถูกบังคับก็ยิ่งมีความรับผิดชอบมากขึ้น ทฤษฎี x ให้ข้อคิดว่าการที่บุคคลร่วมมือกันทำงานมีการพัฒนาบุคลากรมีการปรับปรุงคุณภาพชีวิต การทำงานจะเป็นแรงจูงใจที่ดีแก่ครูและนักเรียน

การบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Governance) คือ การบริหารราชการ ที่เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐ เปิดโอกาสให้ประชาชนผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholder) ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการบริหารและดำเนินงานของรัฐ ทั้งทางตรงและทางอ้อม เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้เสีย (กรมส่งเสริม สหกรณ์, 2552)

จากแนวคิดดังกล่าวพอสรุปได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม คือเป็นการตอบสนอง ความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้ร่วมงานอย่างแท้จริง ซึ่งการบริหารแบบมีส่วนร่วม นั้นมีหลายลักษณะทั้งรูปแบบคณะกรรมการและคณะบุคคลในการที่จะมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมจัดการ ร่วมส่งเสริมสนับสนุนในทุกด้าน และร่วมกันรับผิดชอบ

นโยบายของชาติที่สำคัญในการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สำหรับนโยบายสำคัญในปัจจุบัน ที่ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ที่ปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 – 2559) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 มีดังนี้

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

รัฐธรรมนูญฉบับนี้เป็นรัฐธรรมนูญที่ร่างจากความต้องการของประชาชนทั่วประเทศ เป็นการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต สังคม และการเมืองการปกครองเป็นอันมาก ทั้งนี้ เพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคโลกาภิวัตน์ สำหรับด้านการศึกษา นั้นรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมบริหารและจัดการศึกษามีสาระสำคัญดังนี้

มาตรา 49 บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษา ไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

มาตรา 87 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ดังต่อไปนี้ ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น การตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งการจัดทำบริการสาธารณะ การตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐทุกระดับในรูปแบบองค์กรทางวิชาชีพหรือตามสาขาอาชีพที่หลากหลายหรือรูปแบบอื่น

จากบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษานั้น ได้ให้ความสำคัญต่อชุมชนและส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาชน เอกชน และภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่มุ่งหมายให้เกิดการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษา และความต้องการของท้องถิ่น คณะกรรมการสถานศึกษาจึงมีบทบาทหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้ เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ (รัฐธรรมนูญเพื่อประชาชน, 2550, 15 -28)

แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2552 - 2559)

ในแผนการศึกษาแห่งชาติ ได้ระบุให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไว้ อย่างชัดเจนในวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 และแนวนโยบายข้อที่ 3 กล่าวคือส่งเสริมการมีส่วนร่วมของ ภาคเอกชน ประชาชน ประชาสังคม และทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารจัดการศึกษา และ สนับสนุนส่งเสริมการศึกษา (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2555, 5)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553

1) ด้านระบบบริหารและสนับสนุนทางการศึกษา

กำหนดไว้ใน มาตรา 9 (6) มาตรา 39 มาตรา 43 มาตรา 40 มาตรา 34 มาตรา 44 มาตรา 45 และมาตรา 44 วรรค 1 ซึ่งได้กำหนดบทบาทหน้าที่และมาตรการในการมีส่วนร่วมของชุมชนในด้านระบบบริหารและสนับสนุนทางการศึกษาไว้อย่างชัดเจน

2) ด้านหลักสูตร

กำหนดไว้ใน มาตรา 8 (2) มาตรา 2 (6) มาตรา 29 มาตรา 23 (1) (3) และมาตรา 27 มีการกำหนดมาตรการและแนวทางในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาตามเป้าหมายของโรงเรียน และในส่วนที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นด้วย

3) ด้านทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

มาตรา 58 ให้มีการระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553, 13 – 38)

2. การบริหารแบบกระจายอำนาจ

การกระจายอำนาจ เป็นแนวคิดของประเทศตะวันตก นักวิชาการของประเทศไทย นำมาใช้เกี่ยวกับการเมืองในทางการศึกษาใช้เป็นหลักการหนึ่งในการปฏิรูปการศึกษาในฐานะที่เป็นยุทธศาสตร์การปฏิรูปนั้นมีความสำคัญยิ่งแต่ก่อนที่จะกล่าวถึงรายละเอียดของการกระจายอำนาจไว้หลายท่านดังนี้

ความหมายการบริหารแบบกระจายอำนาจ

กระทรวงศึกษาธิการ (2554, 10) กล่าวถึง การกระจายอำนาจว่า หมายถึงการกระจายอำนาจในการบริหารการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ คือการถ่ายโอน (transfer) อำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบในการตัดสินใจด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไปจากส่วนกลาง (กระทรวงการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม) ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง และได้กล่าวถึงวิธีการกระจายอำนาจไว้ 4 ประการ คือ การแบ่งอำนาจ (DE concentration) การมอบอำนาจ (Delegation) การโอนอำนาจหรือการให้อำนาจ (Devolution) และการให้เอกชนดำเนินการ (Privatization) ซึ่ง เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (อ้างถึงใน สัมมนา ราชบัณฑิตยสถาน, 2553, 126-127) ได้กล่าวว่า วิธีในการกระจายอำนาจทางการศึกษา อาจกระทำได้ดังนี้

1) การแบ่งอำนาจ (DE concentration) ซึ่งเป็นการจัดสรรหรือถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจจากส่วนกลางหรือศูนย์รวมอำนาจไปสู่หน่วยงานระดับล่างในสายการบังคับบัญชาของรัฐบาลกลางเพื่อความสะดวกในการดำเนินงาน

2) การมอบอำนาจ (Delegation) เป็นการที่ผู้บริหารที่มีอำนาจสูงสุดในหน่วยงานหรือในส่วนกลางจัดสรรหรือถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจไปยังผู้บริหารระดับล่างขององค์กร เพื่อให้การตัดสินใจเป็นไปได้อย่างรวดเร็วขึ้น ไม่ต้องผ่านขั้นตอนตามลำดับขั้นขึ้นไป โดยผู้มอบอำนาจยังคงเป็นผู้รับผิดชอบต่อผลของการตัดสินใจที่ได้มอบอำนาจไปแล้ว

3) การโอนอำนาจ (Devolution) การโอนอำนาจหรือการให้อำนาจ เป็นการถ่ายโอนอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจจากส่วนกลาง หรือจากระดับบนไปยังระดับล่างอย่างสมบูรณ์โดยมีกฎหมาย กฎ ระเบียบ เกี่ยวกับการโอนอำนาจอย่างชัดเจน ผู้บริหารระดับล่างมีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของผู้โอนอำนาจ

4) การให้เอกชนดำเนินการ (Privatization) เป็นการยกหรือมอบอำนาจให้เอกชนที่เป็นบุคคลหรือคณะบุคคลดำเนินการแทนรัฐ เป็นการมอบอำนาจให้เอกชนดำเนินการแทนหรือสนับสนุนให้ภาคเอกชนลงทุนดำเนินการ เช่น ขายกิจการของรัฐให้เอกชน สนับสนุนให้เอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เป็นต้น

Fiske (1992, 20) กล่าวว่า การกระจายอำนาจเป็นกระบวนการที่ระดับล่างของวงราชการได้รับมอบอำนาจจากหน่วยเหนือให้ตัดสินใจในเรื่องการใช้ทรัพยากรขององค์กรได้

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าการบริหารแบบกระจายอำนาจ หมายถึง การปรับปรุงคุณภาพกระบวนการบริหาร โดยอาศัยหลักการกระจายอำนาจ มอบหมายหน้าที่ การดำเนินงานภายในระบบให้ผู้บริหารงานตามสิทธิและหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือกฎหมายอื่นๆ

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการกระจายอำนาจ

การกระจายอำนาจ (Decentralization) เป็นหลักการหนึ่งของการจัดระเบียบการปกครองประเทศ มีหลักการสำคัญคือ เป็นการแบ่งอำนาจการปกครองจากส่วนกลางไปให้ประชาชนในท้องถิ่นดำเนินการเอง โดยอิสระภาพพอสมควร ภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมายการกระจายอำนาจนี้ทำให้เกิดระเบียบการจัดการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นขึ้น

ลิจิต ซีรเวคิน (2548, 269) ได้ให้แนวคิดการกระจายอำนาจ คือการมอบอำนาจการปกครองให้คนในท้องถิ่น โดยมีอิสระในการปกครองตนเอง การบริหารท้องถิ่นมีงบประมาณของตนเอง มีเจ้าหน้าที่ของตนเอง และมีฐานะเป็นนิติบุคคล

ความสำคัญของการกระจายอำนาจ มีความสำคัญในทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ความสำคัญของการกระจายอำนาจ มีความสำคัญในทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมเป็นอย่างยิ่ง แยกได้เป็น 2 ประเด็นใหญ่ๆ คือ (ลิขิต ธีรเวคิน, 2548, 267)

1) การกระจายอำนาจเป็นรากแก้วของระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย ทั้งนี้ เพราะประชาธิปไตยต้องประกอบไปด้วยโครงสร้างพื้นฐานคือระดับท้องถิ่น การเน้นการพัฒนา โครงสร้างเบื้องต้นระดับชาติ เช่น รัฐธรรมนูญ สภานิติบัญญัติ การเลือกตั้ง ฯลฯ โดยไม่ได้คำนึงถึง พื้นฐานเบื้องต้น ได้แก่ ความตื่นตัวทางการเมือง ความสามารถและโอกาสในการปกครองตนเอง ก็เท่ากับพยายามพัฒนาในลักษณะหัวโตตัวลีบ กล่าวง่ายๆ ก็คือ การปกครองตนเองในรูปแบบของการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริง หรือกระจายอำนาจไปในระดับต่ำสุด คือรากแก้วซึ่งเป็นฐานเสริม สำคัญอย่างยิ่งของการพัฒนาระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ความล้มเหลว ของระบบประชาธิปไตยในประเทศไทยมีหลายองค์ประกอบ แต่องค์ประกอบที่สำคัญอีกอันหนึ่ง ก็คือการขาดพื้นที่ในท้องถิ่น

2) การกระจายอำนาจยังมีความสำคัญอย่างยิ่งในทางเศรษฐกิจและสังคม ในแง่ การพัฒนาชนบท การมีส่วนร่วมของประชาชนจะทำให้การพัฒนาชนบทสัมฤทธิ์ผล การกระจาย อำนาจจึงไม่ใช่แค่เพียงปูพื้นฐานในระบอบประชาธิปไตยเท่านั้น แต่ยังเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนา ชนบทอีกด้วยจะเห็นได้ว่าการกระจายอำนาจไม่เพียงแต่เป็นการให้โอกาสแก่ประชาชนในการเข้า มามีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นเท่านั้น แต่ยังมีผลต่อเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมของ ประเทศอีกด้วย

จากแนวคิดของการกระจายอำนาจข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าการกระจายอำนาจ คือ การมอบอำนาจการปกครองให้คนในท้องถิ่น มีอิสระในการปกครองตนเอง จัดการงบประมาณด้วย ตนเอง และความสำคัญของการกระจายอำนาจมีอยู่สองประเด็นคือ 1) การกระจายอำนาจเป็นราก แก้วของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย และ 2) การกระจายอำนาจยังมีความสำคัญอย่างยิ่ง ในทาง เศรษฐกิจ และสังคม รวมถึงเป็นกระบวนการที่ทำให้เกิดการพัฒนาประชาธิปไตย ซึ่งองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นภาพจำลองของระบบการเมืองในระดับชาติซึ่งจะสามารถชักชวนให้คน ในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง รวมถึงการกระจายอำนาจเป็นการสร้างประชาธิปไตย ที่มั่นคง ทำให้ประชาชนเกิดความรู้ทางการเมือง และทำให้ประชาชนเข้าสู่วิถีทางการเมือง และเป็น เวทีในการสร้างนักรการเมืองระดับชาติ

หลักการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2550, 21-23)

การกำหนดบทบาทและหน้าที่ความรับผิดชอบ ตามขอบข่ายภารกิจการกระจายอำนาจ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารและการจัดการศึกษาดังนี้

1) ความพร้อมและความเหมาะสมในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาที่จะสามารถรับผิดชอบดำเนินการตามขีดความสามารถได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือมีความพร้อมและความเหมาะสมด้านบริบททั่วไปและด้านคุณลักษณะของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ได้แก่ การมีรูปแบบโครงสร้างการแบ่งส่วนงานที่เอื้อต่อการบริหารและการจัดการศึกษามีทรัพยากรทางการศึกษาและบุคลากรที่เหมาะสมตามความจำเป็น เป็นองค์กรที่มีความเชี่ยวชาญด้านการกำกับ ดูแล สนับสนุน ส่งเสริม ประสานงาน มีศักยภาพเพียงพอที่จะบริหารงานได้ด้วยตนเอง คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหารข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้ความสามารถเป็นที่ยอมรับของชุมชนและสังคม

2) ความสอดคล้องกับกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศหรือมติคณะรัฐมนตรี ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่จะกระจายอำนาจ ไม่ว่าจะเป็นผู้มอบอำนาจซึ่งได้แก่ เลขาธิการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ก็จะต้องดำเนินการกระจายอำนาจทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ งานบริหารงานบุคคล และบริหารทั่วไปตามอำนาจหน้าที่ของตน ตามที่กฎหมายกำหนด เช่นเดียวกับผู้รับมอบอำนาจซึ่งได้แก่ คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือสถานศึกษา แต่ก็ไม่สามารถปฏิบัติเกินขอบเขตอำนาจหน้าที่ของกฎหมายหรืออำนาจตามที่ผู้มอบอำนาจให้ได้ นอกจากนี้การบริหารและการจัดการศึกษาก็ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย จะหลีกเลี่ยงไม่ถือปฏิบัติมิได้

3) ความเป็นเอกภาพด้านมาตรฐานและนโยบายด้านการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาต้องจัดให้มีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก โดยยึดหลักการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาระดับชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาปฐมวัย และนโยบายด้านสังคมของรัฐบาลและด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ มีการตรวจสอบและเปิดเผยต่อสาธารณชนอันจะทำให้เป็นที่ยอมรับของสังคม

4) ความเป็นอิสระและความคล่องตัวในการบริหารและการจัดการศึกษาต้องอยู่ภายใต้กรอบนโยบายที่กำหนดด้วยตนเอง การตัดสินใจโดยสมบูรณ์ในการบริหารงานวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป จึงควรเบ็ดเสร็จอยู่ที่สถานศึกษาโดยตรง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีความคล่องตัวเพียงพอที่จะกำกับดูแลการปฏิบัติงานในเชิงนโยบายส่งเสริม สนับสนุนและประสานงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาและในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5) มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ควรมีการรวมพลังในการดำเนินงาน โดยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานองค์กรและบุคคลทั้งภาครัฐและเอกชนและการรวมกลุ่มสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพและเสริมพลังให้เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา สามารถบริหารและจัดการศึกษาได้อย่างกว้างขวาง หลากหลายรูปแบบ นอกจากนั้นควรมุ่งเน้นให้หน่วยงานองค์กรบุคคลดังกล่าวมีส่วนได้ส่วนเสียกับการตัดสินใจต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาลักษณะการสร้างฉันทานุมัติจากผู้มีส่วนร่วมหรือผู้เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาเป็นต้น

6) มุ่งให้เกิดผลสำเร็จแก่สถานศึกษาโดยเน้นการกระจายอำนาจให้แก่สถานศึกษาให้มากที่สุด เพื่อให้สถานศึกษานั้นต้องมีความเข้มแข็งและความคล่องตัวผลสำเร็จของสถานศึกษาดังกล่าว คือ เมื่อจัดการศึกษาแล้ว ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

7) เพิ่มคุณภาพและประสิทธิภาพให้แก่สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาต้องสร้างกลไกการบริหารที่นำไปสู่ความสำเร็จ มุ่งเน้นให้เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาปรับเปลี่ยนการบริหารเป็นการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management : NPM) มุ่งผลสัมฤทธิ์มีประสิทธิภาพประสิทธิผลและมีดัชนีชี้วัดความสำเร็จของงานอย่างเป็นรูปธรรม

8) เพื่อให้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการเป็นผู้ตัดสินใจในเรื่องนั้นๆ โดยตรงหน้าที่ดังกล่าว เป็นการกำหนดว่า เรื่องใดจะกำหนดให้คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือสถานศึกษา เป็นผู้รับมอบอำนาจโดยตรง และสามารถใช้อำนาจของตนหรือใช้อำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับผู้มอบอำนาจหรือผู้ซึ่งตนแทน แต่ต้องคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดกับประชาชนเป็นหลักและพร้อมที่จะรับผิดชอบต่อผลงานที่เกิดจากการใช้อำนาจดังกล่าว

กล่าวโดยสรุป หลักการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพ ได้พัฒนาการศึกษาของตนให้มีความเข้มแข็ง สามารถตรวจสอบได้ เกิดการมีส่วนร่วมจากชุมชน ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานอย่างเข้มแข็ง โดยมีคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาเป็นองค์กรหลักในการกระจายอำนาจ

3. การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์

ระบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์นั้น มักจะมีชื่อเรียกที่แตกต่างกันออกไป เช่น การบริหารงานโดยยึดวัตถุประสงค์ (Management by Objective : MBO) การบริหารแบบเน้นผลสำเร็จ (Managing for Results) การบริหารที่เน้นผล (Results-Oriented Management) หรือการบริหารผลการดำเนินงาน (Performance Management) ซึ่งนักวิชาการได้ให้ความหมายของการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ไว้ดังต่อไปนี้

ความหมายการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์

Canadian International Development Agency ; CIDA (1999) กล่าวว่า การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ เป็นวิธีการในการปรับปรุงการบริหารให้เกิดประสิทธิผล (Effectiveness) และโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ (Accountability) โดยที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย ประเมินความเสี่ยง กำกับติดตามกระบวนการดำเนินงานเพื่อการบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมถึงการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางบริหารและการรายงานผลการปฏิบัติงาน

ยงยุทธ ทรัพย์เจริญ (2555, 49) กล่าวว่า การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Result-Based Management: RBM) เป็นการบริหารที่ให้ความสำคัญต่อการดำเนินงาน และการตรวจวัดผลสำเร็จในการดำเนินงานขององค์กรทั้งในแง่ของปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิตและผลลัพธ์ ซึ่งจะต้องมีการกำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน (Key Performance Indicator: KPIs) รวมทั้งการกำหนดเป้าหมาย (Targets) และวัตถุประสงค์ (Objectives) ไว้ล่วงหน้า โดยอาศัยการมีส่วนร่วมระหว่างผู้บริหาร สมาชิกขององค์กร และตลอดจนผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่างๆ (Stakeholders) ที่เกี่ยวข้องด้วย

วีระยุทธ ชาตะกาญจน์ (2556, 4) กล่าวว่า การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์เป็นการบริหารที่ให้ความสำคัญต่อผลการดำเนินงานและการตรวจวัดผลสำเร็จในการดำเนินงานขององค์กรทั้งในแง่ของปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิตและผลลัพธ์ ซึ่งจะต้องมีการกำหนดตัวชี้วัดผลการดำเนินงาน (Key Performance Indicator: KPIs) รวมทั้งการกำหนดเป้าหมาย (Targets) และวัตถุประสงค์ (Objectives) ไว้ล่วงหน้า โดยอาศัยการมีส่วนร่วมระหว่างผู้บริหาร สมาชิกขององค์กร และตลอดจนผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มต่างๆ (Stakeholders) ที่เกี่ยวข้องด้วย จึงเป็นการบริหารเพื่อการจัดการให้ได้ซึ่งทรัพยากรการบริหารมาอย่างประหยัด (Economy) โดยเน้นใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ (Efficiency) และการได้ผลงานที่บรรลุเป้าหมายขององค์กร (Effectiveness)

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ หมายถึง การปรับปรุงคุณภาพกระบวนการบริหาร โดยอาศัยความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานในหน้าที่ของบุคลากรให้มีคุณภาพ ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ มีความคิดสร้างสรรค์ และมีการพัฒนาผลงานให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์ของการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (สวัสดิการสำนักงาน ก.พ. 2550, 4)

การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับปรุงผลที่ปฏิบัติงานขององค์กรให้ดีขึ้น ระดับสูงซึ่งมีหน้าที่ควบคุมทิศทางการปฏิบัติงานขององค์กรให้มุ่ง ไปสู่วิสัยทัศน์จะมีรายงานผลการปฏิบัติงานจากระบบงานประยุกต์ของการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (RBMAApplication) เป็นเครื่องช่วยให้ทราบความก้าวหน้าของการดำเนินงานว่าเป็นไปในทิศทางที่ถูกต้องหรือไม่ และให้บรรลุวิสัยทัศน์ขององค์กรเพียงใด หากผลการปฏิบัติงานต่ำกว่าเป้าหมายผู้บริหารจะมีเวลาพอสำหรับการปรับเปลี่ยนกลยุทธ์เพื่อให้ผลสัมฤทธิ์ขององค์กรบรรลุวิสัยทัศน์

ลักษณะขององค์กรที่บริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ สำนักงาน ก.พ. (2545, 38-40) กล่าวว่า องค์กรที่ได้ใช้ระบบการบริหารงานแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์จะมีลักษณะต่างๆ ไป ดังต่อไปนี้

- 1) มีพันธกิจ วัตถุประสงค์ขององค์กรที่ชัดเจน และมีเป้าหมายที่เป็นรูปธรรมโดยเน้นที่ผลผลิตและผลลัพธ์ ไม่เน้นกิจกรรมหรือการทำงานตามกฎระเบียบ
- 2) ผู้บริหารทุกระดับในองค์กรต่างมีเป้าหมายของการทำงานที่ชัดเจน และเป้าหมายเหล่านั้นสั้นกระชับ ไม่คลุมเครือและเป็นเป้าหมายที่มีฐานมาจากพันธกิจขององค์กรนั้น
- 3) เป้าหมายจะวัดได้ว่าเป็นรูปธรรมโดยมีตัวบ่งชี้ที่ชัดเจน เพื่อให้สามารถติดตามผลการปฏิบัติงาน และสามารถเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับองค์กรอื่นที่มีลักษณะงานที่เทียบเคียงกันได้
- 4) การตัดสินใจในการจัดสรรงบประมาณให้หน่วยงานหรือโครงการต่างๆ จะพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก ซึ่งจะสอดคล้องกับการให้ค่าตอบแทน สวัสดิการและรางวัลแก่บุคลากรที่จะประเมินจากผลการปฏิบัติงานเป็นหลัก
- 5) เจ้าหน้าที่ทุกคนรู้งาน ท้องครครคาดหวังคืออะไร ทุกคนในองค์กรจะคิดเสมอว่างานที่ตนทำนั้น เพื่อให้เกิดผลอย่างไร ผลที่เกิดขึ้นจะช่วยให้บรรลุเป้าหมายของโครงการและองค์กรอย่างไร และทุกคนรู้สึกรับผิดชอบต่อผลงานที่ได้กำหนดไว้อย่างเหมาะสมกับกำลังความสามารถของแต่ละคน
- 6) มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจ การบริหารเงิน คนสู่หน่วยงานระดับล่าง เพื่อให้สามารถทำงานบรรลุผลได้อย่างเหมาะสม เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้บริหารระดับต้นและระดับกลาง ซึ่งเข้าใจปัญหาเป็นอย่างดีได้เป็นผู้แก้ปัญหาและสะสมประสบการณ์ เพื่อก้าวสู่ผู้บริหารระดับสูงขึ้นไป ซึ่งนอกจากจะช่วยลดขั้นตอนในการทำงานแก้ปัญหาคำถามที่ล่าช้าแล้วยังเป็นการเพิ่มความยืดหยุ่นและมีประสิทธิภาพในการทำงานอีกด้วย
- 7) มีระบบสนับสนุนการทำงานในเรื่องระเบียบการทำงาน สถานที่ อุปกรณ์ในการทำงาน เช่น มีระเบียบที่สั้นกระชับในเรื่องที่จำเป็นเท่านั้น มีสถานที่ทำงานที่สะอาดเป็นระเบียบและมีเทคโนโลยีสารสนเทศที่สนับสนุนให้สามารถตัดสินใจบนฐานข้อมูลที่ถูกต้องและให้บริการได้อย่างรวดเร็ว ทันเวลา
- 8) มีวัฒนธรรมและอุดมการณ์ร่วมกันเพื่อการทำงานที่สร้างสรรค์ เป็นองค์กรที่มุ่งมั่นจะทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่เปิดกว้างต่อความคิดและความรู้ใหม่ๆ สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ได้ดี

9) เจ้าหน้าที่มีขวัญและกำลังใจดี เนื่องจากมีโอกาสปรับปรุงงานและใช้ดุลยพินิจในการทำงานที่กว้างขวางขึ้นทำให้ผู้รับบริการได้รับความพึงพอใจ ส่วนบุคลากรผู้ปฏิบัติงานเองก็ได้รับการตอบแทนตามผลการประเมินจากผลสัมฤทธิ์ของงาน

กระบวนการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์

การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ 4 ขั้นตอน (Richard S. Williams (1998) และ ทศพร ศิริสัมพันธ์ (2543), อ้างถึงใน วีระยุทธ ชาตะกาญจน์, 2556, 4-6) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

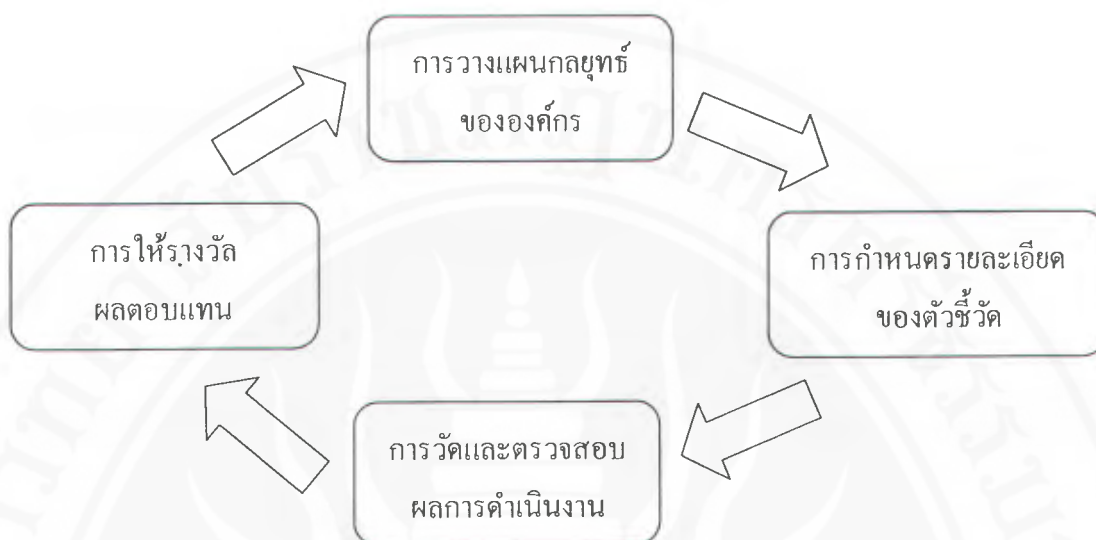
1) การวางแผนกลยุทธ์ขององค์กร ซึ่งองค์กรจะต้องทำการกำหนดโดยรวมนว่าต้องการที่จะทำอะไรอย่างไร ซึ่งเป็นเรื่องของการวางยุทธศาสตร์หรือวางแผนกลยุทธ์ เพื่อทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในองค์กร (SWOT Analysis) และให้ได้มาซึ่งเป้าประสงค์สุดท้ายที่ต้องการขององค์กรหรือวิสัยทัศน์ (Vision) อันจะนำไปสู่การกำหนดพันธกิจ (Mission) วัตถุประสงค์ (Objective) เป้าหมาย (Target) และกลยุทธ์การดำเนินงาน (Strategy) รวมทั้งพิจารณาถึงปัจจัยสำคัญแห่งความสำเร็จขององค์กร (Critical Success Factors) และสร้างตัวบ่งชี้วัดผลการดำเนินงาน (Key Performance Indicators) ในด้านต่างๆ

2) การกำหนดรายละเอียดของตัวบ่งชี้วัดผลการดำเนินงาน เมื่อผู้บริหารขององค์กรได้ทำการตกลงร่วมเกี่ยวกับตัวบ่งชี้วัดผลการดำเนินงานแล้ว จะเริ่มดำเนินการสำรวจเพื่อหาข้อมูลหลักฐานเกี่ยวกับสภาพในปัจจุบัน (Baseline Data) เพื่อนำมาช่วยในการกำหนดความชัดเจนของตัวบ่งชี้ดังกล่าว ทั้งในเชิงปริมาณ (Quantity) คุณภาพ (Quality) เวลา (Time) และสถานที่หรือความครอบคลุม (Place) อันเป็นเป้าหมายที่ต้องการของแต่ละตัวบ่งชี้

3) การวัดและการตรวจสอบผลการดำเนินงาน ผู้บริหารจะต้องจัดให้มีการตรวจสอบและรายงานผลการดำเนินงานของแต่ละตัวบ่งชี้ตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ เช่น รายเดือนรายไตรมาส รายปี เป็นต้น เพื่อแสดงความก้าวหน้าและสัมฤทธิ์ผลของการดำเนินงานว่าเป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการหรือไม่อย่างไร นอกจากนี้ในบางกรณีอาจจะจัดให้มีคณะบุคคลเพื่อทำการตรวจสอบผลการดำเนินงานเป็นเรื่อยๆ ไปก็ได้

4) การให้รางวัลตอบแทน หลังจากที่ได้พิจารณาผลการดำเนินงานแล้วผู้บริหารจะต้องมีการให้รางวัลตอบแทนตามระดับของผลงานที่ได้ตกลงกันไว้ นอกจากนี้อาจจะมีการให้ข้อเสนอแนะหรือกำหนดมาตรการบางประการเพื่อให้มีการปรับปรุงผลงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ซึ่งจากรายละเอียดของกระบวนการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์นั้นสามารถจะสรุปเป็นภาพเพื่อเพิ่มความเข้าใจดังนี้

ภาพที่ 2 กระบวนการของการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์
ที่มา: วีระยุทธ ชาตะกาญจน์ (2556, 6)

สรุปได้ดังนี้ กระบวนการของการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์มีความสำคัญในการบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์เพราะจะทำให้องค์กรนั้นดำเนินงานได้อย่างมีคุณภาพตามกระบวนการ โดยมีการวางแผนกลยุทธ์ขององค์กร การกำหนดรายละเอียดของตัวชี้วัด ผลการดำเนินงาน การวัด และการตรวจสอบผลการดำเนินงาน และการให้รางวัลตอบแทน

ลักษณะขององค์กรที่บริหารงานแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์

องค์กรที่ได้ใช้ระบบการบริหารงานแบบมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์จะมีลักษณะต่างๆ ไปด้วย ดังนี้ (ทิพาวดี เมฆสวรรค์, 2543 อ้างถึงใน วีระยุทธ ชาตะกาญจน์, 2556, 10-12)

- 1) มีพันธกิจ วัดประสงค์ขององค์กรที่ชัดเจน และมีเป้าหมายที่เป็นรูปธรรม โดย เน้นที่ผลผลิตและผลลัพธ์ ไม่เน้นกิจกรรมหรือการทำงานตามกฎระเบียบ
- 2) ผู้บริหารทุกระดับในองค์กรต่างมีเป้าหมายของการทำงานที่ชัดเจน และเป้าหมายเหล่านั้นสั้นกระชับ ไม่คลุมเครือ และเป็นเป้าหมายที่มีฐานมาจากพันธกิจขององค์กรนั้น
- 3) เป้าหมายจะวัดได้อย่างเป็นรูปธรรมโดยมีตัวชี้วัดที่สามารถวัดได้ เพื่อให้สามารถติดตามผลการปฏิบัติงานได้ และสามารถเปรียบเทียบผลการปฏิบัติงานกับองค์กรอื่นที่มีลักษณะงานที่เทียบเคียงกันได้
- 4) การตัดสินใจในการจัดสรรงบประมาณให้หน่วยงานหรือโครงการต่างๆ จะพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก ซึ่งจะสอดคล้องกับการให้ค่าตอบแทน สวัสดิการและรางวัลแก่เจ้าหน้าที่ที่จะประเมินจากผลการปฏิบัติงานเป็นหลัก

5) เจ้าหน้าที่ทุกคนรู้ว่าการจ้างงานที่องค์กรคาดหวังคืออะไร ทุกคนในองค์กรจะคิดเสมอว่างานที่ตนทำอยู่นั้นเพื่อให้เกิดผลอย่างไร ผลที่เกิดขึ้นจะช่วยให้บรรลุเป้าหมายของโครงการและองค์กรอย่างไร และทุกคนรู้สึกรับผิดชอบต่อผลงานที่ได้กำหนดไว้อย่างเหมาะสมกับกำลังความสามารถของแต่ละคน

6) มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจ การบริหารเงิน บริหารคน สู่หน่วยงานระดับล่าง เพื่อให้สามารถทำงานบรรลุผลได้อย่างเหมาะสม เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้บริหารระดับต้นและระดับกลาง ซึ่งเข้าใจปัญหาเป็นอย่างดีได้เป็นผู้แก้ปัญหา และสะสมประสบการณ์เพื่อก้าวสู่ผู้บริหารระดับที่สูงขึ้นไป ทั้งนี้นอกจากจะช่วยลดขั้นตอนในการทำงาน แก้ปัญหาการทำงานที่ล่าช้าแล้วยังเป็นการเพิ่มความยืดหยุ่นและประสิทธิภาพในการทำงานอีกด้วย

7) มีวัฒนธรรมและอุดมการณ์ร่วมกันเพื่อการทำงานที่สร้างสรรค์ เป็นองค์กรที่มุ่งมั่นจะทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ เป็นองค์กรเอื้อการเรียนรู้ที่เปิดกว้างต่อความคิดและความรู้ใหม่ๆ สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่างๆ ได้ดี

8) เจ้าหน้าที่มีขวัญและกำลังใจดี เนื่องจากมีโอกาสปรับปรุงงานและใช้ดุลยพินิจในการทำงานที่กว้างขวางขึ้น ทำให้ผู้รับบริการได้รับความพึงพอใจ ส่วนเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเองก็จะได้การตอบแทนตามผลการประเมินจากผลสัมฤทธิ์ของงาน

4. การพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้

องค์กรแห่งการเรียนรู้ เป็นแนวคิดบริหารที่ใช้เป็นพื้นฐานในการก้าวสู่ความสำเร็จขององค์กรทุกประเภท ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือเอกชน ซึ่งในการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ให้เป็นองค์กรชุดใหม่ที่สนับสนุนให้บุคลากรทุกระดับมีความพร้อมที่จะเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อปรับให้ทันต่อภาวะการเปลี่ยนแปลงและมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน ซึ่งนักวิชาการได้ให้ความหมายของการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ ไว้ดังต่อไปนี้

ความหมายของการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้

กาญจนา สุขทวี (2553, 51-52) ได้ให้ความหมายไว้ การพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้คือหลักการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ ต้องมีการสนับสนุนสภาพแวดล้อมให้เป็นสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ มีการฝึกอบรมแบบระดมสมอง ใช้ความคิดร่วมกัน รวมถึงการทลายกำแพงเพื่อการพบปะกัน ประชุมร่วมกัน มีการทำงานเป็นทีม ข้ามโครงสร้างขององค์กร เรียกว่าสภาพแวดล้อมเปิด

Marquardt (1996, 19) ให้ความหมายว่า องค์กรแห่งการเรียนรู้ คือ องค์กรที่มีบรรยากาศการเรียนรู้รายบุคคลและกลุ่มอย่างเต็มพลัง ในการรวบนามและใช้ความรู้เพื่อผลสำเร็จขององค์กร

และแปลงสภาพไปเป็นการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ให้อำนาจผู้คนที่ในและนอกองค์กรในการเรียนรู้ งานที่ทำ รวมถึงเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนรู้และเพิ่มผลผลิต

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ หมายถึง การปรับปรุงและพัฒนา ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ สถานที่ แหล่งเรียนรู้ภายนอกห้องเรียน มุมส่งเสริมการอ่าน สื่อการเรียน การสอน พร้อมทั้งแหล่งเรียนรู้ที่เป็นสถานที่สำคัญ แหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคล และแหล่งเรียนรู้ที่เป็น ทรัพยากรธรรมชาติ ให้มีความพร้อมต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง หลากหลายและมีคุณภาพ

แนวคิด ทฤษฎีองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization)

Chris Argyris & Donald Schon (อ้างถึงใน สุพจน์ นิมิตรบรรณสาร, 2554, 9-11) ได้ให้ แนวคิดการเรียนรู้สองรูปแบบที่มีความสำคัญในการสร้าง Learning Organization คือ Single Loop Learning (First Order/ Corrective Learning) หมายถึง การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นแก่องค์กรเมื่อการทำงาน บรรลุผลที่ต้องการลักษณะการเรียนรู้แบบที่สองเรียกว่า Double Loop Learning (Second Order/ Generative Learning) หมายถึง การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นเมื่อสิ่งที่ต้องการให้บรรลุผลหรือเป้าหมาย ไม่สอดคล้องกับผลการกระทำ ปีเตอร์ เซงก์ (Peter Senge) เชื่อว่าหัวใจของการสร้าง Learning Organization อยู่ที่การสร้างวินัย 5 ประการในรูปของการนำไปปฏิบัติของบุคคล ทีม และองค์การ อย่างต่อเนื่องวินัย 5 ประการที่เป็นแนวทางการปฏิบัติเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ทั้งองค์การมีดังนี้

1) Personal Mastery: มุ่งสู่ความเป็นเลิศ และรอบรู้ โดยมุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเอง ให้ไปถึงเป้าหมายด้วย การสร้างวิสัยทัศน์ส่วนตัว (Personal Vission) เมื่อลงมือกระทำและต้อง มุ่งมั่นสร้างสรรค์จึงจำเป็นต้องมีแรงมุ่งมั่นใฝ่ดี (Creative Tention) มีการใช้ข้อมูลข้อเท็จจริงเพื่อคิด วิเคราะห์และตัดสินใจ (Commitment to the Truth) ที่ทำให้มีระบบการคิดตัดสินใจที่ตีรวมทั้งใช้ การฝึกจิตใต้สำนึกในการทำงาน (Using Subconsciousness) ทำงานด้วยการดำเนินไปอย่างอัตโนมัติ

2) Mental Model มีรูปแบบวิธีการคิดและมุมมองที่เปิดกว้าง ผลลัพธ์ที่จะเกิดจากรูปแบบแนวคิดนี้จะออกมาในรูปของผลลัพธ์ 3 ลักษณะคือ เจตคติ หมายถึง ท่าที หรือความรู้สึก ของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เหตุการณ์ หรือเรื่องราวใดๆ ทศนคติแนวความคิดเห็นและกระบวนการ ทศนกรอบความคิด แนวปฏิบัติที่เราปฏิบัติตามๆ กันไป จนกระทั่งกลายเป็นวัฒนธรรมขององค์การ

3) Shared Vission การสร้างและสานวิสัยทัศน์ วิสัยทัศน์องค์การ เป็นความมุ่งหวัง ขององค์การที่ทุกคนต้องร่วมกันบูรณาการให้เกิดเป็นรูปธรรมในอนาคต ลักษณะวิสัยทัศน์องค์การ ที่ดีคือ กลุ่มผู้นำต้องเป็นฝ่ายเริ่มเน้นเข้าสู่กระบวนการพัฒนาวิสัยทัศน์อย่างจริงจัง วิสัยทัศน์นั้น จะต้องมียุทธศาสตร์ชัดเจนเพียงพอที่จะนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติได้ วิสัยทัศน์องค์การต้องเป็นภาพ บวกต่อองค์การ

4) Team Learn การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม องค์การความมุ่งมั่นให้ทุกคนในทีมมีสำนึกร่วมกันว่า เรากำลังทำอะไรและจะทำอะไรต่อไป ทำอย่างไร จะช่วยเพิ่มคุณค่าแก่ลูกค้า การเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีมขึ้นกับ 2 ปัจจัย คือ IQ และ EQ ประสานกับการเรียนรู้ร่วมกันเป็นทีม และการสร้างภาวะผู้นำแก่ผู้นำองค์กรทุกระดับ

5) System Thinking มีความคิดความเข้าใจเชิงระบบ ทุกคนควรมีความสามารถในการเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่างๆ ที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของระบบนอกจากมองภาพรวมแล้ว ต้องมองรายละเอียดของส่วนประกอบย่อยในภาพนั้นให้ออกด้วย วินัยข้อนี้สามารถแก้ไขปัญหาที่สลับซับซ้อนต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

กระบวนการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้

การพัฒนาองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้อย่างเป็นระบบนั้น ต้องอาศัยหลักการ วิธีการ หรือกระบวนการต่างๆ มาประยุกต์ใช้ในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งกระบวนการดังกล่าว ได้มีนักวิชาการนำเสนอไว้ในหลายประเด็น โดย จำเรียง วยวัฒน์ และเบญจมาศ อ่ำพันธ์ (2544, 49-51) ได้นำเสนอแนวคิดในการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1) การสร้างบรรยากาศเปิด (openness) ให้สมาชิกทั่วทั้งองค์กรได้มีโอกาสรับทราบถึงความจำเป็นและประโยชน์ของการเปลี่ยนแปลง เพื่อมุ่งสู่การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ จึงเป็นการพัฒนาการขององค์กร ที่จะเป็นประโยชน์ต่อตัวสมาชิกผู้ร่วมงานทุกคนและต่อองค์กร ที่จะมีความสำเร็จก้าวหน้าและมั่นคงต่อไป

2) พัฒนาวินัย ทั้ง 5 ประการ (five disciplines) ให้แก่สมาชิกทุกคนในองค์กรเพื่อเป็นการปรับพื้นฐานวิธีการคิดและวิธีการปฏิบัติต่อตนเองและต่อองค์กร

3) พัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ในระดับองค์กร ได้แก่ การสร้างระบบโครงสร้างพื้นฐาน และระบบงานต่างๆ ให้พร้อมต่อการเรียนรู้ และประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของทีมงานต่างๆ รวมถึงการพัฒนากระบวนการบริหารและระบบการเรียนรู้ที่ละเอียด และชัดเจน สอดคล้องกับลักษณะงานของหน่วยงานและระบบงานต่างๆ

4) พัฒนาตัวผู้นำ (leader) ให้เกิดทักษะต่างๆ เพื่อให้เป็นผู้นำที่มีความเป็นเลิศที่สามารถจะนำพาทีมงานและบริหารหน่วยงานต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยให้มีคุณลักษณะเป็นทั้งผู้ออกแบบ (designer) ผู้สอน (teacher) ผู้ช่วยเหลือ (steward)

5) กำหนดรูปแบบของการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ในระดับปัจเจกบุคคลว่าใครควรเรียนรู้เรื่องอะไร ด้วยวิธีการอย่างไร จึงมีองค์ความรู้ (knowledge) และทักษะ (skill) ที่เหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่และความรับผิดชอบของงาน โดยจะเป็นการเรียนรู้ที่อยู่ในห้องฝึกอบรม และ

การเรียนรู้ในทีมงานต่างๆ เช่น ทีมงานพิเศษ คณะทำงาน โครงการ คณะอนุกรรมการ หรือแม้กระทั่ง ทีมงานที่มีลักษณะเป็นหน่วยธุรกิจ (Strategic Business --SUB) เป็นต้น

6) กำหนดมาตรฐานในการถ่ายทอดองค์ความรู้ และทักษะเข้าสู่การปฏิบัติงานตาม หน้าที่ความรับผิดชอบ โดยเป็นทั้งลักษณะของการที่ได้รับความท้าทาย (challenge) และการสนับสนุน (support) เพื่อให้มีโอกาสประสบความสำเร็จสูงขึ้นภายในเวลาที่กำหนด

7) พัฒนาและส่งเสริมระบบการทำงานเป็นทีม โดยดำเนินการอย่างเป็นระบบ เช่น มีการกำหนดเป้าหมายขององค์กร และเป้าหมายของทีมที่ชัดเจน มีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบทั้งระดับหัวหน้าทีมและผู้ร่วมทีม มีระบบการเอื้ออำนาจ (empowerment) ที่ชัดเจน ในด้านการตัดสินใจและการบริหารงานมีการสร้างขวัญและกำลังใจทีมงานด้วยการประกาศเกียรติคุณ และตอบแทนด้วยระบบการให้รางวัลตามสมควร

หลักการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้

การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้เกี่ยวข้องกับขั้นตอนหลัก 3 ขั้นตอน คือ การเรียนรู้ หรือการแสวงหาความรู้ (knowledge acquisition) การแบ่งปันความรู้ (knowledge sharing) และนำ ความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ (knowledge utilization) ซึ่งจะเห็นได้ว่าขั้นตอนดังกล่าวข้างต้นนั้น มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน เป็นหลักของการพัฒนาองค์กร ไปสู่การเป็นองค์กร เพื่อการเรียนรู้นี้เกี่ยวข้องกับการจัดการองค์ความรู้หรือ Knowledge Management ซึ่ง ยูรพร ศุทธรัตน์ (2552, 26-29) อธิบายถึงการจัดการองค์ความรู้ในองค์กรเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญของการพัฒนาองค์กร ไปสู่การเป็นองค์กรเพื่อการเรียนรู้

1) การแสวงหาความรู้ (knowledge acquisition) องค์กรจะสามารถเรียนรู้ได้ก็ต่อเมื่อ สมาชิกในองค์กรแต่ละคนต่างก็เรียนรู้ แต่ก็ได้ไม่ได้หมายความว่า เมื่อสมาชิกในองค์กรเกิดการเรียนรู้แล้ว องค์กรจะกลายเป็นองค์กรเพื่อการเรียนรู้ในทันที หรือโดยอัตโนมัติ ยังมีปัจจัยต่างๆ อีกมากที่เกี่ยวข้อง กับเรื่องนี้ สำหรับองค์กรเพื่อการเรียนรู้ สมาชิกในองค์กรจะแสวงหาความรู้และทำการเรียนรู้ อาจจะ โดยวิธีการที่เป็นทางการ เช่น การศึกษาอบรม และที่ไม่เป็นทางการ เช่น การพูดคุยกับเพื่อน ร่วมงาน การสังเกตผู้ที่ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ การหมุนเวียนเปลี่ยนตำแหน่ง ตลอดจน การเรียนรู้จากประสบการณ์ ทั้งที่สำเร็จและล้มเหลวขององค์กรเองและของผู้อื่น

ดังนั้น การแสวงหาความรู้ขององค์กรจึงเกิดทั้งในระดับบุคคล กลุ่มหรือทีม และ องค์กร อย่างไรก็ตาม สิ่งที่สำคัญก็คือ ผู้บริหารจะต้องมีบทบาทในการกระตุ้น สนับสนุนให้เกิดการ แสวงหาความรู้ในองค์กรทุกๆ ระดับ และการแสวงหาความรู้ตลอดชีวิต

2) การแบ่งปันความรู้ (knowledge sharing) คือ การถ่ายทอดความรู้ที่ได้เรียนมาให้กับ สมาชิกในองค์กรหรือเพื่อนร่วมงาน เมื่อแต่ละคนในองค์กรต่างก็แสวงหาความรู้แล้ว ขั้นตอนต่อไป

คือ การแบ่งปันความรู้ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่จะพัฒนาองค์กรไปสู่การเป็นองค์กรเพื่อการเรียนรู้ ซึ่งหากมีแต่การแสวงหาความรู้แต่ไม่มีการแบ่งปันความรู้ ก็จะไม่เป็นประโยชน์ต่อองค์กรเท่าที่ควร ในทางปฏิบัติ การแบ่งปันความรู้จะเกี่ยวข้องกับความรู้ที่เกื้อหนุนกัน (shared mindset) หมายรวมถึง การแบ่งปันและมีส่วนร่วมในวิสัยทัศน์ คุณค่า ความรู้ การสื่อสารและสารสนเทศ ด้วยการเปิดเผยอย่างจริงใจและเชื่อถือได้ และเช่นเดียวกันกับขั้นตอนการแสวงหาความรู้ ในขั้นตอนนี้ ผู้บริหารเป็นผู้มีส่วนสำคัญในการกระตุ้นและสนับสนุนให้สมาชิกในองค์กร ทำการแบ่งปันความรู้ รวมทั้งจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการแบ่งปันความรู้นั้น ด้วยการแบ่งปันความรู้ที่จะทำโดยการผ่านกระบวนการสื่อสารที่มีวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน เช่น การมีส่วนร่วมในวิสัยทัศน์ของสมาชิกแต่ละบุคคล คึงส่วนที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ขององค์กร โดยรวมออกมา และพูดคุยสื่อสารกันระหว่างสมาชิกว่าจะทำให้ประสบความสำเร็จได้อย่างไร การให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการถกเถียง แสดงความคิดเห็น และสื่อสารอีกครั้ง เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่า บุคลากรทุกคนเดินไปสู่จุดหมายเดียวกันกับองค์กร การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเพื่อการแบ่งปันความรู้ ควรตั้งอยู่บนรากฐานของสภาพแวดล้อมในการทำงานที่มีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน วัฒนธรรมองค์กรที่ไม่มีการตำหนิ เมื่อทำผิดพลาด รวมทั้งการมองข้อผิดพลาดเป็น โอกาสที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้อีกด้วย

3) การใช้ความรู้ (knowledge utilization) คือ การใช้และการขยายความรู้ที่ได้มาเพื่อการตัดสินใจ รวมทั้งประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพกับสถานการณ์ใหม่ๆ ที่มากระทบกับองค์กร ดังนั้น การรู้ว่าจะนำความรู้ส่วนไหน จากที่ใดมาใช้ จึงเป็นสิ่งสำคัญสำหรับขั้นตอนนี้ นอกจากนี้ ขั้นตอนการใช้ความรู้อย่างขึ้นอยู่กับการศึกษาประสิทธิภาพของการเรียนรู้และระบบการจัดเก็บความรู้ (organizational memory system) ในองค์กรด้วย อีกครั้งก็ผู้บริหารจะต้องมีบทบาทสำคัญในการใช้ประโยชน์ของความรู้ขององค์กรที่มีอยู่ให้สอดคล้องกับความสามารถและเป้าหมายขององค์กร รวมทั้งการเป็นแบบอย่างที่ดีในการกระตุ้นการแบ่งปันและการใช้เทคโนโลยีเพื่อการสนับสนุนให้เกิดคุณค่าที่สร้างสรรค์กับองค์กร เช่น กระตุ้นให้พนักงานถ่ายทอดความรู้ และประยุกต์ใช้ความรู้ อย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลง และบริการหรือปรับกระบวนการใหม่ๆ ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นในองค์กร เพื่อการเรียนรู้ของสมาชิกในองค์กร มีทักษะของการทำงานเป็นทีม และแก้ไขปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์ รวมทั้งจะเข้าใจเป็นอย่างดีว่างานที่ตนทำมีวัตถุประสงค์อะไร ต่อทั้งตัวบุคลากรเอง และเป้าหมายโดยรวมขององค์กร

นอกจากนี้ เจนเนตร มณีนาถ และคณะ (2546, 114) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ดังนี้

ขั้นตอนแรก คือ การสนับสนุนสิ่งแวดล้อมทางการเรียนรู้ ซึ่งต้องมีเวลาในการสะท้อนผลการวิเคราะห์ เพื่อที่จะคิดเรื่องต่างๆ เช่น แผนกลยุทธ์ สิ่งที่ถูกคาดหวังการประเมินระบบการทำงาน

ในปัจจุบัน และคิดประดิษฐ์สิ่งใหม่ๆ การเรียนรู้จะยากถ้าเต็มไปด้วยความเร่งรีบ เช่นเดียวกับ สุภชาติไทยที่ว่า “กล้วยไม้ออกดอกช้าฉันใด การศึกษาเป็นไปฉันนั้น” เว้นแต่ผู้บริหารระดับสูง จะใช้เวลาเท่าใดก็ได้ และเวลาที่ให้มาจะมีคุณภาพดี ถ้าบุคลากรใช้มันอย่างฉลาด การฝึกอบรมและ ระดมสมอง ใช้ความคิดร่วมกันแก้ปัญหา การประเมินการทดลองต่างๆ และความชำนาญการเรียนรู้ ในเรื่องหลักๆ ล้วนเป็นสิ่งจำเป็นทั้งสิ้น

อีกประการหนึ่ง คือ ต้องรู้จักหลายกำแพง และมีการจำลองแลกเปลี่ยนความรู้กัน ขอบเขตกำแพงเหล่านี้ จะทำให้มีการพบปะกันมากขึ้น มีการประชุมทำโครงการเป็นทีม หรือการข้าม โครงสร้างองค์กรเลยก็ได้ และเมื่อผู้บริหารได้เริ่มสร้างสภาพแวดล้อม ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมเปิด ขึ้นเพื่อสนับสนุนทุกด้าน พวกเขาจะสามารถสร้างที่ประชุมสำหรับการอภิปรายเรียนรู้ได้ เหล่านี้มี ได้ทั้งการทบทวนกลยุทธ์ ที่จะทำให้สามารถตรวจสอบสภาพแวดล้อมทางการแข่งขันที่เปลี่ยนแปลง ไป

ความพยายามเหล่านี้ จะช่วยกำจัดกำแพงที่เป็นอุปสรรคทางการเรียนรู้ และเริ่มทำ การเรียนรู้ขึ้นสู่การจัดการกลยุทธ์ขององค์กร จะทำให้จุดที่องค์กรเคยมุ่งไว้ เปลี่ยนจากการปรับปรุงพัฒนา อย่างต่อเนื่อง ไปเป็นยึดมั่นกับการเรียนรู้ทั้ง 3 Ms คือ Meaning Management และ Measurement จะเป็นพื้นฐานที่ดีในการสร้างองค์กรการเรียนรู้

กล่าวโดยสรุป คือ หลักการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ ต้องมีการสนับสนุนจากผู้บริหาร ในการสร้างสภาพแวดล้อมให้เป็นสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้ มีการระดมสมอง การแสดงความ คิดเห็น การอบรม การพบปะและประชุมร่วมกัน รวมถึงการทำงานเป็นทีม

คุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษา

ความหมายงานวิชาการ

การบริหารของผู้บริหารสถานศึกษานั้นมีหลายงานไม่ว่าจะเป็นงานบริหารบุคคล งานบริหารงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป แต่มีอยู่งานหนึ่งซึ่งสำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา และถือได้ว่าเป็นงานหลักที่เป็นหัวใจของโรงเรียน คือ ส่วนของการบริหารงานวิชาการเนื่องจากการบริหารงานวิชาการ เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา และเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จ และความสามารถของผู้บริหาร (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553, 2) ทั้งนี้มีนักการศึกษาหลายคน ให้ความหมายของงานวิชาการไว้ดังนี้

จันทร์ธานี สงวนนาม (2551, 148) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึงการบริหาร กิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดผลตาม เป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

ภิญโญ สาร (อ้างอิงใน สันติ บุญภิรมย์ 2552, 21) ได้ให้ความหมายไว้ว่าการบริหารงานวิชาการหมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดใน โรงเรียนซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียน การสอนนักเรียนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพที่สุด

สันติ บุญภิรมย์ (2552, 22) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารจัดการ กิจกรรมทุกชนิดทุกประเภทที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนและการบริหารสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่มีอิทธิพล ต่อการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างราบรื่น เปรียบเสมือนเส้นเลือดใหญ่ ไปหล่อเลี้ยงหัวใจ การบริหารจึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดของงานวิชาการที่สามารถทำให้งานวิชาการ เกิดพลวัต (Academic Affairs Dynamic) อยู่ตลอดเวลา ส่งผลต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และคุณภาพ ของการศึกษาอย่างต่อเนื่องตลอดไป

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, 2) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหาร สถานศึกษาโดยมีการจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ดี และประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

สุภาภรณ์ คลิ่งทอง (2554, 37) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การปฏิบัติงาน วิชาการภายใน โรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบประกันภายในสถานศึกษาและ การส่งเสริมสนับสนุนงาน วิชาการ แก่บุคคลครอบครัวองค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

มิลเลอร์ (Miller, 1965, 175) กล่าวว่า งานวิชาการถือเป็นหัวใจสำคัญของโรงเรียนจะดีหรือ เลวขึ้นอยู่กับการบริหารงานวิชาการ ถ้าฝ่ายวิชาการอ่อน ฝ่ายอื่นก็อ่อนตามหน้าที่ของฝ่ายวิชาการก็คือ การจัดโปรแกรมการสอน และการปฏิบัติตาม โปรแกรมการสอน รวมทั้งการวัดผล การติดตามการสอน ของครูและการเรียนการสอนของนักเรียน

กล่าวโดยสรุปความหมายของ งานวิชาการ หมายถึงการจัดการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ ต่างๆเพื่อพัฒนาปรับปรุงส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มีความสามารถตามจุดมุ่งหมายของ หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีคุณธรรมนำความรู้และเป็นบุคคลโดยสมบูรณ์

แนวคิดการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลัก หรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มุ่งให้กระจายอำนาจ ในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการ ได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษาชุมชนท้องถิ่น

และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผลประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชนท้องถิ่นได้อย่างมีคุณภาพ (รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ, 2551, 28)

วัตถุประสงค์การบริหารงานวิชาการ

1. เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านวิชาการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว และสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน สถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น
2. เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้มาตรฐานและมีคุณภาพ สอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพในเพื่อพัฒนาตนเองและการประเมินภายนอกจากหน่วยงานภายนอก
3. เพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนจัดปัจจัยเกื้อหนุน การพัฒนาการเรียนรู้ที่สนองตามความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ
4. เพื่อให้สถานศึกษาได้ประสานความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาและบุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงาน และสถาบันอื่นๆ อย่างกว้างขวาง (รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ, 2551, 28)

ความสำคัญของวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหนึ่งซึ่งถือว่าเป็นหัวใจสำคัญในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ผู้บริหารโรงเรียนต้องใช้เวลาในการปฏิบัติให้มากกว่างานด้านอื่นๆ ดังที่มิ้นนักการศึกษาหลายคนกล่าวถึงความสำคัญของงานวิชาการไว้ดังนี้

ปัญญา แก้วกียูร (2545, 17) ได้ให้ความสำคัญของงานวิชาการว่างานวิชาการถือเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาในระดับสถานศึกษาการดำเนินงานวิชาการเป็นกระบวนการดำเนินเกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอนเพื่อให้ นักเรียน ได้เรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของการพัฒนาผู้เรียน โดยทั่วไปงานวิชาการจะประกอบด้วยการศึกษาปัญหาในชุมชน และสังคมภูมิปัญญาท้องถิ่นการพัฒนาและการนำหลักสูตรไปใช้การจัดเตรียมการเรียนการสอน การวัดและประเมินผลการดำเนินงานเกี่ยวกับห้องสมุดแหล่งการเรียนรู้การนิเทศติดตามการวางแผน และการกำหนดวิธีการดำเนินงานทางด้านวิชาการรวมถึงการประชุมทางวิชาการ

จันทรานี สงวนนาม (2551, 143) ได้กล่าวว่าการปฏิบัติงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารโรงเรียนและเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่งส่วนการบริหารงานด้านอื่นๆ นั้นแม้จะมีความสำคัญเช่นเดียวกันแต่ก็เป็นเพียงส่วน

ส่งเสริมสนับสนุนให้งานวิชาการดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพผู้บริหารโรงเรียนซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการบริหารจะต้องสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการสอนให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตร

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, 1) ได้กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา ไม่ว่าสถานศึกษาจะเป็นประเภทใดมาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากรองานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งหัวใจของสถานศึกษา และเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา ซึ่งอาจจะเกี่ยวข้องทางตรงหรือทางอ้อมก็อยู่ที่ลักษณะของงานนั้น

สุภาภรณ์ คลิ่งทอง (2554, 38) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นภารกิจที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้บริหาร โรงเรียนการปฏิบัติงานวิชาการอย่างมีคุณภาพของบุคลากรแสดงถึงประสิทธิภาพของการบริหารโรงเรียน ที่จะส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพที่ปรารถนา ตามจุดหมายของหลักสูตร

จากความสำคัญของงานวิชาการที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าการปฏิบัติงานวิชาการมีความสำคัญที่สุดของโรงเรียนเป็นตัวกำหนดชี้วัดคุณภาพมาตรฐานของโรงเรียนและโรงเรียนเป็นหัวใจหลักของการบริหารเพื่อสู่ความสำเร็จและความเป็นเลิศฉะนั้นผู้บริหารจึงต้องให้ความสำคัญมากกว่าการปฏิบัติงานด้านอื่นๆ

หลักการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของสถานศึกษา สถานศึกษาจะดีหรือไร้คุณภาพขึ้นอยู่กับการบริหารงานวิชาการเป็นสำคัญ ในการบริหารงานวิชาการจึงต้องมีหลักการและวิธีการดำเนินงานด้านนี้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นในเบื้องต้นของการบริหารจึงต้องมีความชัดเจนในเรื่องต่างๆ ดังนี้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสามารถดำเนินการบริหารงานวิชาการ ได้ตามภาระงานที่กระทรวงศึกษาธิการ และประกาศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำหนด ยกเว้นภาระงานดังต่อไปนี้ ได้แก่ 1) การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา 2) การวัดผลประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน 3) การคัดเลือกหนังสือและแบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา ส่วนการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สถานศึกษาประเภทที่หนึ่งและประเภทที่สองสามารถดำเนินการบริหารงานวิชาการได้ทุกรายการตามภาระงานที่กฎกระทรวงศึกษาธิการและประกาศของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดเช่นกัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, 3-4) ส่วน รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2552, 32) กล่าวว่า การบริหารจัดการสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่ประชาชนและเป็นสถานศึกษาของรัฐ จึงต้องนำหลักการว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีในการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งซึ่งเรียกว่า ธรรมาภิบาลมาบูรณาการให้เข้ากับการดำเนินงานด้านต่างๆการบริหารงานวิชาการ ก็ต้องมีหลักธรรมาภิบาล คือ

หลักการคุ้มค่า คือการได้ผลผลิตคุ้มค่าแก่การลงทุน นั่นคือ ผู้เรียนสามารถสำเร็จการศึกษาตามกำหนดของหลักสูตร ไม่ลาออกกลางคันเรียนเกินเวลา และซ้ำกว่ากำหนด หลักนิธิธรรม หมายถึง ความถูกต้องตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ทุกคนต้องปฏิบัติเป็นไปทางเดียวกัน ส่วนปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, 15) ได้ให้หลักการบริหารงานวิชาการว่า ผู้บริหารควรจะได้คำนึงถึงหลักการบริหารงานวิชาการดังนี้ 1) มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาที่ชัดเจน ผู้บริหารต้องเข้าใจถึงเป้าหมายของสถานศึกษาว่าเป็นไปทิศทางใด จึงจะจัดงาน จัดคน จัดเงิน จัดวัสดุอุปกรณ์ได้เหมาะสม 2) ต้องมีเทคนิควิธีในการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานทุกประเภทย่อมต้องมีเทคนิควิธีการ ขั้นตอน และกระบวนการที่ควรจะมีระบบมีความรอบคอบ จึงจะทำให้งานดำเนินไปด้วยดี 3) มีการประเมินผลงานทางวิชาการเมื่อได้ดำเนินกิจการใด ควรจะได้มีการประเมินผล และติดตามผลเพื่อจะได้เป็นแนวทางในการปรับปรุงงานได้ดียิ่งขึ้น (วิภา ทองหง่า, 2554, 20)

สรุปได้ว่า หลักการบริหารงานวิชา คือ กระบวนการจัดกิจกรรมในงานวิชาการ ซึ่งเป็นภารกิจหลักให้เกิดการปรับปรุงพัฒนาและเป็นประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนหรือผู้รับบริการ กระบวนการดังกล่าวนี้ ได้แก่ การวางแผน การจัดระบบโครงสร้าง และการกำหนดบทบาทหน้าที่ การจัดดำเนินงานทางวิชาการ การผลิตสื่อและอุปกรณ์การศึกษา การวัดและประเมินผล การจัดบรรยากาศเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพทางวิชาการ การจัดแหล่งหรือศูนย์สารสนเทศ รวมทั้งการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ และการนิเทศภายในเพื่อให้งานวิชาการมีคุณภาพ

ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจสำคัญเป็นงานหลักในการจัดการศึกษาเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของโรงเรียนดังนั้นผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนจำเป็นต้องเข้าใจขอบข่ายของงานวิชาการเพื่อที่จะได้ปฏิบัติงานวิชาการอย่างครอบคลุมและมีประสิทธิภาพสูงสุดซึ่งมีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงขอบข่ายของงานวิชาการไว้ดังนี้

กิติมา ปรีดีคิลก (2542, 57 - 58) ได้กล่าวถึงขอบข่ายของงานวิชาการว่าเป็นการดำเนินการเกี่ยวกับการเรียนการสอนโดยตรงเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผลการศึกษาที่มีคุณภาพในที่สุดดังนั้นไม่ว่ากิจกรรมใดที่สัมพันธ์กับการเรียนการสอนและทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพถือว่างานเหล่านั้นเป็นงานในขอบเขต: ที่ของผู้บริหารในด้านวิชาการทั้งสิ้นซึ่งสามารถแบ่งขอบข่ายงานวิชาการออกเป็น 6 ประการใหญ่ได้ดังนี้

1. งานด้านแผนงานวิชาการ
2. งานด้านหลักสูตรและการสอนซึ่งประกอบด้วยงานหลักสูตรงานโครงการสอนและงานประมวลการสอน

3. งานด้านการจัดการเรียนการสอนซึ่งประกอบด้วยงานการจัดตารางสอนงานการจัดการชั้นเรียนงานจัดครูเข้าสอนงานการจัดแบบเรียนงานการจัดห้องสมุดและงานการจัดคู่มือครู

4. งานด้านสื่อการสอน

5. งานด้านการปรับปรุงการเรียนการสอนซึ่งประกอบด้วยงานนิเทศการสอนและงานการฝึกอบรม

6. งานด้านการวัดและประเมินผล

ส่วน อุทัย บุญประเสริฐ (2546, 36) ได้กล่าวถึงงานวิชาการของโรงเรียนว่าเป็นงานที่มีขอบข่ายครอบคลุมในเรื่องต่อไปนี้คือ

1. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ในโรงเรียน

2. การสอนและการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักการและจุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับเรื่องการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน

3. กิจกรรมนักเรียนและการบริหารกิจกรรมนักเรียนให้ตอบสนองและเสริมสร้างหลักสูตรให้เป็นที่สมบูรณ์ตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

4. สื่อการเรียนการสอนและกิจการห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนตามหลักสูตรโดยตรงเพื่อเสริมพัฒนาการของนักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรกับเรื่องห้องสมุดและเสริมความทันสมัยทางวิชาการแก่ครูโดยตรง

5. การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้ตามจุดหมายและหลักการของหลักสูตรกับการประเมินมาตรฐานคุณภาพทางวิชาการของโรงเรียน

6. การนิเทศการศึกษาและการพัฒนาวิชาชีพสำหรับบุคลากรครูและบุคลากรทางวิชาการของโรงเรียน

จันทร์ธานี สงวนนาม (2551, 145) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

1. หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย

1.1 การศึกษาสาระการเรียนรู้ของหลักสูตรและการจัดระบบ

1.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

1.3 สื่อการเรียนรู้

1.4 การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้

2. การวิจัยในชั้นเรียน

3. การสอนซ่อมเสริม

4. การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

5. การนิเทศภายในสถานศึกษา

6. การประกันคุณภาพการศึกษา

นอกจากนี้ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, 3) ได้กล่าวถึงขอบข่ายงานวิชาการของสถานศึกษาว่าประกอบด้วยงานดังนี้

1. การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการเป็นการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการนำเอาหลักสูตรไปใช้การจัดการล่งเกี่ยวกับการเรียนการสอน โดยเป็นงานที่เกี่ยวกับแผนปฏิบัติงานวิชาการ โครงการสอนและบันทึกการสอน

2. การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอนเพื่อให้การเรียนการสอนในสถานศึกษาดำเนินไปด้วยดีต้องประกอบด้วยการจัดตารางจัดชั้นการจัดครูเข้าสอนการจัดแบบเรียนการปรับปรุงการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการความก้าวของสังคมการฝึกงานและนำไปประยุกต์ใช้กับชีวิตจริง

3. การจัดบริการเกี่ยวกับการเรียนการสอนเป็นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและส่งเสริมการจัดหลักสูตร โปรแกรมการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพได้แก่การจัดสื่อการเรียนการสอนเป็นเครื่องมือและกิจกรรมให้ครูได้เลือกใช้ในการสอนการจัดห้องสมุดและนิเทศการสอน

4. การวัดผลประเมินเป็นกระบวนการเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในด้านการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2553, 29–30) ได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจงานวิชาการ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา

1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น

2. การวางแผนงานด้านวิชาการ

3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

6. การวัดผล ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

9. การนิเทศการศึกษา

10. การแนะแนว

11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น
14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
15. การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา
16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
17. การพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

จากขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ผู้วิจัยพบประเด็นคุณภาพของการบริหารงาน วิชาการที่น่าสนใจ 6 ประเด็นคือการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การนิเทศการศึกษา การพัฒนาระบบ ประกันคุณภาพภายใน และการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ซึ่งแสดงได้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อ	องค์ประกอบของงานวิชาการ	กษม โสมิตรีเพง (2554)	ปัญญา เข้มกังวาน (2554)	ราวี กัดินหอม(2554)	ศุทธิณี สวรรณศร(2554)	วิไลพร อภิบาลศรี(2551)	ประยร เจริณสข(2553)	ชรินทร์ เวทโอสถ(2552)	ความถี่
15	การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงานและสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	-	-	-	-	-	-	-	-
16	การพิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น	-	-	-	-	-	-	-	-
17	การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี	✓	✓	✓	✓	-	-	✓	5

จากการสังเคราะห์องค์ประกอบคุณภาพงานวิชาการ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ประกอบออกเป็น 6 ประเด็น ดังต่อไปนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
4. การนิเทศการศึกษา
5. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา
6. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

1. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

หลักสูตรนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการศึกษาได้มีนักการศึกษาให้ความหมายของหลักสูตรเพื่อความเข้าใจที่ชัดเจนยิ่งขึ้นดังนี้

ความหมายของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, 31) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับด้านพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา หมายถึง จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาเป็นของตนเอง โดยมีแนวปฏิบัติดังนี้

1) จัดให้มีงานวิจัยและพัฒนาหลักสูตรขึ้นใช้เอง ให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและสังคมและเป็นต้นแบบให้กับโรงเรียนอื่น

2) จัดทำหลักสูตรที่มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้และคุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

3) จัดให้มีวิชาต่างๆ ครอบคลุมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ

4) เพิ่มเติมเนื้อหาสาระของรายวิชาให้สูงและลึกซึ่งมากสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ได้แก่ การศึกษาด้านศาสนา ดนตรี นาฏศิลป์ กีฬา อาชีวศึกษา การศึกษาที่ส่งเสริมความเป็นเลิศผู้บกพร่อง พิการและการศึกษาทางเลือก

5) เพิ่มเติมเนื้อหาสาระของรายวิชาที่สอดคล้องสภาพปัญหา ความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และโลก

6) สถานศึกษาสามารถจัดทำหลักสูตรการจัดกระบวนการเรียนรู้ การสอนและอื่นๆ ให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนตามกลุ่มเป้าหมายพิเศษ โดยให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบหลักสูตรสถานศึกษาและนิเทศ ติดตาม ประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา และรายงานผลให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารับทราบ

สันติ บุญภิรมย์ (2552, 53) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง ความพยายามของผู้บริหารสถานศึกษาและคณะครู อาจารย์ได้ร่วมมือกันเปลี่ยนแปลงปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้เหมาะสมแก่การเปลี่ยนแปลงของบริบททางสังคม ทั้งปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต เพื่อให้ผู้เรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องได้เกิดความเชื่อมั่นในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษานั้น

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, 32-33) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรเป็นเรื่องที่ต้องการตัดสินใจหลายขั้นตอน ตั้งแต่การเริ่มตั้งวัตถุประสงค์ และวัตถุประสงค์เฉพาะการเลือกเนื้อหาให้ตรงและครอบคลุม ชนิดของประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและวัตถุประสงค์ และท้ายสุดคือ วิธีการประเมินผลของการเรียนรู้นั้น

การตัดสินใจควรจะเป็นคณะกรรมการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร การตัดสินใจมีระดับกว้าง เช่น นโยบาย ประเภทกำลังคนที่ต้องการ วัตถุประสงค์ทั่วไป วัตถุประสงค์เฉพาะ เนื้อหาวิชา วิธีสอน และการประเมินผล และอีกระดับหนึ่งคือ การบริหารหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรต้องทำอย่างเป็นระบบ มีหลักเกณฑ์และตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเที่ยงตรง

บุญเลี้ยง ทุมทอง (2553, 167) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการหรือขั้นตอนของการตัดสินใจเลือกหาทางเลือกทางการเรียนการสอนที่เหมาะสม หรือเป็นที่รวบรวมของทางเลือกที่เหมาะสมต่างๆ เข้าด้วยกัน จนเป็นระบบที่สามารถปฏิบัติได้ และถ้าหากหลักสูตรมุ่งที่จะกำหนด

สำหรับผู้เรียนหลายกลุ่มหลายประเภทโดยใช้วิธีการต่างๆ และโอกาสต่างๆ กันแล้วนักพัฒนาหลักสูตรต้องคำนึงถึงภูมิหลังขององค์ประกอบต่างๆ อย่างละเอียดและรอบคอบก่อนจะตัดสินใจเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่ง และเมื่อตัดสินใจเลือกแล้วก็ต้องคำนึงถึงผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นซึ่งอาจมีผลกระทบต่อสิ่งอื่นๆ เป็นวัฏจักร

นารอน ทับสกุล (2554, 11) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ก็จะต้องจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา นิเทศเพื่อการพัฒนาการใช้หลักสูตรภายในสถานศึกษา กำกับติดตาม ประเมินผลและปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา และรายงานผลให้เขตพื้นที่การศึกษารับทราบ

สุภภรณ์ คลิ่งทอง (2554, 44) กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การปฏิบัติงานของผู้บริหารในด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยวิเคราะห์สภาพแวดล้อม กำหนดวัตถุประสงค์ และประเมินสถานภาพสถานศึกษาการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาการนำหลักสูตรไปใช้ การนิเทศการใช้หลักสูตร การติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรและปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

จากความหมายที่กล่าวมาสรุปได้ว่าการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพิ่มเติมจากหลักสูตรแกนกลาง และปรับโครงสร้างแต่ละสาระการเรียนรู้ให้เหมาะสมในช่วงชั้น โดยยึดหลักที่ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน จัดกิจกรรมให้หลากหลายตามความสนใจและความถนัด จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ มีประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

ความสำคัญและความจำเป็นของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ภาวดี ธาราศรีสุทธิ (2550, 20) ได้กล่าวถึงหลักสูตรว่าเป็นเครื่องมือสำคัญที่สุดในการพัฒนาประเทศ เพราะหลักสูตรเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาคน ชุมชน สังคมเป็นการถ่ายทอดความรู้ฝึกฝน อบรม สืบสานวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตที่ดีงามและเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับตนเองความสัมพันธ์ของตนเองกับครอบครัว ชุมชน ชาติ และโลก การบำรุงรักษาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลตลอดจนการพัฒนาผู้เรียนในด้านต่างๆ ดังนั้นครูจึงเป็นบุคคลสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่จะนำไปสู่ การพัฒนาประเทศ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, 23) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรและการสอนไว้ว่า หลักสูตรเป็นหลักและหัวใจของการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่เป้าหมายของการศึกษา

ความเข้าใจในเรื่องของหลักสูตรและการเรียนการสอนจะทำให้การศึกษาดำเนินไปด้วยดีทั้งแก่ตัวผู้เรียนเองและช่วยให้ครูได้มีทิศทางและสิ่งที่กำหนดในการสอน ดังนั้นในการนำหลักสูตรไปใช้นั้นผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกฝ่ายต้องรู้เรื่องหลักสูตรซึ่งการใช้หลักสูตรประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ ที่ปฏิบัติเกี่ยวข้องกันโดยบุคคลหลายฝ่าย เมื่อสถานศึกษาได้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือ การรับตรวจสอบเพื่อประเมินว่า หลักสูตรสถานศึกษาที่ได้จัดทำนั้นมีความสมบูรณ์มากน้อยเพียงใด

นอกจากนั้นคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพวิชาการของกระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำเอกสารสาระการเรียนรู้แกนกลางของ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้สถานศึกษาใช้ในการปรับใช้ ตรวจสอบหรือเทียบเคียง อันจะช่วยให้สถานศึกษามีความมั่นใจในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามากยิ่งขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, 3)

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า หลักสูตรคือ หัวใจหลักของการจัดการเรียนการสอน ถ้าจะให้การจัดการเรียนการสอนประสบผลสำเร็จได้ ก็ต้องมาจากหลักสูตรเป็นตัวกำหนด กำหนดทิศทางในการปฏิบัติงานให้เหมาะสมกับชุมชน สังคม สภาพเศรษฐกิจ และการเมืองซึ่งจะเป็นหลักสูตรแบบใดก็ต้องมีการพัฒนาอยู่เสมอ หลักสูตรจึงมีความสำคัญที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาจึงต้องทำความเข้าใจหลักสูตรอย่างดีจึงสามารถจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนได้ ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้

องค์ประกอบในการพัฒนาหลักสูตร

องค์ประกอบในการพัฒนาหลักสูตรประกอบด้วย คณะกรรมการดำเนินงานจัดทำหลักสูตร การวางแผนงานหรือกำหนดโครงสร้างหลักสูตร ดำเนินงานพัฒนาหลักสูตรและประเมินผลหลักสูตรองค์ประกอบในทุกส่วนของหลักสูตรจะมีความสำคัญเท่าเทียมกัน และในการพัฒนาหลักสูตรจะขาดองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งไม่ได้ จะต้องดำเนินงานเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กันทั้งหมด และทาบ (Taba, 1962 อ้างถึงใน ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์, 2551, 60) ได้กำหนดขั้นตอนไว้ดังนี้

- 1) สำรวจสภาพปัญหา ความต้องการ และความจำเป็นทางสังคม
- 2) กำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่สังคมต้องการ
- 3) คัดเลือกเนื้อหาวิชาความรู้ที่ครูต้องนำมาสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตรงกับความต้องการและความจำเป็นของสังคม และเนื้อหานั้นตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดและปรับปรุงเนื้อหา
- 4) คัดเลือกประสบการณ์เรียนรู้มาเสริมเนื้อหาให้สมบูรณ์ และตรงตามวัตถุประสงค์
- 5) นำไปทดลองใช้
- 6) ประเมินผลการใช้หลักสูตรการพัฒนาหลักสูตรต้องอาศัยการประเมินผลการใช้หลักสูตร ซึ่งควรดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้ 1) วิเคราะห์และตีความวัตถุประสงค์ของหลักสูตรให้

เป็นเชิงพฤติกรรมที่ชัดเจน 2) สร้างเครื่องมือและคัดเลือกวิธีที่เหมาะสม 3) เก็บข้อมูลโดยใช้เครื่องมือที่สร้างขึ้น 4) รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

7) แปรผลและอภิปรายผลการประเมินเพื่อพัฒนาต่อไป

ในระบบการศึกษาที่มีการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและสถานศึกษามีบทบาทในการพัฒนาหลักสูตรนั้น หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในแต่ละระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ ระดับท้องถิ่น จนถึงระดับสถานศึกษา มีบทบาทหน้าที่ และความรับผิดชอบในการพัฒนา สนับสนุน ส่งเสริม การใช้และพัฒนาหลักสูตรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การดำเนินการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษามีประสิทธิภาพสูงสุดอันจะส่งผลให้การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนบรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในระดับชาติ ในระดับท้องถิ่น ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานต้นสังกัดอื่นๆ เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในการขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษา เป็นตัวกลางที่จะเชื่อมโยงหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดในระดับชาติให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น เพื่อนำไปสู่การจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษาส่งเสริมการใช้และพัฒนาหลักสูตรในระดับสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จโดยมีภารกิจสำคัญคือกำหนดเป้าหมายและจุดเน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในระดับท้องถิ่นโดยพิจารณาให้สอดคล้องกับสิ่งที่มีความต้องการในระดับชาติ พัฒนาสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นประเมินคุณภาพการศึกษาในระดับท้องถิ่นรวมทั้งเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนา การพัฒนาบุคลากร สนับสนุน ส่งเสริมติดตามผล ประเมินผลวิเคราะห์ และรายงานผลคุณภาพของผู้เรียนในระดับสถานศึกษามีหน้าที่สำคัญในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การวางแผนและดำเนินการใช้หลักสูตรการเพิ่มพูนคุณภาพการใช้หลักสูตรด้วยการวิจัยและพัฒนา การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรจัดทำระเบียบการวัดและประเมินผลในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต้องพิจารณาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและรายละเอียดที่เขตพื้นที่การศึกษา หรือหน่วยงานต้นสังกัดอื่นๆ ในระดับท้องถิ่นได้จัดทำเพิ่มเติม รวมทั้งสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคมภูมิปัญญาท้องถิ่นและความต้องการของผู้เรียน โดยทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, 35)

สรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา คือ การจัดทำหลักสูตร การประเมิน การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้ดีขึ้น เพื่อให้เหมาะสมกับความต้องการของบุคคลและสภาพสังคม

2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ นับว่าเป็นกิจกรรมที่สำคัญยิ่งที่จะทำให้เด็กปฏิบัติกิจกรรมบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรซึ่งได้มีหลักการดังนี้

ความหมายของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

จันทร์ธานี สงวนนาม (2551, 43) กล่าวว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้หรือที่เรียกว่า การปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับวิธีการเรียนของผู้เรียนและวิธีการสอนของครู ซึ่งครูจะต้อง สอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญเปิด โอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดวิเคราะห์และศึกษาค้นคว้าโดยตนเอง รู้จักวิธีคิด วิธีการดำเนินชีวิตและมีทักษะในการเผชิญกับปัญหาต่างๆ ได้ การจัดการเรียนการสอน ตามแนวหลักสูตรใหม่ จึงน่าจะมีหลักการและแนวปฏิบัติดังต่อไปนี้

- 1) เน้นการเรียนการสอนตามสภาพจริง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าหาความรู้ได้ แสดงความคิดอย่างอิสระ สามารถสรุปและสร้างองค์ความรู้ใหม่ขึ้นได้จากข้อมูลที่มี
- 2) นักเรียนเป็นผู้ปฏิบัติ ครูเป็นเพียงแหล่งข้อมูลหนึ่งจากหลายๆ แหล่ง และเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียน
- 3) เน้นการปฏิบัติที่ควบคู่ไปกับหลักการและทฤษฎี
- 4) เน้นวิธีการสอนจากการเรียนรู้หลายๆ รูปแบบ
- 5) ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิดมากกว่าการค้นหาคำตอบที่ตายตัวเพียง คำตอบเดียว
- 6) ถือว่ากระบวนการเรียนรู้มีความสำคัญมากกว่าเนื้อหา เพื่อให้ผู้เรียนมีข้อมูลเพียงพอที่จะสร้างองค์ความรู้ใหม่
- 7) ใช้กระบวนการกลุ่มในการเรียนรู้ร่วมกันและเรียนรู้ด้วยตนเอง

วราภรณ์ อริยชนพล (2552, 29) กล่าวว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ เพื่อช่วยพัฒนาความสามารถในด้านต่างๆ ของผู้เรียน โดยดำเนินการดังนี้ ร่วมกันคิด วิเคราะห์ และกำหนดจุดประสงค์ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อ อุปกรณ์ วิธีตรวจสอบที่เหมาะสมกับหน่วยการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดกระบวนการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระ หน่วยการเรียนรู้ จัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะ กระบวนการคิด วิเคราะห์ การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและ แก้ไขปัญหา ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จัดบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้ นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เครื่องมือผู้ปกครอง ชุมชนท้องถิ่นเข้ามา มีส่วนร่วมในการเรียนการสอนตามความเหมาะสม จัดกระบวนการเรียนรู้ให้ยืดหยุ่น ตามความเหมาะสม ทั้งด้านเวลาและกระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลาย และต่อเนื่อง

สุภาพรณ์ คลิ่งทอง (2554, 45) กล่าวว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้เป็นการคิดค้นหาวิธีการเรียนการสอนที่ดีที่สามารถพัฒนาผู้เรียนได้เต็มศักยภาพ สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

นารอน ทับสกุล (2554, 11) สถานศึกษาจะต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนจัดทำแผนการเรียนรู้ โดยเรียนมีส่วนร่วมจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ยืดหยุ่นตามความเหมาะสม ทั้งด้านเวลา สาระการเรียนรู้ และผู้เรียนจัดกระบวนการเรียนรู้ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงจากแหล่งการเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้ ใช้การแนะแนวเป็นส่วนหนึ่งของการจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้ปกครอง ครอบครัว ชุมชนและสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาวิธีการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างหลากหลายและต่อเนื่อง

การเรียนรู้จากการปฏิบัติและการเรียนรู้แบบบูรณาการการใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้การเรียนรู้คุณธรรมทั้งนี้ต้องพยายามนำกระบวนการจัดการกระบวนการอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อมกระบวนการคิดและกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ไปสอดแทรกในการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้เนื้อหาและกระบวนการต่างๆข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ในลักษณะองค์รวมการบูรณาการเป็นการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกันยึดผู้เรียนเป็นสำคัญโดยนำกระบวนการเรียนรู้จากกลุ่มสาระเดียวกันหรือต่างกลุ่มสาระการเรียนรู้มาบูรณาการในการจัดการสอน

สรุปได้ว่าการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ หมายถึง แนวทางการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่ปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา

หลักการของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

การเรียนรู้เป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งของชีวิต การเรียนรู้ จะช่วยให้คนเราสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตหรือสามารถปรับสิ่งแวดล้อมให้เข้ากับตัวเราได้อย่างเหมาะสม ดังนั้นคนเราจึง เรียนรู้อยู่เสมอและเป็นไปอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตด้วยเหตุนี้เองนักจิตวิทยาอาจารย์ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องในแวดวงของการศึกษา จึงให้ความสนใจเรื่องของการเรียนรู้เป็นอย่างมาก ทั้งนี้เพราะชีวิตความเป็นอยู่และการประพฤติปฏิบัติของคนเราจะ เป็นไปในรูปแบบโดยย้อมขึ้นอยู่กับการเรียนรู้เป็นสำคัญ โดยทั่วไปแล้วการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษามีแนวทางปฏิบัติดังนี้ ส่งเสริมให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียนฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและปฏิบัติจริง

การส่งเสริมให้รักการอ่าน และใฝ่รู้อย่างค่อเนื่อง การผสมผสานความรู้ต่างๆ ให้สมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรม ทั้งนี้โดยจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่ายผู้ปกครองชุมชน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่างๆ โดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร เช่น นิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกัน หรือแบบอื่นๆ ตามความเหมาะสมส่งเสริมให้ มีการพัฒนาครูเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกันตามความเหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, 33-38)

วิธีการพัฒนาหลักสูตรกระบวนการเรียนรู้

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้เสนอแนะวิธีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ไว้ดังนี้ 1) พัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) วิจัยและพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพิ่มให้นักเรียนมีทักษะกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ 3) ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและยกระดับความสามารถในการอ่าน 4) สร้างรูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัยและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อเป็นต้นแบบ 5) ส่งเสริมและพัฒนาด้านการศึกษาพิเศษ โดยเน้นรูปแบบการจัดการเรียนร่วม 6) พัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาประสานสถานประกอบการชุมชน เพื่อใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ 7) พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก นอกจากนี้การที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์นั้น ครูต้องเป็นกัลยาณมิตรรักเมตตา เอาใจใส่ค่อนักเรียนทุกคน ดำเนินการจัดการเรียนการสอนอย่างมีระบบเป็นขั้นตอน โดยต้องมีการวางแผนการสอนที่นำข้อมูลจากหลักสูตร ความต้องการผู้เรียน ชุมชนมาใช้จัดกิจกรรมการสอนยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเน้นผู้เรียนฝึกคิดปฏิบัติจริง แสวงหาความรู้และเรียนรู้ร่วมกัน สอนเชื่อมโยงกับสภาพชุมชนและสิ่งแวดล้อม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553, 8-9)

สรุปได้ว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เป็นการพัฒนาให้นักเรียนเกิดความรู้ที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนเข้าสู่มาตรฐานและได้รับการพัฒนาตนเองตามกระบวนการจัดการศึกษาคือยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถ พัฒนาค่านิยมชีวิตและเต็มศักยภาพ

3. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญของการจัดการศึกษา เพราะจะทำให้ทราบถึงการจัดการเรียนการสอนและความพยายามของโรงเรียนที่จะส่งเสริมการเรียนการสอนเป็นการตรวจสอบว่าการดำเนินการกิจกรรมการเรียนการสอนได้บรรลุตามความมุ่งหมาย

ของหลักสูตรมากนักน้อยเพียงใดมีปัญหาอุปสรรคข้อบกพร่องอะไรบ้างการประเมินผลเป็นกระบวนการขั้นสุดท้ายในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแล้วนำข้อสรุปที่ได้จากสิ่งเหล่านี้ไปเป็นแนวทางในการหาวิธีการในการแก้ไขปรับปรุงต่อไป ซึ่งมีนักการศึกษาได้กล่าวเกี่ยวกับการประเมินผลไว้ดังนี้

ความหมายของการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนงานวัดผล

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, 31) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับด้านพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา หมายถึง การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน บทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา มีแนวทางการปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

- 1) กำหนดระเบียบการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษาตามหลักสูตรสถานศึกษา โดยให้สอดคล้องกับนโยบายระดับประเทศ
- 2) จัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดผลประเมินผลของสถานศึกษา
- 3) วัดผล ประเมินผล เทียบโอนประสบการณ์ ผลการเรียนรู้และอนุมัติผลการเรียน
- 4) จัดให้มีการประเมินผลการเรียนรู้ทุกช่วงชั้น และจัดให้มีการซ่อมเสริมกรณี que ผู้เรียน ไม่ผ่านการประเมิน
- 5) จัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดและประเมินผล
- 6) จัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน เพื่อใช้ในการอ้างอิง ตรวจสอบและใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน
- 7) ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติผลการประเมินการเรียนด้านต่างๆ รายปี/รายภาคและตัดสินผลการเรียนการผ่านช่วงชั้นและจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 8) การเทียบโอนผลการเรียนเป็นอำนาจของสถานศึกษาที่จะแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ ได้แก่คณะกรรมการเทียบระดับการศึกษาทั้งในระบบนอกระบบและตามอัธยาศัย คณะกรรมการเทียบโอนผลการเรียน และเสนอคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและวิชาการพร้อมทั้งให้ผู้บริหารสถานศึกษาอนุมัติการเทียบโอน

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, 5-6) กล่าวว่า การวัด หมายถึง กระบวนการที่กำหนดจำนวนตัวเลขให้กับวัตถุสิ่งของและบุคคลตามความมุ่งหมายและเปรียบเทียบลักษณะความแตกต่างปรากฏอยู่ในสิ่งที่จะวัดนั้นๆ เช่น น้ำหนัก ขนาดวัตถุ ผลที่ได้จากการวัดจะเป็นตัวเลข

อุนากรรณ์ สวนมะม่วง (2553, 38) ด้านวัดผล ประเมินผล หมายถึง กระบวนการตรวจสอบผลการเรียนรู้และพัฒนาการต่างๆ ของผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร เพื่อนำผลไปปรับปรุงการเรียนการสอน และการนำผลการเรียนในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย

ที่ผู้เรียนสะสมไว้จากสถานศึกษาเดียวกัน หรือต่างสถานศึกษาทั้งในประเทศ เป็นผลการเรียนส่วนหนึ่งของหลักสูตรในระดับใดระดับหนึ่ง ที่ผู้เรียนจะเข้าศึกษาต่อ

นารอน ทับสกุล (2554, 11-12) กล่าวว่า สถานศึกษาจะต้องกำหนดระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา จัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัดและประเมินผลของสถานศึกษาดำเนินการวัดผล ประเมินผล เทียบโอนประสบการณ์ เทียบโอนผลการเรียนและอนุมัติผลการเรียนจัดให้มีการประเมินผลการเรียนทุกช่วงชั้น และจัดให้มีการซ่อมเสริมกรณีที่ผู้เรียนไม่ผ่าน 12 เกณฑ์การประเมิน จัดให้มีการพัฒนาเครื่องมือในการวัดผลและประเมินผล มีการเทียบโอนผลการเรียน โดยคณะกรรมการ จัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียนเพื่อใช้ในการอ้างอิง ตรวจสอบ และใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอน

สุภาภรณ์ คลิ่งทอง (2554, 47) กล่าวว่า การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน เป็นการส่งเสริมให้ครูจัดทำคู่มือการวัดผลประเมินผลของสถานศึกษาแต่ละรายวิชา ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้และมีการอบรมพัฒนาครูเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล

การวัดผลประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ให้ผู้สอนใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียน เพราะจะช่วยให้ได้ข้อมูลสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมทั้งข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนอย่างเต็มศักยภาพ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, 23-24) ได้กำหนดการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการคือการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ

เป้าหมายสำคัญของการวัดผลและประเมินผล

เป้าหมายสำคัญของการประเมินผลการเรียนตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนจุดหมายพื้นฐานสองประการ ประการแรกคือ วัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผลการเรียนและการเรียนรู้ของผู้เรียนในระหว่างการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง บันทึก วิเคราะห์ แปลความหมายข้อมูลแล้วนำมาใช้ในการส่งเสริมหรือปรับปรุงแก้ไขการเรียนรู้ของผู้เรียนและการสอนของครู การวัดและประเมินผลกับการสอนจึงเป็นเรื่องที่สัมพันธ์กัน หากขาดสิ่งหนึ่งสิ่งใดการเรียนการสอนก็ขาดประสิทธิภาพ การประเมินระหว่างการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้เช่นนี้เป็นการวัดผลเพื่อการพัฒนา (formative assessment) ที่เกิดขึ้นในห้องเรียนทุกวันเป็นการประเมินเพื่อให้รู้จุดเด่นจุดที่ต้องปรับปรุงจึงเป็นข้อมูลเพื่อใช้ในการพัฒนาในการเก็บข้อมูล ผู้สอนต้องใช้วิธีการและเครื่องมือการประเมินที่หลากหลายและการใช้เกณฑ์การให้คะแนน (rubric) สิ่งที่สำคัญที่สุดในการประเมินเพื่อพัฒนา คือการให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ผู้เรียนในลักษณะคำแนะนำที่เชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ทำให้การเรียนรู้พอกพูน แก้ไขความคิดความเข้าใจเดิมที่ไม่ถูกต้อง ตลอดจนการให้ผู้เรียนสามารถตั้งเป้าหมายพัฒนาตนได้ จุดมุ่งหมายประการที่สอง คือ การวัดและประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียนเป็นการประเมินสรุปผลการเรียนรู้ (summative assessment) ซึ่งมีหลายระดับได้แก่ เมื่อเรียนจบหน่วยการเรียน จบรายวิชาเพื่อตัดสินคะแนน หรือให้ระดับผลการเรียนให้การรับรองความรู้ความสามารถของผู้เรียนว่าผ่านรายวิชาหรือไม่ควรได้รับการเลื่อนชั้นหรือไม่หรือสามารถจบหลักสูตรหรือไม่ในการประเมินเพื่อตัดสินผลการเรียนที่ดีต้องให้โอกาสผู้เรียนแสดงความรู้ ความสามารถด้วยวิธีการที่หลากหลายและพิจารณาตัดสินบนพื้นฐานของเกณฑ์ผลการปฏิบัติมากกว่าใช้เปรียบเทียบระหว่างผู้เรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, 2) ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จนั้นผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้สะท้อนสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในทุกระดับไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียนระดับสถานศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการความก้าวหน้าและความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, 28-29) ในการวัดและประเมินผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรอิงมาตรฐาน ซึ่งกำหนดสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด ซึ่งประกอบด้วยความรู้ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์เมื่อผู้เรียน

ได้รับการพัฒนาไปแล้ว นอกจากจะมีความรู้ความสามารถ ตลอดจนคุณธรรมจริยธรรมที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดแล้วจะนำไปสู่การมีสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการอีกด้วย คุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่หลักสูตรกำหนดนั้นต้องได้รับการปลูกฝังและพัฒนาผ่านการจัดการเรียนการสอน การปฏิบัติกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในลักษณะต่างๆ จนตกผลึกเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในตัวผู้เรียน การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ต้องใช้ข้อมูลจากการสังเกตพฤติกรรม ซึ่งใช้เวลาในการเก็บข้อมูลพฤติกรรมเพื่อนำมาประเมินและตัดสิน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, 3)

การเทียบโอนผลการเรียน

การเทียบโอนผลการเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, 28) ให้สถานศึกษาสามารถเทียบโอนผลการเรียนของผู้เรียนในกรณีต่างๆ ได้แก่ การย้ายสถานศึกษาการเปลี่ยนแปลงแบบการศึกษา การย้ายหลักสูตร การออกกลางคันและขอกลับเข้ารับการศึกษาต่อการศึกษาจากต่างประเทศและขอเข้าศึกษาต่อในประเทศ นอกจากนี้ ยังสามารถเทียบโอนความรู้ ทักษะประสบการณ์จากแหล่งการเรียนรู้อื่นๆ เช่น สถานประกอบการ สถาบันศาสนา สถาบันการฝึกอบรมอาชีพ การจัดการศึกษาโดยครอบครัวการเทียบโอนผลการเรียนควรดำเนินการในช่วงก่อนเปิดภาคเรียนแรก หรือต้นภาคเรียนแรกที่สถานศึกษารับผู้ขอเทียบโอนเป็นผู้เรียน ทั้งนี้ ผู้เรียนที่ได้รับการเทียบโอนผลการเรียนต้องศึกษาต่อเนื่องในสถานศึกษาที่รับเทียบโอนอย่างน้อย 1 ภาคเรียน โดยสถานศึกษาที่รับผู้เรียนจากการเทียบโอนควรกำหนดรายวิชา/จำนวนหน่วยกิต ที่จะรับเทียบโอนตามความเหมาะสมการพิจารณาการเทียบโอน สามารถดำเนินการได้ดังนี้

- 1) พิจารณาจากหลักฐานการศึกษา และเอกสารอื่นๆ ที่ให้ข้อมูลแสดงความรู้ความสามารถของผู้เรียน
- 2) พิจารณาจากความรู้ ความสามารถของผู้เรียนโดยการทดสอบด้วยวิธีการต่างๆ ทั้งภาคความรู้และภาคปฏิบัติ
- 3) พิจารณาจากความสามารถและการปฏิบัติในสภาพจริงการเทียบโอนผลการเรียนให้เป็นไปตาม ประกาศ หรือ แนวปฏิบัติของกระทรวงศึกษาธิการ

แนวทางปฏิบัติ

- 1) กำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลของสถานศึกษา
- 2) ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้
- 3) ส่งเสริมให้ครูดำเนินการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอนโดยเน้นประเมินตามสภาพจริง จากกระบวนการ การปฏิบัติและผลงาน

4) จัดให้มีการเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์และผลการเรียนจากสถาบัน การศึกษาอื่น สถานประกอบการและอื่นๆ ตามแนวทางกระทรวงศึกษาธิการ

5) พัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

จากที่กล่าวมาเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง การปฏิบัติงานเกี่ยวกับการทดสอบผลการจัดการเรียนการสอนของครูผู้สอน โดยครูผู้สอน จัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย ใช้เทคโนโลยี สื่อการเรียนการสอน แหล่งการเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น อย่างครอบคลุม มีการติดตามผลการเรียนรู้ตามกฎระเบียบว่าด้วยการวัดผลประเมินผลของสถานศึกษา และวัดผลประเมินผลในกิจกรรมต่างๆ อย่างหลากหลายตามสภาพจริง และการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนการประเมินคุณภาพผู้เรียนการเทียบโอนผลการเรียนจากความรู้ ทักษะประสบการณ์จากแหล่ง เรียนรู้อื่นๆ โดยคณะกรรมการ การจัดระบบสารสนเทศด้านการวัดผล ประเมินผลการเทียบโอนผล การเรียน ตลอดจนการควบคุมให้การจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษา

4. การนิเทศการศึกษา

การนิเทศการสอนเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งในระบบการศึกษาเป็นงานที่มีความสำคัญ งานหนึ่งที่มีมุ่งส่งเสริมให้การสนับสนุนและพัฒนามาตรฐานของการศึกษาซึ่งการนิเทศการสอน จะเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยเหลือแนะนำการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามที่นักวิชาการได้ให้ ความหมายไว้ดังนี้

ความหมายของการนิเทศการศึกษา

กรองทอง จิระเชชากุล (2550, 2 - 4) ได้กล่าวเกี่ยวกับความสำคัญและความจำเป็น ของการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ว่าเป็นงานที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อการจัดการเรียนรู้ และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายซึ่งเป็นที่ของผู้บริหารสถานศึกษาและ บุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาจะต้องให้ความร่วมมือกันในการดำเนินการพัฒนางานทุกด้าน ในสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียนโดยกำหนดไว้ในมาตรฐานของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อให้สถานศึกษาได้ใช้เป็นแนวทางในการกำหนดมาตรฐานของ สถานศึกษาให้ร้อยรัดกันทำให้เกิดผลในทางปฏิบัติที่ชัดเจนขึ้นการนิเทศภายในโรงเรียนมีความ จำเป็นคือ

- 1) เพื่อปรับปรุงคุณภาพของการจัดการศึกษาให้ได้มาตรฐานใกล้เคียงกัน
- 2) ปริมาณศึกษานิเทศก์ไม่เพียงพอกับความต้องการของครูและสถานศึกษา
- 3) บุคลากรภายในสถานศึกษามีความรู้ความสามารถมีความคุ้นเคยและใกล้ชิด

ปัญหามากที่สุด

4) บรรยากาศในการนิเทศมีความเป็นกันเองและสามารถปฏิบัติกรนิเทศได้อย่างต่อเนื่อง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, 31) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา หมายถึง แนวปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

1) สร้างความตระหนักให้แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องให้เข้าใจกระบวนการนิเทศภายในว่าเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันที่ใช้เหตุผลการนิเทศเป็นการพัฒนาปรับปรุงวิธีการทำงานของแต่ละบุคคลให้มีคุณภาพ การนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร เพื่อให้ทุกคนเกิดความเชื่อมั่นว่า ได้ปฏิบัติถูกต้อง ก้าวหน้าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและตัวครูเอง

2) จัดการนิเทศภายในสถานศึกษาให้มีคุณภาพทั่วถึงและต่อเนื่องเป็นระบบและกระบวนการ

3) จัดระบบนิเทศภายในสถานศึกษาให้เชื่อมโยงกับระบบนิเทศการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สันติ บุญภิรมย์ (2552, 204) ได้ให้ความหมาย การนิเทศการศึกษา หมายถึง กิจกรรมหนึ่งในหลายๆ กิจกรรมของการบริหารการศึกษา ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงเงื่อนไขการเรียนรู้และความเจริญงอกงามของผู้เรียนโดยมุ่งให้ผู้สอนได้ปรับปรุงวิธีการสอนและจัดกิจกรรมอื่นควบคู่ไปด้วย เช่น กิจกรรมการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจ กิจกรรมมนุษยสัมพันธ์ อย่างไรก็ตามการนิเทศการศึกษามีกิจกรรมย่อยๆ อยู่จำนวนมาก เช่น กิจกรรมปรับปรุงการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมการ อบรมครู กิจกรรมการนำครูไปทัศนศึกษาและดูงานด้านการสอนจากครูต้นแบบหรือผู้สอนดีเด่น พร้อมทั้งให้ครู ได้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรเมื่อหลักสูตรที่ใช้สอนอยู่ได้รับการปรับปรุงให้เปลี่ยนแปลงไป การสอนของครูก็ต้องเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย เพื่อให้ผู้เรียน ได้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ครบถ้วนตามหลักสูตรที่ปรับปรุงใหม่

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, 223) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการจัดบริหารการศึกษาเพื่อชี้แนะให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือกับครูและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครูและเพิ่มคุณภาพของบทเรียนให้เป็นไปตามจุดหมายของการศึกษา

สุภาภรณ์ คลิ่งทอง (2554, 52) กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง เป็นการจัดระบบนิเทศงานวิชาการในโรงเรียนและมีการนิเทศงานวิชาการเหมาะสมกับสถานศึกษา ตลอดจนการประเมินผลการจัดระบบกระบวนการนิเทศการศึกษา

เมื่อรวมข้อสรุปดังกล่าวข้างต้นก็จะได้คำจำกัดความของการนิเทศการศึกษาว่าการนิเทศการศึกษาคือกระบวนการสร้างสรรค์ที่ไม่หยุดนิ่งในการให้คำแนะนำและการชี้ช่องทางในลักษณะที่เป็นกันเองแก่ครูและนักเรียนเพื่อปรับปรุงตัวของเขา (ครูและนักเรียน) ตลอดจนสภาพการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายทางการศึกษาที่พึงประสงค์

สรุปได้ว่าการนิเทศการศึกษา หมายถึง การปฏิบัติงานร่วมกันของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา กระบวนการที่ผู้นิเทศในสถานศึกษาประกอบด้วยผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระ ครูผู้สอน ที่ผู้บริหารมอบหมายให้ดำเนินการ โดยใช้ภาวะผู้นำทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจประสานงาน และใช้ศักยภาพในการทำงานอย่างเต็มที่ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนางานของสถานศึกษานั้นๆ โดยส่วนรวมให้เป็นไปตามมาตรฐานของหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษาในอันที่จะเป็นผลในการพัฒนาคุณภาพการเรียนของผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของหลักสูตรสถานศึกษา

ความสำคัญของการนิเทศการศึกษา

โดยกระทรวงศึกษาธิการได้กล่าวถึงความสำคัญของการนิเทศการศึกษาไว้ว่าเป็นกระบวนการที่ผู้นิเทศในสถานศึกษาซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารผู้ช่วยผู้บริหาร ครู วิชาการและครูอาจารย์ที่ผู้บริหารมอบหมายดำเนินการ โดยใช้ภาวะผู้นำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ ประสานงาน และใช้ศักยภาพการทำงานอย่างเต็มที่ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนางานของสถานศึกษานั้น โดยรวมให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาทุกคน อนึ่งกระทรวงศึกษาธิการให้ข้อปฏิบัติของการนิเทศการศึกษาไว้ 5 ประการ คือ 1) จัดระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา 2) ดำเนินการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนในรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสมกับสถานศึกษา 3) ประเมินผลการจัดระบบและกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา 4) ติดตามประสานงานกับเขตการศึกษา เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนของสถานศึกษา และ 5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ การจัดระบบนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น อีกทั้งกระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวถึงกระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาควรจะเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกัน โดยมีกระบวนการดังนี้ 1) ขั้นเตรียมการนิเทศ 2) ขั้นวางแผนการนิเทศ 3) ขั้นปฏิบัติตามแผนการนิเทศ 4) ขั้นประเมินผลการนิเทศ 5) ขั้นปรับปรุงแก้ไขวิธีการนิเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, 33-38)

จุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา

การนิเทศการศึกษาเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญดำเนินการขึ้นเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ส่งเสริมคุณภาพการทำงานของบุคลากรทางการศึกษาตามความต้องการและความจำเป็นสอดคล้องกับแนวคิดของนักการศึกษาดังนี้ กู๊ด (Good, 1973 อ้างอิงใน วิชา ทองหง่า, 2554, 73) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการนิเทศไว้ เพื่อช่วยเหลือครูในการปรับปรุงการสอนจะเป็นการกระตุ้นให้

เกิดความเจริญงอกงามทางวิชาชีพและการพัฒนาตนเองในเรื่องการเลือกและปรับปรุงจุดประสงค์ การสอน สื่อการสอนวิธีสอนและประเมินผลการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ (2552, 144) การนิเทศการศึกษามีจุดมุ่งหมายหลายประการได้แก่ 1) เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการบริหาร และงานวิชาการของสถานศึกษา 2) เพื่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น 3) เพื่อสำรวจวิเคราะห์วิจัย และประเมินผลเพื่อปรับปรุงคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา 4) เพื่อพัฒนา หลักการและสื่อการเรียนการสอนให้ ได้มาตรฐาน และเอกสารทางวิชาการให้มีประสิทธิภาพสอดคล้อง กับความต้องการและจำเป็นของสถานศึกษาและครูอาจารย์ 5) เพื่อพัฒนาบุคลากรโดยเฉพาะครู อาจารย์ ให้มีความรู้ทักษะและประสบการณ์ อันจำเป็นที่จะนำไปใช้ ในการเรียนการสอน การจัดการศึกษาทำให้สามารถแก้ ปัญหาเหล่านั้นได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องในด้านต่างๆ ทำให้สถานศึกษาจำเป็นต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงอยู่เสมอให้ เหมาะสมกับสภาพการณ์นั้น การนิเทศจึงมีความจำเป็นดังนี้ 1) ศึกษาวิเคราะห์มีจำนวนจำกัด ไม่สามารถนิเทศได้อย่างทั่วถึง และ เจาะลึกถึงการเรียนการสอนในห้องเรียน 2) การจัดศึกษานิเทศก์ไม่เพียงพอให้ครบตามสาขาในวิชาชีพ ความชำนาญ ความรู้ 3) การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นการใช้ ทรัพยากรในสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์ สูงสุดเป็นการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา 4) การนิเทศการศึกษาก็จะสร้างความใกล้ชิด คำนึงกันเกิดสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน 5) การประสานในสถานศึกษาจะมีความสะดวกและมีการประชาสัมพันธ์ กันอย่างทั่วถึง

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษามีจุดมุ่งหมายหลักก็เพื่อพัฒนาครูอาจารย์ ในสถานศึกษา การนิเทศเป็นงานที่สร้างกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน โดยการแนะนำ เสนอแนะ และ ให้บริการด้านวัสดุ อุปกรณ์ ตลอดจนเทคนิคและวิธีการปฏิบัติงาน การนิเทศควรทำอย่างมีระบบ และก่อให้เกิดกำลังใจและขวัญดีแก่ผู้รับการนิเทศ เพื่อให้การศึกษาเกิดผลสัมฤทธิ์ตามความ คาดหวังของการศึกษา

แนวทางปฏิบัติ

- 1) จัดระบบการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา
- 2) ดำเนินการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลายและ เหมาะสมกับสถานศึกษา
- 3) ประเมินผลการจัดระบบ และกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา
- 4) ติดตามประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบและกระบวนการ นิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนของสถานศึกษา
- 5) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์การจัดระบบนิเทศการศึกษาภายใน สถานศึกษากับสถานศึกษาอื่นหรือเครือข่ายการนิเทศการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา

5. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นระบบที่สถานศึกษาร่วมกับชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การกำกับ ดูแลและสนับสนุนส่งเสริมของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อสร้างความมั่นใจที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักวิชา ข้อมูลหลักฐานที่ตรวจสอบได้ และการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องว่า ผู้เรียนทุกคนจะได้รับบริการด้านการศึกษาที่มีคุณภาพจากสถานศึกษา เพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดในมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานรอบที่สาม (พ.ศ. 2554-2558) ดังที่นักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา

อัญชลี ธรรมะวิธิกุล (2553, 6 อ้างถึงใน สุภาภรณ์ คลิ่งทอง, 2554, 53) กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรม ตามปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องซึ่งจะเป็นการสร้าง ความมั่นใจให้กับผู้รับบริการทางการศึกษา ว่าการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษามีประสิทธิภาพ และทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพ หรือมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด

ธีระ รุญเจริญ (2553, 78) กล่าวว่า ระบบประกันคุณภาพภายใน หมายถึง ระบบการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเองหรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น การประกันคุณภาพภายในเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่จะต้องดำเนินการเพื่อสนับสนุนให้สถานศึกษามีคุณภาพรอบด้านและเป็นพื้นฐานในการสร้างคุณภาพของสังคมหน่วยงานต้นสังกัด จึงมีภาระในการสนับสนุนให้เกิดการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การดำเนินงานของหน่วยงานต้นสังกัดอาจทำได้ในแนวทางต่อไปนี้

- 1) จัดทำคู่มือ/แนวทางการดำเนินงาน
- 2) นิเทศ ติดตาม ช่วยเหลือ
- 3) ระดมกำลังช่วยเหลือกลุ่มเป้าหมาย
- 4) กระตุ้นสถานศึกษาให้ดำเนินการประกันคุณภาพภายใน
- 5) ประสานการประเมินกับสถานศึกษา
- 6) นำผลการประเมินตนเองไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

โดยกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา (ราชกิจจานุเบกษา, 2553, 26) ยังได้กำหนดให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจัดให้มีระบบ

การประกันคุณภาพภายในตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยดำเนินการดังนี้

- 1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- 2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- 3) จัดระบบบริหารและสารสนเทศ
- 4) ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
- 5) จัดให้มีการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา
- 6) จัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
- 7) จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน
- 8) จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ดังนั้นสรุปได้ว่า การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง สถานศึกษา จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษา เพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก และพัฒนาปรับปรุงสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานทั้งด้านผู้เรียน ด้านครู และด้านผู้บริหาร

ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ มีความเห็นว่ามีคามจำเป็นที่จะต้องพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยจะต้องเริ่มจากสถานศึกษาทุกแห่งดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของตนเอง ในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษานั้นจะต้องมีการประกันคุณภาพภายในผสมผสานอยู่ในกระบวนการบริหารและการจัดการเรียนการสอนตามปกติของสถานศึกษาจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานเพื่อทำให้เด็กไทยเป็นคนดี มีความสามารถและมีความสุขจะได้ช่วยกันสร้างสรรค์สังคมให้มีสันติ มีสิ่งแวดล้อมดีขึ้นเศรษฐกิจมั่นคง สามารถร่วมมือและแข่งขันกับประเทศอื่นๆ ได้อย่างมีศักดิ์ศรีในสังคมโลกต่อไป การประกันคุณภาพการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้ให้ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ในมาตรา 47 – 51 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ มาตรา 47 ให้หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปี เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน

เพื่อไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก มาตรา 49 ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีฐานะเป็นองค์การมหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประกันคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมายหลักการ และแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ ในพระราชบัญญัติให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมายหลักการ และแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่ง อย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปี นับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน มาตรา 50 ให้สถานศึกษาให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสารต่างๆ ที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ตลอดจนบุคลากรคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนรวมทั้งผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาให้ข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่พิจารณาเห็นว่าเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการกิจของสถานศึกษา ตามคำร้องขอของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาหรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรอง มาตรา 51 ในกรณีที่การประเมินภายนอกของสถานศึกษาใดไม่ได้มาตรฐานตามที่กำหนดให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาจัดทำข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขต่อหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้สถานศึกษาปรับปรุงแก้ไขภายในระยะเวลาที่กำหนด หากมิได้ดำเนินการดังกล่าวให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา รายงานต่อคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อดำเนินการให้มีการดำเนินการปรับปรุงแก้ไข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553, 14)

แนวทางปฏิบัติ

- 1) จัดระบบโครงสร้างองค์กรให้รองรับการจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
- 2) กำหนดเกณฑ์การประเมิน เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัดของกระทรวง เป้าหมายความสำเร็จของเขตพื้นที่การศึกษา หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา
- 3) วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา
- 4) ดำเนินการพัฒนาตามแผนและติดตาม ตรวจสอบ ประเมินคุณภาพภายในเพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
- 5) ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่น ในการปรับปรุงและพัฒนา ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน และมีฐานในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

6. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

สื่อการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ง่ายและเร็วขึ้นและส่งผลให้การจัดการกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียนมีประสิทธิภาพ

ความหมายของการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, 31) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับด้านพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง แนวทางการปฏิบัติดังต่อไปนี้

- 1) จัดให้มีการร่วมกันกำหนดนโยบาย วางแผนในเรื่องการจัดการและพัฒนาสื่อการเรียน การรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาของสถานศึกษา
- 2) พัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการเรียนรู้และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พร้อมทั้งให้มีการจัดตั้งเครือข่ายทางวิชาการ ชมรมวิชาการเพื่อเป็นแหล่ง การเรียนรู้ของสถานศึกษา
- 3) พัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษาโดยมุ่งเน้นการพัฒนาสื่อ และ เทคโนโลยีทางการศึกษาที่ให้อรรถประโยชน์เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ เกิดขึ้น โดยเฉพาะแหล่งสื่อ ที่เสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ
- 4) พัฒนาห้องสมุดของสถานศึกษาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาและชุมชน
- 5) นิเทศ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในการจัดหา ผลิต ใช้และพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา

ทิสนา แคมมณี (2552, 449) กล่าวว่า นวัตกรรมด้านการเรียนการสอน หมายถึง วิธีการหรือสิ่งประดิษฐ์ที่เป็นสิ่งใหม่ๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อแก้ปัญหา และเพิ่มประสิทธิภาพทางการเรียนการสอน นวัตกรรมอาจเป็นสิ่งใหม่ทั้งหมด หรือใหม่เพียงบางส่วน หรือใหม่ในบริบทหนึ่งหรือในช่วงเวลาหนึ่งก็ได้ สิ่งที่เป็น นวัตกรรมอาจเป็นสิ่งใหม่ที่กำลังอยู่ในกระบวนการพิสูจน์ทดสอบ หรือได้รับการยอมรับนำไปใช้แล้วแต่ยังไม่แพร่หลาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552, 25) ให้รายละเอียดเกี่ยวกับสื่อการเรียนรู่ว่า สื่อการเรียนรู้นี้เป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุน การจัดการกระบวนการเรียนรู้ ใ้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ ทักษะกระบวนการและคุณลักษณะตามมาตรฐาน ของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการเรียนรู้นี้มีหลากหลายประเภท ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และเครือข่ายต่างๆ ที่มีในท้องถิ่น การเลือกใช้สื่อควรเลือกใช้ให้เหมาะสมกับระดับ พัฒนาการและลีลาการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน การจัดหาสื่อการเรียนรู้นี้ ผู้เรียนและผู้สอน สามารถจัดทำและพัฒนาขึ้นเอง หรือปรับปรุงเลือกใช้อย่างมีคุณภาพจากสื่อต่างๆ ที่อยู่รอบตัว เพื่อนำมาใช้ในการประกอบในการจัดการเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมและสื่อสารให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

โดยสถานศึกษาควรจัดให้มีอย่างพอเพียง เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง สถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้มีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรดำเนินการดังนี้

- 1) จัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ ระบบสารสนเทศการเรียนรู้ เครือข่ายการเรียนรู้ ที่มีประสิทธิภาพทั้งในสถานศึกษาและในชุมชน เพื่อการศึกษา ค้นคว้า และการแลกเปลี่ยน ประสบการณ์เรียนรู้ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชน สังคม โลก
- 2) จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้สำหรับการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน เสริมความรู้ให้ ผู้สอน รวมทั้งจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้
- 3) เลือกและใช้สื่อการเรียนรู้มีคุณภาพ มีความเหมาะสม มีความหลากหลาย สอดคล้อง กับวิธีการเรียนรู้ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน
- 4) ประเมินคุณภาพสื่อที่เลือกใช้อย่างเป็นระบบ
- 5) ศึกษา ค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ ของผู้เรียน
- 6) จัดให้มีการกำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพเกี่ยวกับสื่อและ การใช้สื่อการเรียนรู้เป็นระยะๆ และสม่ำเสมอ

ในการจัดทำ การเลือกใช้ และการประเมินคุณภาพสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในสถานศึกษา ควรคำนึงถึงหลักการสำคัญของสื่อการเรียนรู้ เช่น ความสอดคล้องกับหลักสูตร วัตถุประสงค์การเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียน เนื้อหา มีความถูกต้องและทันสมัย ไม่กระทบความมั่นคงของชาติ ไม่ขัดต่อศีลธรรม มีการใช้ภาษาที่ถูกต้อง รูปแบบการนำเสนอที่เข้าใจง่ายและน่าสนใจ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, 207) ได้กล่าวว่าสื่อการสอนหมายถึงสิ่งที่น่าสนใจ นำความรู้ ไปสู่ผู้เรียนอยู่ในรูปของสิ่งพิมพ์หรือไม่ใช่สิ่งพิมพ์ก็ได้ สื่อการสอนที่ไม่ใช่สิ่งพิมพ์ก็คือสื่อประเภท โสตทัศนอุปกรณ์หมายถึงวัสดุเครื่องมืออุปกรณ์และวิธีการทางโสตทัศนศึกษา

อุณากรรณ์ สนวนมะม่วง (2553, 39) ได้ให้ความหมายการพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา หมายถึง การจัดทำและการพัฒนาสื่อเพื่อการเรียนรู้ โดยการนำเทคโนโลยีมาใช้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษา รวมทั้งเครือข่าย การเรียนรู้ต่างๆ ที่มีอยู่ในชุมชน

สุภาภรณ์ กลิ่งทอง (2554, 49) กล่าวว่า การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อ การศึกษาเป็นการศึกษาวิเคราะห์ ความจำเป็นในการใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอนและ การบริหารงานวิชาการและประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ (2554, 23 -31) ได้กล่าวเกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้ไว้ว่าการเรียนรู้ของเด็กจะเกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่และเรียนรู้ได้จากสื่อการเรียนและแหล่งการเรียนรู้ทุกประเภท รวมทั้งจากเครือข่ายการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีอยู่รอบตัวเองผู้เรียนผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ขึ้นเองหรือนำสื่อต่างๆ ที่มีอยู่รอบตัวและในระบบสารสนเทศมาใช้ในการเรียนรู้โดยใช้ วิจารณ์ญาณในการเลือกใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้โดยเฉพาะหนังสือเรียนควรมีเนื้อหาสาระครอบคลุม ตลอดช่วงชั้นสื่อสิ่งพิมพ์ควรจัดให้มีอย่างเพียงพอทั้งนี้ควรให้ผู้เรียนสามารถยืมได้จากศูนย์สื่อหรือ ห้องสมุดของสถานศึกษาลักษณะของสื่อการเรียนรู้ที่จะนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ควรมีความ หลากหลายทั้งสื่อธรรมชาติสื่อสิ่งพิมพ์สื่อเทคโนโลยีและสื่ออื่นๆ ซึ่งช่วยส่งเสริมให้การเรียนรู้ เป็นไปอย่างมีคุณค่าน่าสนใจชวนคิดชวนติดตามเข้าใจได้ง่ายและรวดเร็วรวมทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียน รู้จักวิธีการแสวงหาความรู้เกิดการเรียนรู้อย่างกว้างขวางลึกซึ้งและต่อเนื่องตลอดเวลาเพื่อให้การใช้ สื่อการเรียนรู้เป็นไปตามแนวทางการจัดการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง โรงเรียนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้ที่มีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานควรดำเนินการดังนี้

- 1) จัดทำและจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้
- 2) ศึกษาค้นคว้าวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ ของผู้เรียน
- 3) จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้สำหรับการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียนและสำหรับ เสริมความรู้ของผู้สอน
- 4) ศึกษาวิธีการเลือกและการใช้สื่อการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมหลากหลาย และสอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้และความแตกต่างระหว่างบุคคลอย่าง สม่าเสมอ
- 5) ศึกษาวิธีการวิเคราะห์และประเมินคุณภาพมาตรฐานสื่อการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นเอง และที่เลือกนำมาใช้ประกอบการเรียนรู้โดยมีการวิเคราะห์และประเมินสื่อการเรียนรู้ที่ใช้อยู่ นั้น อย่างสม่ำเสมอ
- 6) จัดหาหรือจัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ศูนย์สื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียน และชุมชนเพื่อการศึกษา ค้นคว้า แลกเปลี่ยน ประสพการณ์การเรียนรู้และพัฒนาสื่อการเรียนรู้
- 7) จัดให้มีเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่าง สถานศึกษาท้องถิ่นชุมชนและสังคมอื่นๆ
- 8) จัดให้มีการกำกับติดตามและประเมินผลการดำเนินงานเกี่ยวกับสื่อและการใช้ สื่อการเรียนรู้เป็นระยะๆ สื่อการเรียนการสอนเป็นสื่อหรือตัวกลางที่ถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนเนื้อหา ประสพการณ์แนวคิดทักษะและเจตคติระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนโดยเน้นบทบาทของผู้เรียนที่เป็น

ผู้กระทำหรือใช้สื่อเพื่อให้เกิดความรู้ทักษะกระบวนการและความรู้สึกรู้สีกิตต่าง ๆ บรรลุมาตรฐานของการเรียนรู้

ดังนั้นสรุปได้ว่า การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา หมายถึง การดำเนินการเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ในการจัดการเรียนทั้งด้านผู้ผลิตและผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ให้มีความรู้ความสามารถและทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ซึ่งอาจอยู่ในสภาพของจริง แบบจำลอง หรือการใช้เทคโนโลยีในการจัดทำ เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา แสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิต

ความสำคัญของการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ในขณะที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้ให้ความสำคัญกับสื่อการเรียนรู้ จึงได้กำหนดแนวทางการศึกษาว่าให้สถานศึกษา ส่งเสริมสนับสนุนผู้สอนในการจัดสื่อต่างๆ เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้จัดการเรียนรู้

ดังนั้น เพื่อให้การเรียนรู้เป็นไปตามแนวการจัดการเรียนรู้และสนองผู้เรียนให้เกิดผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานและสาระการเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตร สถานศึกษาจำเป็นต้องส่งเสริมสนับสนุนให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีสื่อการเรียนรู้อย่างหลากหลายและมีการใช้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยวิธีการต่างๆ ดังนี้

- 1) จัดทำและจัดหาวัสดุท้องถิ่นที่หาได้ง่ายมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้
- 2) ศึกษา ค้นคว้า วิจัยเพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน
- 3) จัดทำและจัดหาสื่อการเรียนรู้สำหรับการศึกษา ค้นคว้าของผู้เรียนและสำหรับเสริมความรู้ของผู้สอน
- 4) ศึกษาทำความเข้าใจวิธีการเลือกและการใช้สื่อการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมหลากหลาย และสอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน
- 5) ศึกษาทำความเข้าใจวิธีการวิเคราะห์และประเมินคุณภาพมาตรฐานสื่อการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นเองและที่เลือกนำมาใช้ประกอบการเรียนรู้ โดยมีการวิเคราะห์และประเมินสื่อการเรียนรู้ที่ใช้อยู่กันอย่างสม่ำเสมอ

- 6) จัดให้มี/จัดหาแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา และในชุมชน เพื่อการศึกษาค้นคว้า แลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้และพัฒนาสื่อการเรียนรู้
- 7) จัดให้มีเครือข่ายการเรียนรู้ เพื่อเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่าง สถานศึกษาท้องถิ่น ชุมชนและสังคมอื่น
- 8) จัดให้มีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานเกี่ยวกับสื่อและการใช้ การเรียนรู้เป็นระยะ

ประเภทสื่อการเรียนการสอน

การเรียนรู้เป็นกระบวนการสื่อความหมายระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน โดยมีตัวกลางคือ สื่อการสอนเป็นตัวช่วยในการถ่ายทอดหรือนำความรู้ไปสู่ผู้เรียน และทำให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้ตาม วัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อและเทคโนโลยีจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาก็ต่อเมื่อ มีการนำสื่อเหล่านั้นไปใช้ในกระบวนการเรียนการสอน ดังนั้น การนำสื่อประกอบการสอนไปใช้ ในโรงเรียนประถมศึกษาจึงเป็นหน้าที่สำคัญของครูผู้สอน ผู้บริหาร และบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จะต้องปฏิบัติ สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ แบ่งประเภทสื่อการเรียนการสอนเป็น 3 ประเภท คือ

- 1) สื่อประเภทวัสดุ หมายถึง วัสดุที่เสนอความรู้ โดยตัวของสื่อชนิดนั้น และวัสดุ ที่ต้องอาศัยสื่อประเภทเครื่องกลประกอบ เช่น หนังสือเรียน ตำรา ของจริง หุ่นจำลอง รูปภาพ/ แผนที่/แผนภูมิ फिल्मสคริป แถบบันทึกเสียง ป้ายนิเทศ เป็นต้น
- 2) สื่อประเภทอุปกรณ์ หมายถึง สื่อทำเป็นตัวกลางในการนำความรู้ถ่ายทอดไปสู่ ครู นักเรียน เช่น เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ โทรทัศน์ วิทยุ เป็นต้น
- 3) สื่อประเภทวิธีการ หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นทั้งในและนอกห้องเรียน เช่น การสาธิตการแสดงบทบาทสมมติ การแสดงละคร การศึกษานอกสถานที่ การจัดนิทรรศการ การสอน โดยใช้โสตทัศนอุปกรณ์ เป็นต้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติได้กำหนดแนวทาง ในการบริหารสื่อและเทคโนโลยีการเรียนการสอนไว้ดังนี้ 1) จัดหาและบริการวัสดุประกอบหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอนแก่ครูอย่างเพียงพอและครบถ้วนทุกกลุ่มประสบการณ์ มีการสำรวจความ ต้องการ วางแผนเพื่อจัดหาคำเนินการจัดหาบริการ และจัดทำรายงานผลการดำเนินการอย่างเป็นระบบ
- 2) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูรู้จักทำรู้จักใช้ และรู้จักเก็บบำรุงรักษาสื่อการสอนให้ตรงกับเนื้อหา และกิจกรรมที่กำหนดไว้ในแผนการสอน โดยการจัดอบรม ประชุมเชิงปฏิบัติการให้ความรู้แก่ครูผู้สอน
- 3) จัดให้มีศูนย์สื่อ หรือศูนย์วิชาการของโรงเรียน เพื่อเป็นแหล่งผลิตและบริการสื่อแก่ครูผู้สอน
- 4) ส่งเสริมให้ครูรู้จักคิดค้นสร้างสรรค์สื่อหรือวิธีการใหม่ๆ ที่จะนำมาใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่การสร้างผลงานทางวิชาการ 5) แสวงหาแหล่งวิชาการที่เป็นสื่อการสอนในชุมชนหรือ

ท้องถิ่น เช่นบุคลากร สถานประกอบการ การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ฯลฯ เพื่อให้สอดคล้องกับกิจกรรม การเรียนการสอน 6) จัดให้มีการติดตามและประเมินผลการใช้สื่อการเรียนการสอน โดย การสังเกตการณ์สอน การตรวจแผนการสอน บันทึกการสอน และสถิติการยืมสื่อ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และใช้เวลาอย่างสร้างสรรค์ จึงเห็นได้ว่าสื่อตามหลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ไม่นับสื่อประจำรายวิชาหรือสื่อประจำตัวผู้เรียน ผู้เรียนผู้สอนสามารถนำสิ่งต่างๆ ที่มี อยู่รอบตัวมาใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ ขณะเดียวกันผู้เรียนและผู้สอนต้องมีวิจารณญาณในการเลือกใช้ สื่อและเลือกแหล่งความรู้ รวมทั้งสามารถจัดทำและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ขึ้นเองได้ ทั้งนี้สื่อการเรียนรู้ ที่จะนำมาใช้ควรมีความหลากหลายทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยีและทรัพยากรอื่นๆ ซึ่งช่วยส่งเสริมให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีคุณค่า น่าสนใจ ชวนคิดชวนติดตาม เข้าใจได้ง่ายขึ้นและ รวดเร็วขึ้น (ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ, 2550, 151)

การเลือกใช้อุปกรณ์การสอนนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

การเลือกใช้อุปกรณ์การสอนควรคำนึงมีดังนี้

1) การจัดทำสื่อการสอนสามารถจัดทำได้ ดังนี้ 1.1) ครูอาจารย์จัดทำขึ้นเองโดยใช้ วัสดุท้องถิ่นหรือวัสดุเหลือใช้ ตลอดจนวัสดุที่จัดซื้อมาราคาถูก 1.2) ให้ผู้เรียนจัดทำขึ้นและอยู่ใน ความแนะนำของครู 1.3) สื่อการสอนบางชนิดอาจได้รับการบริจาคจากองค์กรหรือมูลนิธิต่างๆ ตลอดจนบริษัทห้างร้าน 1.4) สื่อการสอนประเภทเครื่องมือและอุปกรณ์ราคาแพงสถานศึกษายังไม่ สามารถจะจัดซื้อได้ก็ใช้การยืม จากหน่วยงานอื่น 1.5) สื่อการสอนบางประเภทไม่สามารถจะจัดทำ ขึ้นเองได้แต่ต้องใช้เป็นประจำควรจะได้จัดเตรียมงบประมาณเพื่อนำไปซื้อไว้ใช้และให้บริการแก่ ครู อาจารย์

2) การเลือกใช้อุปกรณ์การสอนสื่อการสอนมีมากมายหลายประเภทเป็นหน้าที่ของครู อาจารย์ที่จะต้องเลือกใช้ ให้เหมาะสมโดยคำนึงถึง 2.1) ลักษณะวิชาที่สอนเป็นวิชาทฤษฎีหรือ ปฏิบัติการใช้ สื่อชนิดใดจึงจะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจบทเรียนยิ่งขึ้น 2.2) คุณลักษณะของผู้เรียน ได้ แก่การเลือกใช้ให้เหมาะสมกับอายุระดับสติปัญญา ระดับชั้นเรียนจำนวนนักเรียนเวลาที่เรียน ลักษณะของห้องเรียน 2.3) การเลือกใช้อุปกรณ์การสอนในห้องเรียนที่มีผู้เรียนมีบทบาทในการเรียน การสอนมีกิจกรรมการเรียนรู้และสามารถรับประสบการณ์ใหม่ๆ ด้วยตนเอง ซึ่งครูอาจารย์สามารถ จะจัดในลักษณะของสื่อประสมซึ่งวิธีการใช้สื่อประสม หมายถึง วิธีการที่อาศัยหลักการจัดระบบ นำเอาสื่อการสอนหลายๆ อย่างมาสัมพันธ์กัน และเป็นสื่อที่มีคุณค่าส่งเสริมซึ่งกันและกัน สื่อการสอนอย่างหนึ่งอาจใช้เพื่อสร้างความสนใจในขณะที่ใช้เพื่ออธิบายข้อเท็จจริงของเนื้อหาและ อาจใช้เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้ง สถานศึกษาต้องส่งเสริมสนับสนุนให้การจัดการเรียนรู้ของ

ครูอาจารย์บรรลุผล โดยการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี เพื่อการศึกษาที่มีความหลากหลายเหมาะสมและเพียงพอกับความต้องการ โดยมีแนวปฏิบัติดังนี้ 1) ศึกษาวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานวิชาการ 2) ส่งเสริมให้ครูผลิตพัฒนาสื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอน 3) จัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนางานด้านวิชาการ 4) ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนาและการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น 5) การประเมิน ผลการพัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา (รุ่งรัชดาพร เวหะชาติ, 2552, 126)

สรุปคือ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี หมายถึง ความคิด การปฏิบัติ หรือ สิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ ที่ยังไม่เคยมีใช้มาก่อน หรือเป็นการพัฒนาดัดแปลงมาจากของเดิมที่มีอยู่แล้วให้ทันสมัยและใช้ได้ผลดียิ่งขึ้น เมื่อนำสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี มาใช้จะช่วยทำให้การทำงานนั้นได้ผลดีมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงกว่าเดิม ทั้งยังช่วย ประหยัดเวลาได้ด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

รพีพรรณ บุญเกิด (2553) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ คือ ด้านมุ่งสัมพันธ์ ด้านมุ่งประสิทธิผล และด้านมุ่งงาน การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับ คือ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นไปในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โสภา วงษ์นาคเพ็ชร (2553) ได้ศึกษา เรื่อง การบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตรและสถานศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน การส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นๆ ที่จัดการศึกษา และการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นๆ ตามลำดับ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ อัตราการลาออกกลางคันของนักเรียน คุณภาพ โดยทั่วไป การขาดงาน ความพึงพอใจในการทำงาน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตามลำดับ การบริหารงานวิชาการผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิภาพของสถานศึกษา เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์โดยรวมในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วสันต์ ปริคานันต์ (2553) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก 7 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และการแนะแนวการศึกษา และอยู่ในระดับปานกลาง 5 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นๆ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การนิเทศ การศึกษา การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นๆ ที่จัดการศึกษา และการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

ณรงค์ชัย นรสาร (2553) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน อยู่ในระดับมาก โดยรวมและรายด้านทุกด้าน พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน แตกต่างกันทั้ง โดยรวมและรายด้านทุกด้าน พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน โดยรวม โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางอยู่ในระดับมาก ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายด้าน ส่วนใหญ่ ทั้ง 3 ขนาด โรงเรียนทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ยกเว้นโรงเรียนขนาดใหญ่ด้านการมุ่งงานและด้านการมุ่งความสัมพันธภาพอยู่ในระดับมากที่สุด พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

ยกเว้นด้านการมุ่งงานแตกต่างกัน พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอนจำแนกตามขนาดโรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยรวมและรายด้านทุกด้าน พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน จำแนกตามขนาดโรงเรียน ไม่แตกต่างกันทั้งโดยรวมและรายด้านทุก

บวรลักษณ์ ศักดิ์วิไลพร (2553) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1 พบว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน ของผู้บริหารสถานศึกษาทั้งภาพรวมและรายได้ อยู่ในระดับมาก โดยแยกเป็นรายด้านดังนี้ การบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ร่วมตัดสินใจในงานต่างๆ รองลงมาประชุมสัมมนาเพื่อหาแนวทางแก้ปัญหาการเรียนการสอน และเสนอแนะการพัฒนางานวิชาการให้แก่สถานศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ จัดระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการและกระบวนการเรียนการสอนในสถานศึกษา การบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ สนับสนุนสร้างขวัญกำลังใจการทำงานให้กับครู รองลงมาได้แก่ ประสานความร่วมมือ ระหว่างโรงเรียนกับประชาชนทั่วไป ผู้ปกครองนักเรียน และร่วมพัฒนาครูและบุคลากรในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ บริจาคเงินและวัสดุสิ่งของเพื่อจัดอาหารกลางวันให้กับนักเรียน การบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ สอดส่องดูแลความปลอดภัยในทรัพย์สินของสถานศึกษา รองลงมาได้แก่ เสนอโครงการเพื่อของงบประมาณประจำปี และเสนอแนะการดำเนินงานพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพเท่าเทียมกับโรงเรียนอื่นๆ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ เป็นกรรมการตรวจสอบกำกับติดตามการใช้จ่ายเงินที่ชุมชนได้บริจาคให้กับสถานศึกษา และการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านการประเมินผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ประเมินผลการเรียนการสอนตามสภาพจริง รองลงมาได้แก่ ส่งเสริมให้มีการประเมินผลการเรียนการสอนด้วยวิธีที่หลากหลายและร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ กำกับติดตามให้ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอน การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษากับประสิทธิผลงานวิชาการในสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กันทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

รพีพรรณ บุญเกิด (2553) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราชญ์บุรี

เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปราจินบุรี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ คือ ด้านมุ่งสัมพันธ์ ด้านมุ่งประสิทธิผล และด้านมุ่งงาน การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับ คือ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นไปในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขวัญใจ เกตุอุดม (2554) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรมผู้นำ โดยรวมอยู่ในระดับมาก คือ พฤติกรรมผู้นำที่เน้นงานพฤติกรรมผู้นำที่เน้นการเปลี่ยนแปลง และพฤติกรรมผู้นำที่เน้นความสัมพันธ์ ตามลำดับ ประสิทธิผลของโรงเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก คือ ผลในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียน ผลในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน ผลของการผลิตนักเรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและ ผลการพัฒนาให้นักเรียนให้มีทัศนคติทางบวก ตามลำดับ ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี เป็นไปในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นารอน ทับสกุล (2554) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การนำเสนอรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 10 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อุบลราชธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 10 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 พบว่าสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในงาน 4 ด้าน คือ ด้านบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไป โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีด้านบริหารงานวิชาการ และ ด้านบริหารงานทั่วไป อยู่ในระดับมาก ดังนั้นด้านการบริหารงานวิชาการ เรียงอันดับดังนี้ อันดับสูงสุด คือ ระบบส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ อันดับรองลงมา คือระบบกลุ่มคุณภาพงานอันดับต่ำสุด คือ ระบบการปรึกษาหารือด้านการบริหารงบประมาณ เรียงอันดับดังนี้ อันดับสูงสุด คือ ระบบส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ อันดับรองลงมา คือระบบการปรึกษาหารือ อันดับต่ำสุด คือ ระบบการรับฟังข้อเสนอแนะด้านการบริหารงานบุคคล เรียงอันดับ ดังนี้ อันดับสูงสุด คือ ระบบการปรึกษาหารืออันดับรองลงมา คือระบบกลุ่มคุณภาพงานอันดับต่ำสุด คือ ระบบการรับฟังข้อเสนอแนะ และด้านการบริหารงานทั่วไป เรียงอันดับ ดังนี้ อันดับสูงสุด คือ ระบบการรับฟังข้อเสนอแนะ อันดับรองลงมาคือระบบกลุ่มคุณภาพงาน อันดับต่ำสุด คือ ระบบการปรึกษาหารือ

อัฐพงศ์ จารุทรัพย์ศตไส (2554) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 พบว่ามีคุณลักษณะผู้นำการเปลี่ยนแปลง โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ คือ ด้านการเน้นคุณค่าของทรัพยากรมนุษย์ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการปฏิบัติงานให้เกิดความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง ด้านการมีความเชื่อว่าองค์กรเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญหรือองค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้านการสื่อสารและการเป็นนักฟังที่ดี และด้านการใช้หลักการบริหารความเสี่ยง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 พบว่ามีการบริหารงานวิชาการ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ คือ ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อื่นๆ ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการแนะแนวการศึกษา ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ด้านการส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา คุณลักษณะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

น้ำผึ้ง หมุดเพชร (2555) ได้ศึกษาการวิจัย เรื่อง พฤติกรรมการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร โรงเรียน ในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสองภาษา ระดับประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าพฤติกรรมการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหาร โรงเรียนในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสองภาษา สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดสามลำดับแรก ได้แก่ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

กิตติ คุณสมบัติ (2556) ได้ศึกษาการทำวิจัย เรื่อง การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอตะกั่วป่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 พบว่าการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอตะกั่วป่า สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจะเชิงเทรา เขต 2 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงอันดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการวัดและการตรวจสอบ

ผลการดำเนินงานด้านการกำหนดรายละเอียดของตัวบ่งชี้วัดผลการดำเนินงานด้านการวางแผนกลยุทธ์ขององค์กร และด้านการให้รางวัลตอบแทนตามลำดับ

ศักดิ์ดา แดงเถิน (2555) ได้ศึกษาการทำวิจัย เรื่องการบริหารงานโรงเรียนโดยใช้หลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหาร โรงเรียนตามทัศนะของครูในสำนักงานเขตภาษีเจริญ สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าครูมีทัศนะต่อการบริหารงานโรงเรียนโดยใช้หลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหาร อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การบริหารงานด้านวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานทั่วไป และการบริหารงานงบประมาณ สมมติฐานคือครูที่มีเพศต่างกันและสอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่างกัน ผลการทดสอบปรากฏว่าครูที่มีเพศต่างกันมีทัศนะต่อการบริหารงานโรงเรียนโดยใช้หลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยต่างประเทศ

เชสเตอร์ (Chester, 1965) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องพฤติกรรมการบริหารวิชาการของผู้บริหาร การศึกษาทั่วประเทศในสหรัฐอเมริกา พบว่า พฤติกรรมที่ทำให้การบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร มีสมรรถภาพสูง โดยการส่งเสริมให้มีความความสามารถเพิ่มขึ้น ได้แก่ การส่งเสริมให้ครูใช้เทคนิคการสอนหลายๆ วิธี อภิปรายปัญหาการปรับปรุงการสอนในที่ประชุม จัดปฐมนิเทศเพื่อช่วยเหลือครูใหม่ จัดให้มีการอบรมความรู้เกี่ยวกับวิชาการศึกษาเพิ่มเติมแก่คณะครูเพื่อปรับปรุงเทคนิคการสอน

แมทท็อกซ์ (Mattox, 1978) ได้ศึกษาความต้องการในการปฏิบัติงานด้านวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในรัฐอิลลินอยส์ ประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่าความต้องการของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก คือ มีความต้องการปรับปรุงการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร ความสามารถในการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการนิเทศและการวัดผลประเมินผล

สปิริโต (Spirito, 1990) ศึกษาพฤติกรรมของครูใหญ่ ในฐานะผู้บริหารทางด้านวิชาการของโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ในรัฐแคลิฟอร์เนีย ที่มีผลต่อความสำเร็จทางวิชาการของนักเรียน ได้ผลที่น่าสนใจอย่างหนึ่งว่า การพัฒนาบุคลากรของครูใหญ่มีความสำคัญต่อความสำเร็จทางวิชาการของนักเรียน

เดวิส (Davis, 1993) ได้ศึกษาวิจัยพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารและผลที่มีต่อการปรับปรุงโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีประสิทธิภาพ ผลการศึกษายืนยันว่า พฤติกรรมเพียง 4 ด้าน คือ การเน้นสัมฤทธิ์ผลการจัดบรรยากาศความเป็นระเบียบเรียบร้อย การประเมินผลความก้าวหน้าของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ และการสนับสนุนได้รับการรับรู้จากกลุ่มครูว่าเป็นพฤติกรรมของผู้นำของผู้บริหาร ที่ส่งผลต่อการปรับปรุงโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ

มาเซล (Maciel, อ้างถึงใน วสันต์ ปริदानันต์, 2553, 62) ได้ศึกษาถึงพฤติกรรมผู้บริหารในโรงเรียนประถมศึกษา โดยทำการสำรวจประสิทธิภาพของโรงเรียน ความสำเร็จของนักเรียนและพฤติกรรมของผู้บริหารว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไร พบว่าพฤติกรรมผู้บริหารในการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ การสนับสนุนการเรียนการสอน การนิเทศ วิทยุทัศน์และการทุ่มเทในการทำงานมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญ และพฤติกรรมผู้บริหารมีผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนที่วัดด้วยความสำเร็จของนักเรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารงานของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ในบทนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอวิธีดำเนินการวิจัย โดยมีเนื้อหารายละเอียดประกอบ ด้วยประชากร กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 จำนวน 127 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1, ข้อมูล ณ วันที่ 3 ก.พ. 2557)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างการวิจัยครั้งนี้เลือกวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ดังนี้

2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 คำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ Yamane (1973, 727-728 อ้างถึงใน พิชิต ฤทธิจรรยา, 2554, 117-118) ดังนี้

$$r = \frac{N}{1 + Ne}$$

เมื่อ n แทน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

N แทน ขนาดประชากร

e แทน ค่าความคาดเคลื่อน กำหนดเป็น .05

แทนค่าในสูตร

$$r = \frac{127}{1 + 127(.05)}$$

$$r = 96.39$$

ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 97 คน

2.2 หาจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีเทียบสัดส่วน (Proportional stratified random sampling) ตามขนาดของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 แสดงไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา

ขนาดสถานศึกษา	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
สถานศึกษาขนาดเล็ก	81	62
สถานศึกษาขนาดกลาง	43	33
สถานศึกษาขนาดใหญ่	3	2
รวม	127	97

2.3 การตอบแบบสอบถามการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกหัวหน้ากลุ่มวิชาการโดยเลือกวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ซึ่งเลือกตามขนาดของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1

เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอาศัยจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 3 ตอนซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย วุฒิการศึกษา วิทยฐานะ และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมจำนวน	10 ข้อ
2. ด้านการบริหารแบบกระจายอำนาจจำนวน	7 ข้อ
3. ด้านการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์จำนวน	8 ข้อ
4. ด้านการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้จำนวน	7 ข้อ

มีข้อคำถามจำนวน 32 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามเกณฑ์วัดของลิเคิร์ต (Likert) โดยให้หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม โดยพิจารณาข้อความในแต่ละข้อด้านการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เขต 1 ว่าอยู่ในระดับใด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง การบริหารงานของผู้บริหาร อยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง การบริหารงานของผู้บริหาร อยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง การบริหารงานของผู้บริหาร อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง การบริหารงานของผู้บริหาร อยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง การบริหารงานของผู้บริหาร อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เขต 1 ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่

1. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	จำนวน 10 ข้อ
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	จำนวน 10 ข้อ
3. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน	จำนวน 8 ข้อ
4. การนิเทศการศึกษา	จำนวน 9 ข้อ
5. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา	จำนวน 12 ข้อ
6. การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา	จำนวน 9 ข้อ

ข้อคำถามจำนวน 58 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามเกณฑ์วัดของลิเคิร์ต (Likert) โดยให้หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม โดยพิจารณาข้อความในแต่ละข้อด้านคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เขต 1 ว่าอยู่ในระดับใด โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง คุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง คุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง คุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง คุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย
ระดับ 1 หมายถึง คุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 มีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา และคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากตำราเอกสาร วารสาร สิ่งตีพิมพ์ และงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และนำความรู้ที่ได้มาสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษารูปแบบและวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหา เรื่องการบริหารงานของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ด้วยตนเอง นำแบบสอบถามที่ได้เสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาความถูกต้อง และให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการศึกษา จำนวน 5 ท่าน พิจารณาความถูกต้อง สมบูรณ์ และตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้สูตร Rovinelli และ Hambleton (1978 อ้างถึงใน ผ่องศรี วาณิชยสุภวงศ์, 2546, 140) ซึ่งได้กำหนดคะแนนจากการพิจารณา ดังนี้
 - +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้น สอดคล้องตามประเด็นหลักของเนื้อหา
 - 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้น สอดคล้องตามประเด็นหลักของเนื้อหา
 - 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้น ไม่สอดคล้องตามประเด็นหลักของเนื้อหา
4. การวิเคราะห์ค่า IOC คัดเลือกที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .50 ขึ้นไป สำหรับข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องต่ำกว่า .50 นั้น นำไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาอีกครั้ง เพื่อความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
5. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์ไปจัดพิมพ์ และนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นหัวหน้ากลุ่มงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 จำนวน 30 คน เพื่อนำไป

หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach (1990 อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543) ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .90

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้และปรับปรุงเรียบร้อยแล้ว ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ถึงผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามจำนวน 97 ชุด ถึงหัวหน้ากลุ่มงานวิชาการเพื่อตอบแบบสอบถามพร้อมขอความร่วมมือส่งแบบสอบถามคืนผู้วิจัยภายใน 15 วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับแบบสอบถาม
3. เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม โดยคัดเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ เพื่อนำผลการตอบไปดำเนินการวิเคราะห์ตามขั้นตอนการวิจัย ซึ่งได้แบบสอบถามกลับคืนมาและมีความสมบูรณ์จำนวน 97 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้เพื่อหาค่าสถิติต่างๆ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ทำการวิเคราะห์ โดยแยกข้อมูลตาม วุฒิศึกษา วิทยฐานะ และขนาดของสถานศึกษา เพื่อนำมาหาความถี่ และค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำมาเสนอผลวิเคราะห์ลงในตาราง
2. แบบสอบถามตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานของผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อทราบระดับการบริหารงานของผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ในการแปลความหมายดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, 121)

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายความว่า การบริหารงานของผู้บริหารอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายความว่า การบริหารงานของผู้บริหาร อยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายความว่า การบริหารงานของผู้บริหารอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายความว่า การบริหารงานของผู้บริหารอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายความว่า การบริหารงานของผู้บริหารอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. แบบสอบถามตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยทำการวิเคราะห์
ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ซึ่งใช้เกณฑ์สัมบูรณ์
ในการแปลความหมายดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, 121)

คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายความว่า คุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษา อยู่ใน
ระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายความว่า คุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษา อยู่ใน
ระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายความว่า คุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษา อยู่ใน
ระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายความว่า คุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษา อยู่ในระดับ
น้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายความว่า คุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษา อยู่ใน
ระดับน้อยที่สุด

4. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานของผู้บริหารกับคุณภาพงาน
วิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช
เขต 1 โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation
Coefficient) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันกำหนดไว้ 5 ระดับ ดังนี้ (อ้างถึงใน
พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543, 144)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ตั้งแต่ 0.80 ขึ้นไป หมายถึง มีความสัมพันธ์สูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ตั้งแต่ 0.60 – 0.79 หมายถึง มีความสัมพันธ์ค่อนข้างสูง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ตั้งแต่ 0.40 – 0.59 หมายถึง มีความสัมพันธ์ปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ตั้งแต่ 0.20 – 0.39 หมายถึง มีความสัมพันธ์ค่อนข้างต่ำ

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ต่ำกว่า 0.20 หมายถึง มีความสัมพันธ์ต่ำ

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

1.1 หาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity)

1.2 การวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามใช้สูตรสัมประสิทธิ์

แอลฟา (α -Coefficient)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

2.1 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2.3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย โดยใช้วิธีหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ

เพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารงานของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ในบทนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และตอบคำถามของการวิจัยครั้งนี้ โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยนำเสนอตามลำดับต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อความสะดวกในการนำเสนอและแปลความหมายการวิเคราะห์ข้อมูลให้เป็นที่เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายข้อมูล ดังต่อไปนี้

- n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
- \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย
- S.D. แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- r แทน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
- * แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
- P แทน ระดับความน่าจะเป็น (Probability)

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะดำเนินการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์คุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา กับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (r)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม วุฒิกการศึกษา วิทยฐานะของครู และขนาดโรงเรียนที่ใช้ในการวิเคราะห์ มีรายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 3 ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสภาพทั่วไป

ตัวแปรที่ศึกษา	ผู้ตอบแบบสอบถาม	
	จำนวน	ร้อยละ
1. วุฒิกการศึกษา		
สูงกว่าปริญญาตรี	43	44.33
ปริญญาตรี	54	55.67
รวม	97	100
2. วิทยฐานะของครู		
ครูปฏิบัติการ	2	2.06
ครูชำนาญการ	41	42.27
สูงกว่าครูชำนาญการ	54	55.67
รวม	97	100
3. ขนาดของสถานศึกษา		
ขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 120 คนลงมา)	62	63.92
ขนาดกลาง (จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121- 600 คน)	33	34.02
ขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 601 คนขึ้นไป)	2	2.06
รวม	97	100

จากตารางที่ 3 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามในกลุ่มหัวหน้างานวิชาการมีวุฒิการศึกษา ระดับปริญญาตรี จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 55.67 และมีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 44.33 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามในกลุ่มหัวหน้างานวิชาการสูงกว่า ครุชำนานุกรการจำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 55.67 เป็นครุชำนานุกรการ จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 42.27 และเป็นครูปฏิบัติการ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.06 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามในกลุ่ม หัวหน้างานวิชาการอยู่ในสถานศึกษาขนาดเล็กจำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 63.92 มีสถานศึกษา ขนาดกลาง จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 34.02 และสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 2 คน คิดเป็น ร้อยละ 2.06 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ใน 4 ด้าน ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านการบริหาร แบบกระจายอำนาจ ด้านการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ ด้านการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้มีรายละเอียด ปรากฏดังตารางที่ 4 – 8

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยภาพรวม

การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ
การบริหารแบบมีส่วนร่วม	4.41	.55	มาก
การบริหารแบบกระจายอำนาจ	4.32	.65	มาก
การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์	4.30	.60	มาก
การพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้	3.89	.55	มาก
ภาพรวม	4.23	.59	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่าการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.23$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การบริหารแบบมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.41$) รองลงมา การบริหารแบบกระจายอำนาจ ($\bar{X} = 4.32$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การพัฒนา องค์กรแห่งการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.89$)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ที่	การบริหารแบบมีส่วนร่วม	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	มีการประชุมร่วมกัน เพื่อกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา	4.44	.57	มาก
2	เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของสถานศึกษา	4.42	.57	มาก
3	ยอมรับฟังความคิดเห็นเพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนางาน	4.36	.61	มาก
4	สนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานเพิ่มพูนความรู้ความสามารถอยู่เสมอ	4.50	.50	มาก
5	ให้คำแนะนำและคอยช่วยเหลือในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ	4.49	.50	มาก
6	ส่งเสริมให้ครูมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์กับงานที่ได้รับมอบหมาย	4.36	.56	มาก
7	ให้อิสระในการรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย	4.42	.53	มาก
8	ยกย่องให้เกียรติตลอดจนยอมรับฟังความเห็นซึ่งกันและกัน	4.37	.54	มาก
9	ยอมรับและชื่นชมผู้ได้บังคับบัญชาว่ามีความสามารถ ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.30	.58	มาก
10	มีความภาคภูมิใจ ยินดีในการปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อสร้างความสำเร็จของงาน	4.50	.52	มาก
รวม		4.41	.55	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่าการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยภาพรวมอยู่ในมาก ($\bar{X} = 4.41$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีความภาคภูมิใจ ยินดีในการปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อสร้างความสำเร็จของงาน และมีสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานเพิ่มพูนความรู้ความสามารถอยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมาให้คำแนะนำและคอยช่วยเหลือในการปฏิบัติงาน

อยู่เสมอ ($\bar{X} = 4.49$) และมีและข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ขอมรับและชื่นชมผู้ได้บังคับบัญชาว่ามีความสามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.30$) ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ด้านการบริหารแบบกระจายอำนาจ

ที่	การบริหารแบบกระจายอำนาจ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
11	มีการมอบหมายหน้าที่ ความรับผิดชอบให้กับหัวหน้าฝ่ายงาน	4.32	.65	มาก
12	มีการมอบอำนาจการบริหารงานตามสิทธิ หน้าที่ตามบทบาทหน้าที่ของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	4.43	.62	มาก
13	ให้อิสระภาพกับครูในการจัดการเรียนการสอน	4.50	.56	มาก
14	มีการเชิญคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้าร่วมในการบริหารจัดการศึกษา	4.21	.72	มาก
15	ให้อิสระในการบริหารงานงบประมาณให้เหมาะสมโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.34	.64	มาก
16	มีการกระจายอำนาจความรับผิดชอบให้ครูในหน้าที่ต่างๆ มีความเหมาะสม	4.21	.71	มาก
17	มีการกำหนดขอบเขตของงานและการแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบของครูแต่ละคนตามทักษะและความรู้ความสามารถ	4.23	.67	มาก
	รวม	4.32	.65	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่าการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ด้านการบริหารแบบกระจายอำนาจโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ให้อิสระภาพกับครูในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมา มีการมอบอำนาจการบริหารงานตามสิทธิหน้าที่ตามบทบาทหน้าที่ของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 4.43$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการเชิญคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้าร่วมในการบริหารจัดการศึกษาและมีการกระจายอำนาจความรับผิดชอบให้ครูในหน้าที่ต่างๆ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ ($\bar{X} = 4.21$)

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ด้านการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์

ที่	การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์	\bar{X}	S.D.	ระดับ
18	มีการวางแผนให้บรรลุเป้าหมายตามแผนปฏิบัติงาน	4.36	.64	มาก
19	มีความมุ่งมั่นกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด	4.41	.65	มาก
20	เปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความคิดเห็น	4.30	.63	มาก
21	มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าในการปฏิบัติงาน	4.26	.63	มาก
22	ส่งเสริมให้ครูผู้สอนพัฒนาการเรียนการสอนและนำนวัตกรรมมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน	4.41	.51	มาก
23	มีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน และปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างสม่ำเสมอ	4.22	.63	มาก
24	มีการปฏิบัติงานได้ถูกต้องตรงตามเป้าหมายที่ตั้งไว้	4.18	.58	มาก
25	มีความคิดสร้างสรรค์ในการบริหารงาน	4.22	.58	มาก
รวม		4.30	.60	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่าการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ด้านการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีความมุ่งมั่นกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดและส่งเสริมให้ครูผู้สอนพัฒนาการเรียนการสอนและนำนวัตกรรมมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.41$) รองลงมา มีการวางแผนให้บรรลุเป้าหมายตามแผนปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.36$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการปฏิบัติงานได้ถูกต้องตรงตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ($\bar{X} = 4.18$)

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ด้านการพัฒนากิจกรรมแห่งการเรียนรู้

ที่	การพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้	\bar{X}	S.D.	ระดับ
26	มีการปรับปรุงพัฒนาห้องสมุดอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ	3.95	.64	มาก
27	มีการปรับปรุงพัฒนาห้องปฏิบัติการอุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางวิชาการในรูปแบบที่หลากหลายและมีคุณภาพ	3.93	.62	มาก
28	มีการปรับปรุงพัฒนาสถานที่ออกกำลังกาย เล่นกีฬา และอุปกรณ์ที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง	3.81	.61	มาก
29	มีการปรับปรุงพัฒนาแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียนในรูปแบบที่หลากหลาย	3.90	.66	มาก
30	มีการปรับปรุงพัฒนามุมส่งเสริมการอ่านอย่างสม่ำเสมอ	3.93	.62	มาก
31	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้าใช้แหล่งเรียนรู้ภายนอกเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	3.81	.61	มาก
32	เปิดโอกาสให้ชุมชนได้ถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง	3.90	.66	มาก
รวม		3.89	.55	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่าการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ด้านการพัฒนากิจกรรมแห่งการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด มีการปรับปรุงพัฒนาห้องสมุดอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.95$) รองลงมา มีการปรับปรุงพัฒนาห้องปฏิบัติการอุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางวิชาการในรูปแบบที่หลากหลายและมีคุณภาพและมีการปรับปรุงพัฒนามุมส่งเสริมการอ่านอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.93$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการปรับปรุงพัฒนาสถานที่ออกกำลังกาย เล่นกีฬา และอุปกรณ์ที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้าใช้แหล่งเรียนรู้ภายนอกเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.81$)

ตอนที่ 3 คุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 มีรายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 9 – 15

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยภาพรวม และรายด้าน

การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ
การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	4.09	.63	มาก
การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.13	.57	มาก
การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน	4.44	.62	มาก
การนิเทศการศึกษา	4.02	.64	มาก
การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา	4.32	.49	มาก
การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา	3.80	.70	มาก
ภาพรวม	4.13	.61	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่าคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 4.44$) รองลงมาการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 4.32$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา ($\bar{X} = 3.80$)

ตารางที่ 10 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ด้านการพัฒนา หลักสูตรของสถานศึกษา

ที่	การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1	มีการทำแผนการดำเนินงานของหลักสูตร โดยการมีส่วนร่วมจากบุคลากรทุกฝ่าย	4.13	.57	มาก
2	มีการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	4.34	.65	มาก
3	ใช้หลักสูตรในการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม	4.35	.52	มาก
4	มีหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน	4.15	.61	มาก
5	มีหลักสูตรสอดคล้องเหมาะสมกับชุมชนท้องถิ่น	3.90	.63	มาก
6	มีการนิเทศการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง	3.87	.63	มาก
7	มีการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาแก่ครู	3.92	.64	มาก
8	มีหลักสูตรแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.25	.64	มาก
9	ติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง	3.95	.62	มาก
10	มีหลักสูตรที่ได้รับการปรับปรุงตามความเหมาะสมของสถานศึกษา	4.01	.62	มาก
	รวม	4.09	.63	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่าคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ใช้หลักสูตรในการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.35$) รองลงมา มีการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ($\bar{X} = 4.34$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการนิเทศการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 3.87$)

ตารางที่ 11 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ด้านการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้

ที่	การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	\bar{X}	S.D.	ระดับ
11	จัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์คิดสร้างสรรค์ ได้อย่างเป็นระบบ	4.03	.54	มาก
12	จัดเนื้อหาสาระกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักสูตรเพื่อให้ ผู้เรียนมีโอกาสเลือกเรียนตามความสนใจและความถนัด	4.02	.52	มาก
13	จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการความรู้ต่างๆ ได้หลากหลาย	4.05	.68	มาก
14	จัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง	3.90	.63	มาก
15	จัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิด การเผชิญ สถานการณ์แก้ไขปัญหาด้วยตนเอง	4.04	.62	มาก
16	ส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียน ได้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ	4.23	.49	มาก
17	จัดครูเข้าสอนตามชั้น โดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ และความเหมาะสม	4.24	.59	มาก
18	จัดสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่เรียนอ่อน และสอน เสริมให้กับนักเรียนที่เรียนดี	4.26	.58	มาก
19	ส่งเสริมครูให้มีการประเมินผู้เรียนในทุกด้านตามความ เหมาะสม	4.29	.50	มาก
20	ส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความ เหมาะสม	4.23	.51	มาก
รวม		4.13	0.57	มาก

จากตารางที่ 11 พบว่าคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้โดยภาพ รวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่งเสริมครูให้มี การประเมินผู้เรียนในทุกด้านตามความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.29$) รองลงมาจัดสอนซ่อมเสริมให้กับ นักเรียนที่เรียนอ่อน และสอนเสริมให้กับนักเรียนที่เรียนดี ($\bar{X} = 4.26$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ จัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ($\bar{X} = 3.90$)

ตารางที่ 12 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ด้านการวัดผล
ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน

ที่	การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน	\bar{X}	S.D.	ระดับ
21	กำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและ ประเมินผลของสถานศึกษา	4.38	.58	มาก
22	มีการวัดผล ประเมินผลการเรียนรายวิชาให้สอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษา	4.38	.50	มาก
23	มีการวัดผล ประเมินผลการจัดการเรียนรู้โดยเน้นการ ประเมินตามสภาพจริงจากกระบวนการปฏิบัติ และ ผลงานในเชิงประจักษ์	4.43	.51	มาก
24	วัดผล ประเมินผลการเรียน การสอนตามระเบียบว่าด้วย การวัดผลประเมินผล	4.50	.52	มาก
25	เทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ ผลการเรียนจาก สถานศึกษาอื่นๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการ กำหนด	4.08	.71	มาก
26	มีเครื่องมือวัดผล ประเมินผลที่ได้พัฒนาให้ได้มาตรฐาน	4.03	.65	มาก
27	จัดทำข้อมูล สถิติ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการวัดผล ประเมินผลแต่ละครั้ง และมีการสรุปจัดทำรายงานอย่าง เป็นระบบ	4.68	.75	มากที่สุด
28	วิเคราะห์ผลการวัดผล ประเมินผล และได้ปรับปรุงเพื่อ ส่งเสริมการเรียนการสอน	4.03	.65	มาก
รวม		4.31	0.61	มาก

จากตารางที่ 12 พบว่าคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอน
ผลการเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ย
จัดทำข้อมูล สถิติ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการวัดผล ประเมินผลแต่ละครั้ง และมีการสรุปจัดทำ
รายงานอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 4.68$) รองลงมาวัดผล ประเมินผลการเรียนการสอนตามระเบียบว่าด้วย
การวัดผลประเมินผล ($\bar{X} = 4.50$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีเครื่องมือวัดผล ประเมินผลที่ได้

พัฒนาให้ได้มาตรฐานและวิเคราะห์ผลการวัดผล ประเมินผล และได้ปรับปรุงเพื่อส่งเสริมการเรียน การสอน ($\bar{X} = 4.03$)

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ด้านการนิเทศ การศึกษา

ที่	การนิเทศการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ
29	มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการนิเทศภายใน	4.00	.62	มาก
30	แต่งตั้งผู้รับผิดชอบการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบและ ต่อเนื่อง	4.08	.60	มาก
31	ส่งเสริมให้บุคลากรเห็นความสำคัญในการนิเทศ	4.11	.67	มาก
32	สำรวจสภาพปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อ นำไปใช้ในการนิเทศ	3.97	.70	มาก
33	ทุกคนมีส่วนร่วมในการนิเทศภายในของสถานศึกษา	4.11	.62	มาก
34	มีรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสมในการนิเทศ	3.95	.69	มาก
35	มีการติดตามผลการปฏิบัติงานของครูหลังจากผ่านการ อบรมหรือศึกษาดูงาน	3.96	.62	มาก
36	ผู้นิเทศให้คำแนะนำและเป็นที่ปรึกษาแก่ครูอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ	3.96	.62	มาก
37	นำผลการนิเทศไปใช้ในการวางแผนและปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอน	4.04	.62	มาก
รวม		4.02	0.64	มาก

จากตารางที่ 13 พบว่าคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต1 ด้านการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่งเสริมให้บุคลากรเห็น ความสำคัญในการนิเทศและทุกคนมีส่วนร่วมในการนิเทศภายในของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.11$) รองลงมาแต่งตั้งผู้รับผิดชอบการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.08$) และข้อที่มี ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสมในการนิเทศ ($\bar{X} = 3.95$)

ตารางที่ 14 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ด้านการพัฒนา
ระบบประกันคุณภาพการศึกษา

ที่	การพัฒนาประกันคุณภาพการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ
38	มีระบบโครงสร้างองค์กรที่รองรับระบบการประกัน คุณภาพภายใน	4.14	.38	มาก
39	จัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อการพัฒนาวิชาการ	4.27	.51	มาก
40	มีเกณฑ์การประเมินเป้าหมายความสำเร็จของ สถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัด	4.20	.64	มาก
41	ได้รับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกัน คุณภาพการศึกษา	4.19	.57	มาก
42	จัดทำเกณฑ์มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา	4.80	.07	มากที่สุด
43	มีแผนปฏิบัติการประจำปีที่สุดคล้องกับแผนพัฒนา คุณภาพ	4.54	.50	มากที่สุด
44	มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบประกันคุณภาพ การศึกษา	4.35	.61	มาก
45	ดำเนินการพัฒนางานตามแผน ติดตาม ตรวจสอบ และ ประเมินคุณภาพภายในและปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	4.20	.47	มาก
46	มีการประสานความร่วมมือกับคณะครูและคณะกรรมการ สถานศึกษาเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	4.40	.48	มาก
47	มีการประสานงานกับเขตพื้นที่เพื่อการประเมินคุณภาพ การศึกษา	4.13	.58	มาก
48	ประสานงานกับสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาและ ประเมินคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง	4.13	.51	มาก
49	มีการจัดทำรายงานประเมินตนเองเพื่อรับการประเมิน ภายนอก	4.50	.56	มาก
	รวม	4.32	0.49	มาก

จากตารางที่ 14 พบว่าคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.32$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดจัดทำเกณฑ์มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 4.80$) รองลงมาคือแผนปฏิบัติการประจำปี ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพ ($\bar{X} = 4.54$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีมีการประสานงานกับเขตพื้นที่เพื่อการประเมินคุณภาพการศึกษา และ ประสานงานกับสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาและประเมินคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.13$)

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา

ที่	การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา	\bar{X}	S.D.	ระดับ
50	มีการวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอน	3.94	.63	มาก
51	มีการผลิต พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน	3.92	.69	มาก
52	มีการจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนางานด้านวิชาการ	4.00	.59	มาก
53	มีการประสานความร่วมมือในการผลิต จัดทำ พัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอนและการพัฒนางานวิชาการ	3.95	.62	มาก
54	มีการจัดทำบัญชีการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเป็นระบบ	3.71	.79	มาก
55	ส่งเสริมการเรียนรู้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีแก่นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ	3.73	.68	มาก
56	ประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	3.58	.76	มาก
57	มีห้องสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ	3.53	.80	มาก
58	นำสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน	3.87	7.72	มาก
รวม		3.80	1.48	มาก

จากตารางที่ 15 พบว่าคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด การจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนางานด้านวิชาการ ($\bar{X} = 4.00$) รองลงมาเป็นการประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางานวิชาการ ($\bar{X} = 3.95$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีมีห้องสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ ($\bar{X} = 3.53$)

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 มีรายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) และผลการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ทางบวก

ตัวแปร	การพัฒนา หลักสูตร ของ สถานศึกษา	การพัฒนา กระบวนการ เรียนรู้	การวัดผล ประเมินผล และเทียบ โอนผล การเรียน	การนิเทศ การศึกษา	การพัฒนา ระบบ ประกัน คุณภาพ การศึกษา	การพัฒนา สื่อ นวัตกรรม และ เทคโนโลยี การศึกษา	คุณภาพ โดยรวม
การบริหารแบบมีส่วนร่วม	.555*	.658*	.506*	.557*	.560*	.656*	.582*
การบริหารแบบกระจายอำนาจ	.595*	.625*	.517*	.493*	.558*	.642*	.571*
การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์	.603*	.620*	.532*	.544*	.486*	.642*	.571*
การพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้	.576*	.536*	.547*	.632*	.494*	.646*	.571*
รวม	.590*	.476	.526*	.557*	.525*	.647*	.574*

* < .05

จากตารางที่ 16 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง ($r = .574$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ($r = .582$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้มีระดับความสัมพันธ์ สูงที่สุด ($r = .658$) รองลงมาด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา ($r = .656$) และมีค่าความสัมพันธ์ต่ำสุด คือด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอน ผลการเรียนรู้ ($r = .506$)

การบริหารแบบกระจายอำนาจ มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ($r = .571$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษามีระดับความสัมพันธ์ สูงที่สุด ($r = .642$) รองลงมาด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($r = .625$) และมีค่าความสัมพันธ์ต่ำสุด คือด้านการการนิเทศการศึกษา ($r = .493$)

การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ($r = .571$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษามีระดับความสัมพันธ์ สูงที่สุด ($r = .642$) รองลงมาด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($r = .620$) และมีค่าความสัมพันธ์ต่ำสุด คือด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา ($r = .486$)

การพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง ($r = .571$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษามีระดับความสัมพันธ์ สูงที่สุด ($r = .646$) รองลงมาด้านการนิเทศการศึกษา ($r = .632$) และมีค่าความสัมพันธ์ต่ำสุด คือด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา ($r = .494$)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาการบริหารงานของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยวัตถุประสงค์
ของการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพ
งานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษ
านครศรีธรรมราช เขต 1

ระเบียบวิธีการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดรายวิธีวิจัยประกอบด้วย ประชากร กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือวิจัย ตัวแปร
ที่ศึกษา การสร้างเครื่องมือและคุณภาพเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ ข้อมูลสถิติที่ใช้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราชเขต 1 จำนวน 127 คน (สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1, ข้อมูล ณ วันที่ 3 ก.พ. 2557)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ ซึ่งผู้วิจัย
สร้างขึ้นโดยอาศัยจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 3 ตอนซึ่งมีรายละเอียด
ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย วุฒิการศึกษา
วิทยฐานะของครู และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ถึงผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามจำนวน 97 ชุด ถึงหัวหน้ากลุ่มงานวิชาการเพื่อตอบแบบสอบถามพร้อมขอความร่วมมือส่งแบบสอบถามคืนผู้วิจัยภายใน 15 วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับแบบสอบถาม
3. เมื่อผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม โดยคัดเลือกเฉพาะฉบับที่สมบูรณ์ เพื่อนำผลการตอบไปดำเนินการวิเคราะห์ตามขั้นตอนการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้เพื่อหาค่าสถิติต่างๆ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ทำการวิเคราะห์ โดยแยกข้อมูลตาม วุฒิการศึกษา วิทยฐานะ และขนาดของสถานศึกษา เพื่อนำมาหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำมาเสนอผลวิเคราะห์ลงในตาราง
2. แบบสอบถามตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานของผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อทราบระดับการบริหารงานของผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ในการแปลความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, 121)
3. แบบสอบถามตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ซึ่งใช้เกณฑ์สัมบูรณ์ในการแปลความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด, 2553, 121)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง การบริหารงานของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1

การบริหารงานของผู้บริหารโดยรวม

การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การบริหารแบบมีส่วนร่วม รองลงมา การบริหารแบบกระจายอำนาจ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้

1. ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ พบว่าสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ อยู่เสมอ และมีความภาคภูมิใจ ยินดีในการปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อสร้างความสำเร็จของงาน รองลงมา ให้คำแนะนำและคอยช่วยเหลือในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ และมีการประชุมร่วมกัน เพื่อกำหนด เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาตามลำดับ

2. ด้านการบริหารแบบกระจายอำนาจ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ พบว่าให้อิสระภาพกับครูในการจัดการเรียนการสอน รองลงมามีการมอบอำนาจการบริหารงานตามสิทธิ หน้าที่ตามบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และให้อิสระในการบริหารงานงบประมาณให้เหมาะสมโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามลำดับ

3. ด้านการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ พบว่ามีความมุ่งมั่นกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดและส่งเสริมให้ครูผู้สอนพัฒนาการเรียนการสอนและนำนวัตกรรมมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน รองลงมามีการวางแผนให้บรรลุเป้าหมายตามแผนปฏิบัติงาน และเปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความคิดเห็นตามลำดับ

4. ด้านการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ พบว่ามีการปรับปรุงพัฒนาห้องสมุดอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ รองลงมามีการปรับปรุงพัฒนามุมส่งเสริมการอ่านอย่างสม่ำเสมอและมีการปรับปรุงพัฒนาห้องปฏิบัติการอุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางวิชาการในรูปแบบที่หลากหลายและมีคุณภาพ และมีการปรับปรุงพัฒนาแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียนในรูปแบบที่หลากหลายและเปิดโอกาสให้ชุมชนได้ถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับผู้เรียนอย่างต่อเนื่องตามลำดับ

คุณภาพงานวิชาการโดยรวม

คุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมทุกด้านอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน รองลงมา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา

1. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ พบว่าใช้หลักสูตรในการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม รองลงมา มีการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีหลักสูตรแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามลำดับ

2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ พบว่าส่งเสริมครูให้มีการประเมินผู้เรียนในทุกด้านตามความเหมาะสม รองลงมา จัดสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่เรียนอ่อนและสอนเสริมให้กับนักเรียนที่เรียนดี และจัดครูเข้าสอนตามชั้น โดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ และความเหมาะสม ตามลำดับ

3. ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ พบว่าจัดทำข้อมูล สถิติ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการวัดผล ประเมินผลแต่ละครั้ง และมีการสรุปจัดทำรายงานอย่างเป็นระบบ รองลงมา การวัดผล ประเมินผล การเรียน การสอนตามระเบียบว่าด้วยการวัดผล ประเมินผล และมีการวัดผล ประเมินผล การจัดการเรียนรู้ โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริงจากกระบวนการปฏิบัติ และผลงานในเชิงประจักษ์ตามลำดับ

4. ด้านการนิเทศการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ พบว่าส่งเสริมให้บุคลากรเห็นความสำคัญในการนิเทศ และทุกคนมีส่วนร่วมในการนิเทศภายในของสถานศึกษา รองลงมา แต่งตั้งผู้รับผิดชอบการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และนำผลการนิเทศไปใช้ในการวางแผนและปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนตามลำดับ

5. ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ พบว่าจัดทำเกณฑ์มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา รองลงมา มีแผนปฏิบัติการประจำปี ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพ และมีการจัดทำรายงานประเมินตนเองเพื่อรับการประเมินภายนอกตามลำดับ

6. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ พบว่ามีการจัดหาสื่อและเทคโนโลยี

เพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและพัฒนางานด้านวิชาการ รองลงมาเป็นการประสานความร่วมมือในการผลิต จัดทำ พัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอนและการพัฒนางานด้านวิชาการ และมีการวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอนตามลำดับ

ค่าความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับคุณภาพงานวิชาการ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมมีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านตามแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้มีระดับความสัมพันธ์สูงสุด รองลงมาด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาและมีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน

การบริหารแบบกระจายอำนาจ มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษามีระดับความสัมพันธ์สูงสุด รองลงมาด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และมีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือด้านการการนิเทศการศึกษา

การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษามีระดับความสัมพันธ์ สูงที่สุด รองลงมาด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และมีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา

การพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษามีระดับความสัมพันธ์ สูงที่สุด รองลงมาด้านการนิเทศการศึกษา และมีความสัมพันธ์ต่ำสุด คือด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับคุณภาพงานวิชาการ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 สามารถอภิปรายผลจากการค้นพบในสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยรวมมีระดับการบริหารงานอยู่ระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ด้านการบริหารแบบกระจายอำนาจ ด้านการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ด้านการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ และโดยรวมก็อยู่ในระดับมากแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานวิชาการตามเกณฑ์มาตรฐานของสถานศึกษาจึงส่งผลให้ครูหัวหน้าวิชาการแสดงความคิดเห็นการบริหารงานของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับกับงานวิจัยของ ศักดิ์ดา แดงเถิน (2555, 100-103) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานโรงเรียนโดยใช้หลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหาร โรงเรียนตามทัศนะของครูในสำนักงานเขตภาษีเจริญ สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าครูมีทัศนะต่อการบริหารงานโรงเรียนโดยใช้หลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหาร อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การบริหารงานด้านวิชาการ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานทั่วไป และการบริหารงานงบประมาณ และยังสอดคล้องกับ นารอน ทับสกุล (2554, 82) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนำเสนอรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 10 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่าสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 10 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 พบว่าสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในงาน 4 ด้าน คือ ด้านบริหารงานวิชาการ ด้านบริหารงบประมาณด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไป โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีด้านบริหารงานวิชาการ และ ด้านบริหารงานทั่วไป อยู่ในระดับมาก ดังนั้นด้านการบริหารงานวิชาการ เรียงอันดับ ดังนี้ อันดับสูงสุด คือ ระบบส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ อันดับรองลงมา คือระบบกลุ่มคุณภาพงานอันดับต่ำสุด คือ ระบบการปรึกษาหารือด้านการบริหารงบประมาณ เรียงอันดับ ดังนี้ อันดับสูงสุด คือ ระบบส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของ อันดับรองลงมา คือระบบการปรึกษาหารือ อันดับต่ำสุด คือ ระบบการรับฟังข้อเสนอแนะด้านการบริหารงานบุคคล เรียงอันดับ ดังนี้ อันดับสูงสุด คือ ระบบการปรึกษาหารืออันดับรองลงมา คือระบบกลุ่มคุณภาพงานอันดับต่ำสุด คือ ระบบการรับฟังข้อเสนอแนะ และด้านการบริหารงานทั่วไป เรียงอันดับดังนี้ อันดับสูงสุด คือ ระบบการรับฟังข้อเสนอแนะ อันดับรองลงมาคือระบบกลุ่มคุณภาพงาน อันดับต่ำสุด คือ ระบบการปรึกษาหารือ

2. ผลการศึกษาคุณภาพการบริหารงานวิชาการผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับระดับมาก ในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษาอยู่ในระดับมากทุกด้าน แสดงให้เห็นว่า คุณภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 อยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงานวิชาการตามเกณฑ์มาตรฐานของสถานศึกษาสอดคล้องกับกับงานวิจัยของ วสันต์ ปรีดานันต์ (2553, 93-94) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 7 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และการแนะแนวการศึกษา และอยู่ในระดับปานกลาง 5 ด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นๆ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การนิเทศการศึกษา การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา และการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน และยังคงสอดคล้องกับ โสภากา วงษ์นาคเพ็ชร (2553, 131-132) ได้ศึกษา เรื่อง การบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตรและสถานศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การส่งเสริมความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน การส่งเสริมและสนับสนุนวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นๆ ที่จัดการศึกษา และการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นๆ ตามลำดับ ประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ อัตราการลาออกกลางคันของนักเรียน คุณภาพโดยทั่วไป การขาดงาน ความพึงพอใจในการทำงาน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตามลำดับ การบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผลของสถานศึกษา เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 มีความสัมพันธ์โดยรวมในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ บวรลักษณ์ ศักดิ์วิไลพร (2553, 75-78) ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 พบว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมทั้ง 4 ด้าน ของผู้บริหารสถานศึกษาทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยแยกเป็นรายด้าน ดังนี้การบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ร่วมตัดสินใจในงานต่างๆ รองลงมา ร่วมประชุมสัมมนาเพื่อหาแนวทางแก้ปัญหาการเรียนการสอน และเสนอแนะการพัฒนางานวิชาการให้แก่สถานศึกษา ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ จัดระบบและกระบวนการนิเทศงานวิชาการและกระบวนการเรียนการสอนในสถานศึกษา การบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านการปฏิบัติการ ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ สนับสนุนสร้างขวัญกำลังใจการทำงานให้กับครู รองลงมาได้แก่ ประสานความร่วมมือ ระหว่างโรงเรียนกับประชาชนทั่วไป ผู้ปกครองนักเรียน และร่วมพัฒนาครูและบุคลากรในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ บริจาคเงินและวัสดุสิ่งของเพื่อจัดอาหารกลางวันให้กับนักเรียน การบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านผลประโยชน์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ สอดส่องดูแลความปลอดภัยในทรัพย์สินของสถานศึกษา รองลงมาได้แก่ เสนอโครงการเพื่อของบประมาณประจำปี และเสนอแนะการดำเนินงานพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพเท่าเทียมกับโรงเรียนอื่นๆ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ เป็นกรรมการตรวจสอบกำกับติดตามการใช้จ่ายเงินที่ชุมชนได้บริจาคให้กับสถานศึกษา และการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้านการประเมินผล ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ประเมินผลการเรียนการสอนตามสภาพจริง รองลงมาได้แก่ ส่งเสริมให้มีการประเมินผลการเรียนการสอนด้วยวิธีที่หลากหลาย และร่วมในการประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียน ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดได้แก่ กำกับติดตามให้ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอน การบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษากับประสิทธิผล

งานวิชาการในสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษา

จากผลการวิจัยที่ค้นพบ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษา ดังต่อไปนี้

- 1) ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานเพิ่มพูนความรู้ความสามารถอยู่เสมอ และให้มีความภาคภูมิใจ ยินดีในการปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อสร้างความสำเร็จของงานให้กับสถานศึกษาอยู่เสมอ
- 2) ควรมีตรวจสอบสภาพการใช้อาคารให้มีความเหมาะสม ดูแลซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพดีตลอดจนจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนให้มีการประเมินผลว่าได้ใช้อาคารสถานที่อย่างคุ้มค่า และมีห้องสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับเขตพื้นที่การศึกษา

- 2.1 ควรมีการนำแบบการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในสถานศึกษาดีเด่นมาเป็นต้นแบบในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา
- 2.2 ควรมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ในเรื่องการบริหารงานวิชาการเพื่อเป็นการกระตุ้นการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลด้านการพัฒนางานวิชาการของสถานศึกษา
2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา
3. ควรศึกษารูปแบบในการบริหารงานวิชาการในรูปแบบอื่นๆ เช่น การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศ

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมสหกรณ์. (2552). **คุณลักษณะและคุณประโยชน์ของสหกรณ์: ส่วนเผยแพร่และประชาสัมพันธ์.**
- กรองทอง จิรเดชากุล. (2550). **คู่มือการนิเทศภายในโรงเรียน.** กรุงเทพมหานคร: ชารอักษร.
- กมลตา สุขเกษม. (2555). **พฤติกรรมกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้อำนวยการโรงเรียนในทัศนะของข้าราชการครูในอำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.**
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2553). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.** กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2554). **แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 – 2559.** กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กษม โสมศรีแพง. (2554). **การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างพลังอำนาจการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก. ปริญาการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.**
- กาญจนา สุขทวี. (2553). **การศึกษาค้นคว้าเพื่อการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ของบุคลากรสังกัดกองกลาง สำนักงานเลขานุการ. วิทยานิพนธ์การศึกษา สาขาวิชาการพัฒนาศึกษาการมัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.**
- กิตติ คุณสมบัติ. (2556). **การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอท่าตะโกยบ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.**
- กิติมา ปรีดีคิด. (2542). **การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น.** กรุงเทพมหานคร: อักษรการพิมพ์.
- เกวลิน อุ่นเรือน. (2555). **การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์การศึกษา สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.**

- ไกล่รุ่ง สุขวิญญาณ. (2552). พฤติกรรมภาวะผู้นำของหัวหน้างานตามความคาดหวังของบุคลากร
ในโรงเรียนวาริชัยเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ขวัญใจ เกตุอุดม. (2554). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษา
กับประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์
ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
ราชนครินทร์.
- จันทราณี สงวนนาม. (2551). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร:
บุ๊คพอยท์.
- จำเรียง วิวัฒน์ และเบญจมาศ อ่ำพันธ์. (2544). วินัย 5 ประการพื้นฐานองค์กรแห่งการเรียนรู้
พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: เอ็กเปอร์เน็ท.
- เจนเนตร มณีนาถ และคณะ. (2546). การสร้างองค์กรอัจฉริยะในยุคโลกาภิวัตน์. กรุงเทพมหานคร:
ซิม ซิสเท็ม.
- ฉัตรชัย ไชยมงค์. (2552). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับ
ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนที่เปิดสอนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารการศึกษามหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ชรินทร์ เวชโอสถ. (2552). การศึกษาพฤติกรรมกรรมการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย. สำนักหอสมุดกลาง:
มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2551). การบริหารงานวิชาการและการนิเทศภายในสถานศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5.
ปัตตานี: ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา สำนักงานวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขล
นครินทร์วิทยาเขตปัตตานี.
- เชาวลิต บุญอ้อม. (2554). สภาพการปฏิบัติงานของข้าราชการครูโรงเรียนแกนนำผู้นำการ
เปลี่ยนแปลงเพื่อรองรับการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

- ดอกฝ้าย ทศเกตุ. (2553). แนวทางการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส อำเภอแม่เมาะ จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ณัฐกร สุขสม. (2553). รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลในการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาอาชีพ. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ณรงค์ชัย นรสาร. (2553). พฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- ทรงศักดิ์ ดวงจันทร์. (2552). การศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยองค์คณะบุคคลในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ทิสนา แจมมณี. (2552). ศาสตร์การสอน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนพร ธรรมโชติ. (2555). ปัจจัยด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่มีผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของบุคลากร มหาวิทยาลัยพะเยา. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ชร สุนทรายุทธ์. (2553). การบริหารจัดการเชิงจิตวิทยา. กรุงเทพมหานคร: บริษัท เนติกุลการพิมพ์ จำกัด.
- ธีระ รุญเจริญ. (2553). ความเป็นมืออาชีพในการจัดการและบริหารการศึกษา ยุคปฏิรูปการศึกษา เพื่อปฏิรูปรอบ 2 และประเมินภายนอกรอบ 3 (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพมหานคร: นวสาส์นการพิมพ์.
- นารอน ทับสกุล. (2554). การนำเสนอรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายสถานศึกษาที่ 10 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุบลราชธานี เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- น้ำผึ้ง หมุดเพชร. (2555). พฤติกรรมการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสองภาษา ระดับประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

- บวรลักษณ์ ศักดิ์วีไลพร. (2553). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- บุญเลี้ยง ทูมทอง. (2553). การพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร: แอคทีฟ พรินท์ จำกัด.
- ประกาย ภูมิ่ง. (2554). การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์.
- ประยูร เจริญสุข. (2553). การพัฒนาตัวบ่งชี้งานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ศษ.ด. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปราชญา กล้าผจญ และศิริพงษ์ เสภาายน. (2553). การบริหารจัดการยุคใหม่. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ก. พล (1966) จำกัด.
- ปัญญา แจ่มกั้วาน. (2554). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการบริหารกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ผ่องศรี วาณิชย์ศุภวงศ์. (2546). เอกสารคำสอนระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 4). บัณฑิต: ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา สำนักวิทยบริการมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พิชิต ฤทธิจรูญ. (2554). ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: เฮ้าส์ ออฟ เคอร์มิสท์.
- พิเชษฐ์ สกุนา. (2552). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับคุณภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.
- ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. (2550). การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

- มนทิพย์ ทรงกิติพิศาล. (2552). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาในพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคาแหง.
- ยงยุทธ ทรัพย์เจริญ. (2555). การพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ยุรพร ศุทธรัตน์. (2552). องค์การเพื่อการเรียนรู้. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รพีพรรณ บุญเกิด. (2553). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปราจีนบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- รัฐธรรมนูญเพื่อประชาชน. (2550). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. กรุงเทพมหานคร: ปิ่นเกล้าการพิมพ์.
- ราชกิจจานุเบกษา. (2553). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2553. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 127 ตอนที่ 45 ก วันที่ 22 กรกฎาคม 2553.
- _____. (2553). กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 127 ตอนที่ 23 ก วันที่ 3 เมษายน 2553ก), 22-35.
- ราวี กลิ่นหอม และนันทรัตน์ เจริญกุล. (2554). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 1. [Online journal], 6(1). Available:http : //www.cdu.chula.th/ojed
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2552). การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. พิมพ์ครั้งที่ 3. สงขลา: บริษัท นำศิลป์โฆษณากำกัด.
- ลิขิต ชีร์เวคิน. (2548). การเมืองการปกครองของไทย (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วราภรณ์ อริชชนพล. (2552). การศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนในจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- วสันต์ ปริदानันต์. (2553). การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม. การค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- วีรัช นิภาวรรณ. (2553). การนำแนวคิดการบริหารจัดการของนักวิชาการหน่วยงานและกฎหมาย มาใช้ในการอ้างอิงสนับสนุนผลงานทางวิชาการ. รัษฎาภิรักษ์.
- วิภา ทองหง่า. (2554). รูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วิไลพร อภิบาลศรี. (2551). ความสามารถในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่ายนครินทร์ อำเภอวัฒนานคร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 2. วิทยานิพนธ์คณะศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยบูรพา.
- วีระยุทธ ชาดะกาญจน์. (2556). เทคนิคการบริหาร สำหรับนักบริหารการศึกษามืออาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: วิพรินทร์ 1991.
- ศักดิ์ดา แดงเถิน. (2555). การบริหารงานโรงเรียนโดยใช้หลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารโรงเรียนตามทัศนะของครูในสำนักงานเขตภาษีเจริญ สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- ศุทธิณี สุวรรณสร. (2554). การดำเนินงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 36. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สวัสดิการสำนักงาน ก.พ. (2550). คู่มือการพัฒนาระบบการการบริการมุ่งผลสัมฤทธิ์. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน ก.พ.
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพมหานคร: บึก พอยท์ จำกัด.
- สัมมนา ธรนิษฐ์. (2553). หลัก ทฤษฎีและปฏิบัติการบริหารการศึกษ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: แอล. ที.เพรส จำกัด.
- สุพจน์ นิมิตรบรรณสาร. (2554). ความคิดเห็นของพนักงานที่มีต่อการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ของบริษัทไทยออยล์ จำกัด (มหาชน). วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไป มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุภาภรณ์ คลิ่งทอง. (2554). ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมผู้นำกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 11. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.

- สุรียา วามู. (2554). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานของผู้บริหารกับการปฏิบัติงานวิชาการของครูตามทัศนะของครูในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สำนักงาน ก.พ.. (2545). การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์. กรุงเทพมหานคร: อาทิตย์ โพรดักส์ กรุ๊ป.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1. (2557). ระบบสารสนเทศ. ข้อมูล ณ วันที่ 3 ก.พ. 2557.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550. กรุงเทพมหานคร: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย. (2553). แผนการจัดการเรียนรู้แบบละครชั้น ป.4 - 5 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 : เอกสารอัดสำเนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). พระราชบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: พริกหวาน กราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2555). คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558) ระดับอุดมศึกษา ฉบับสถานศึกษา แก้ไขเพิ่มเติม พฤศจิกายน พ.ศ. 2554 (พิมพ์ครั้งที่ 2). สมุทรปราการ: ออฟเซ็ท พลัส จำกัด.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2555). แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-2559. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559). กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2554). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 – 2561). กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.
- โสภา วงษ์นาคเพ็ชร. (2553). การบริหารงานวิชาการกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- อัฐพงศ์ จารุทรัพย์สไต. (2554). ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ฉะเชิงเทรา เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- อุทัย บุญประเสริฐ.(2546). การบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน **School Based Management**. กรุงเทพมหานคร: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____ . (2551). การพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของประสิทธิผลในการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้อำนวยการสถานศึกษา. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อุณากรณ์ สวนมะม่วง. (2553). การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1และเขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- Alastair T. White. (1982). **Why Community Participation ? A Discussion of the Argument** Community Participation : Current Issue and Lesson Learned. United Nations Children's Fund.
- Canadian International Development Agency. (1999). **Results Based Management in CIDA : An Introductory Guide to Concept and Principles**. Retrieved, September 10, 2008, from http://www.acdi-cida.gc.ca/cida_ind.nsf,2001.
- Chester, N.M. (1965). **An introduction to school administration : Select reading**. New York: McMillan.
- Davis, Eddie L. "The Leadership Behavior of Principals and Their Effect on School Improvement in Effectiv Urban High School. (Urban School)." **Dissertation Abstracts International** (June 1993):53.
- Fiske. (1992). **Television Culture**. London: Routledge.
- Gregorio. (1978). **School Administration and Supervision**. Quezon city: R.P. GARCIA.
- Knezevich, Stephen J. (1975). **Administration of Public Education**. 3rd.ed. New York: Harper and Row, Publishers.
- Marquardt, M.J. (1996). **Building the Learning Organization : A Systems Approach to Quantum Improvement and Global Success**. New York: McGraw-Hill.

Mattox, D.D. (1978). A study of the in-service needs of Illinois public school elementary principals.

Dissertation Abstracts International, 40(6),7061-A.

Miller Van. (1965). **Administration of American School**. New York: Mc Millan Publishing.

Spirio, J.P. (1990). **The instructional leadership behaviors of principals in middle school in California and the impact of their implementation on academic achievement.**

Dissertation Abstracts International, 51(12), 3986-A.

United Nation. (1981). **Department of International Economic and Social. Affairs: Popular participation as a strategy for promoting community level action and national development report of the meeting or the adhoc group of experts. Held at UN Headquarter from May 22-26, 1978. New York: United Nations.**

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจคุณภาพเครื่องมือ

1. นายเจดศักดิ์ ภูขงค์
รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1
2. นายเพชร อุปนนท์
ศึกษานิเทศก์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1
3. ดร.อโนทัย ประสาน
อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
4. นางศิริพร ใจห้าว
ผู้อำนวยการโรงเรียนทุ่งสร้าง
5. นางจิตติารีย์ เกิดสมกาล
หัวหน้างานวิชาการโรงเรียนวัดบางตะพาน

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์

ที่ ศธ. พิเศษ ว 318/2557

สำนักงานบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
ตำบลท่าจี้ว อำเภอเมือง
จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280

2 ธันวาคม 2557

เรื่อง ขอดความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณเจดศักดิ์ ภูขงค์ (รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1)

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือในการวิจัย

จำนวน 1 ชุด

ด้วยนายรัฐกร ผดุงกิจ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอ เป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง การบริหารงานของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย ดร.รอยพิมพ์ใจ เพชรกุล เป็นประธานกรรมการที่ปรึกษาและดร.ธีระพงษ์ สมเขาใหญ่ เป็นกรรมการที่ปรึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงขอดความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบเนื้อหาโครงสร้างและการใช้ภาษาในประเด็นคำถาม พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อนำแบบสอบถามไปปรับปรุงให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น อนึ่ง นักศึกษาจะขอนำเครื่องมืองานวิจัยไปประสานงานกับท่านด้วยตนเอง ตามวันและเวลาที่ท่านกรุณานัดหมายให้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ ขอขอบคุณยิ่งมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ไมตรี จันทรา)

หัวหน้างานบัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์. 0-7537-7438

โทรสาร. 0-7537-7438

ที่ ศธ. พิเศษ ว 318/2557

สำนักงานบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
ตำบลท่าจี่ อำเภอมือง
จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280

2 ธันวาคม 2557

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณเผด็จ อุปันันท์ (ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1)

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือในการวิจัย

จำนวน 1 ชุด

ด้วยนายรัฐกร ผดุงกิจ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอ เป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง การบริหารงานของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับคุณภาพงานวิชาการ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย ดร.รอยพิมพ์ใจ เพชรกุล เป็นประธานกรรมการที่ปรึกษาและดร.ธีระพงษ์ สมเขาใหญ่ เป็นกรรมการที่ปรึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบเนื้อหาโครงสร้างและการใช้ภาษาในประเด็นคำถาม พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อนำแบบสอบถามไปปรับปรุงให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น อนึ่ง นักศึกษาจะขอนำเครื่องมืองานวิจัยไปประสานงานกับท่านด้วยตนเอง ตามวันและเวลาที่ท่านกรุณานัดหมายให้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ ขอขอบคุณยิ่งมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ไมตรี จันทร์ทรา)

หัวหน้างานบัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์. 0-7537-7438

โทรสาร. 0-7537-7438

ที่ ศธ. พิเศษ ว 318/2557

สำนักงานบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
ตำบลท่าจีว อำเภอมือง
จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280

2 ธันวาคม 2557

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน ดร.อโนทัย ประสาน (อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช)

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือในการวิจัย

จำนวน 1 ชุด

ด้วยนายรัฐกร ผดุงกิจ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอ เป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง การบริหารงานของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับคุณภาพงานวิชาการ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย ดร.รอยพิมพ์ใจ เพชรกุล เป็นประธานกรรมการที่ปรึกษาและดร.ธีระพงษ์ สมเขาใหญ่ เป็นกรรมการที่ปรึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบเนื้อหาโครงสร้างและการใช้ภาษาในประเด็นคำถาม พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อนำแบบสอบถามไปปรับปรุงให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น อนึ่ง นักศึกษาจะขอนำเครื่องมืองานวิจัยไปประสานงานกับท่านด้วยตนเอง ตามวันและเวลาที่ท่านกรุณาคัดหมายให้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ ขอขอบคุณยิ่งมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ไมตรี จันทรา)

หัวหน้างานบัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์. 0-7537-7438

โทรสาร. 0-7537-7438

ที่ ศธ. พิเศษ ว 318/2557

สำนักงานบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
ตำบลท่าजू อำเภอเมือง
จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280

2 ธันวาคม 2557

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณศิริพร ใจห้าว (ผู้อำนวยการโรงเรียนทุ่งสร้าน)

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือในการวิจัย

จำนวน 1 ชุด

ด้วยนายรัฐกร ผดุงกิจ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอ เป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง การบริหารงานของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย ดร.รอยพิมพ์ใจ เพชรกุล เป็นประธานกรรมการที่ปรึกษาและดร.ธีระพงษ์ สมเขาใหญ่ เป็นกรรมการที่ปรึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงขอกความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบเนื้อหา โครงสร้างและการใช้ภาษาในประเด็นคำถาม พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อนำแบบสอบถามไปปรับปรุงให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น อนึ่ง นักศึกษาจะขอนำเครื่องมืองานวิจัยไปประสานงานกับท่านด้วยตนเอง ตามวันและเวลาที่ท่านกรุณานัดหมายให้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุเคราะห์ ขอขอบคุณยิ่งมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ไมตรี จันทรา)

หัวหน้างานบัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์. 0-7537-7438

โทรสาร. 0-7537-7438

ที่ ศธ. พิเศษ ว 318/2557

สำนักงานบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
ตำบลท่าวี อำเภอมือง
จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280

2 ธันวาคม 2557

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน คุณจิตติารีย์ เกิดสมกาล (หัวหน้างานวิชาการ โรงเรียนวัดบางตะพาน)

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือในการวิจัย

จำนวน 1 ชุด

ด้วยนายรัฐกร ผดุงกิจ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอ เป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง การบริหารงานของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับคุณภาพงานวิชาการ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย ดร.รอยพิมพ์ใจ เพชรกุล เป็นประธานกรรมการที่ปรึกษาและดร.ธีระพงษ์ สมเขาใหญ่ เป็นกรรมการที่ปรึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจสอบเนื้อหาโครงสร้างและการใช้ภาษาในประเด็นคำถาม พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อนำแบบสอบถามไปปรับปรุงให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น อนึ่ง นักศึกษาจะขอนำเครื่องมืองานวิจัยไปประสานงานกับท่านด้วยตนเอง ตามวันและเวลาที่ท่านกรุณานัดหมายให้

จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาอนุเคราะห์ ขอขอบคุณยิ่งมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ไมตรี จันทรา)

หัวหน้างานบัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์. 0-7537-7438

โทรสาร. 0-7537-7438

ที่ ศธ. พิเศษ ว 367/2557

สำนักงานบัณฑิตศึกษา
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
ตำบลท่าจี้ อำเภอมือง
จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280

16 ธันวาคม 2557

เรื่อง ขอบความร่วมมือทดลองใช้เครื่องมือในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน.....)

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือในการวิจัย

จำนวน ชุด

ด้วยนายรัฐกร ผดุงกิจ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอ เป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง การบริหารงานของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับคุณภาพงานวิชาการ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย ดร.รอยพิมพ์ใจ เพชรกุล เป็นประธานกรรมการที่ปรึกษาและดร.ธีระพงษ์ สมเขาใหญ่ เป็นกรรมการที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษามีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องโดยการแจกแบบสอบถามการวิจัยมาทดลองใช้ (Try Out) กับหัวหน้าฝ่ายวิชาการ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 เพื่อนำไปหาค่าอำนาจจำแนกและความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยนักศึกษาจะไปประสานด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้ นายรัฐกร ผดุงกิจ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณยิ่งมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร. นิมิตร จันทรา)

หัวหน้างานบัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์. 0-7537-7438

โทรสาร. 0-7537-7438

ที่ ศธ. พิเศษ ว 368/2557

สำนักงานบัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

ตำบลท่าวี อำเภอมะเขี

จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280

20 ธันวาคม 2557

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน.....)

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือในการวิจัย

จำนวน ชุด

ด้วยนายรัฐกร ผดุงกิจ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอ เป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง การบริหารงานของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ประกอบด้วย ดร.รอยพิมพ์ใจ เพชรกุล เป็นประธานกรรมการที่ปรึกษาและดร.ธีระพงษ์ สมเขาใหญ่ เป็นกรรมการที่ปรึกษา

ในการนี้ นักศึกษามีความจำเป็นต้องเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง โดยการแจกแบบสอบถาม กับหัวหน้าฝ่ายวิชาการ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ดังนั้น จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดพิจารณาอนุญาตให้ นายรัฐกร ผดุงกิจ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานและบุคลากรดังกล่าว เพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต และขอขอบคุณยิ่งมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ไมตรี จันทรา)

หัวหน้างานบัณฑิตศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

สำนักงานเลขานุการ

โทรศัพท์. 0-7537-7438

โทรสาร. 0-7537-7438

ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รหัสแบบสอบถาม _____

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

การบริหารงานของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1

.....
คำชี้แจงทั่วไป

1. แบบสอบถามฉบับนี้สร้างขึ้นเพื่อสอบถามหัวหน้าฝ่ายวิชาการมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารงานของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1
2. แบบสอบถามฉบับนี้มีทั้งหมด 3 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1
 - ตอนที่ 3 คุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1
3. กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามสภาพความเป็นจริง ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามจะทำให้การวิจัยครั้งนี้มีความสมบูรณ์และเชื่อถือได้
4. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้จะไม่กระทบต่อการปฏิบัติงานในตำแหน่งหน้าที่แต่ประการใด ข้อมูลที่ตอบในแบบสอบถามครั้งนี้จะเก็บรักษาไว้เป็นความลับและผู้วิจัยนำผลไปใช้เฉพาะการวิจัยในครั้งนี้เท่านั้น

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

รัฐกร ผดุงกิจ

นักศึกษานิเทศศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

ตอนที่ 1

ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

1. วุฒิการศึกษาจำแนกเป็น

- ปริญญาตรี
- สูงกว่าปริญญาตรี

2. วิทยฐานะของครู จำแนกเป็น

- ครูปฏิบัติการ
- ครูชำนาญการ
- สูงกว่าครูชำนาญการ

3. ขนาดของสถานศึกษา

- ขนาดเล็ก (จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 120 คนลงมา)
- ขนาดกลาง (จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 121- 600 คน)
- ขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 601 คนขึ้นไป)

ตอนที่ 2

การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1

คำชี้แจง แบบสอบถามตอนที่ 2 ผู้วิจัยประสงค์จะศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพียงช่องเดียว โดยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนน 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด
4 หมายถึง การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก
3 หมายถึง การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง
2 หมายถึง การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย
1 หมายถึง การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถาม

ข้อที่	การบริหารงานของผู้บริหาร	ระดับการบริหาร				
		5	4	3	2	1
0	ผู้บริหารจัดการประชุมร่วมกัน เพื่อกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา		✓			

คำอธิบาย ข้อ 0 ผู้ตอบทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับมาก แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ในการจัดการประชุมร่วมกัน เพื่อกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ข้อที่	การบริหารงานของผู้บริหาร	ระดับการบริหาร				
		5	4	3	2	1
การบริหารแบบมีส่วนร่วม						
1	มีการประชุมร่วมกัน เพื่อกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา					
2	เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของสถานศึกษา					
3	ยอมรับฟังความคิดเห็นเพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนางาน					
4	สนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานเพิ่มพูนความรู้ความสามารถอยู่เสมอ					
5	ให้คำแนะนำและคอยช่วยเหลือในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ					
6	ส่งเสริมให้ครูมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์กับงานที่ได้รับมอบหมาย					
7	ให้อิสระในการรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย					
8	ยกย่องให้เกียรติตลอดจนยอมรับฟังความเห็นซึ่งกันและกัน					
9	ยอมรับและชื่นชมผู้ได้บังคับบัญชาว่ามีความสามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
10	มีความภาคภูมิใจ ยินดีในการปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อสร้างความสำเร็จของงาน					
การบริหารแบบกระจายอำนาจ						
11	มีการมอบหมายหน้าที่ ความรับผิดชอบให้กับหัวหน้าฝ่ายงาน					
12	มีการมอบอำนาจการบริหารงานตามสิทธิ หน้าที่ตามบทบาทของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง					
13	ให้อิสระกับครูในการจัดการเรียนการสอน					
14	มีการเชิญคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้าร่วมในการบริหารจัดการศึกษา					
15	ให้อิสระในการบริหารงานงบประมาณให้เหมาะสมโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ					

ข้อที่	การบริหารงานของผู้บริหาร	ระดับการบริหาร				
		5	4	3	2	1
16	มีการกระจายอำนาจความรับผิดชอบให้ครูในหน้าที่ต่างๆ มีความเหมาะสม					
17	มีการกำหนดขอบเขตของงานและการแบ่งแยกหน้าที่ ความรับผิดชอบของครูแต่ละคนตามทักษะและความรู้ ความสามารถ					
การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์						
18	มีการวางแผนให้บรรลุเป้าหมายตามแผนปฏิบัติงาน					
19	มีความมุ่งมั่นกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานให้บรรลุ ตามเป้าหมายที่กำหนด					
20	เปิดโอกาสให้ครูได้แสดงความคิดเห็น					
21	มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าในการปฏิบัติงาน					
22	ส่งเสริมให้ครูผู้สอนพัฒนาการเรียนการสอนและนำ นวัตกรรมมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน					
23	มีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน และปรับปรุง แก้ไขการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างสม่ำเสมอ					
24	มีการปฏิบัติงานได้ถูกต้องตรงตามเป้าหมายที่ตั้งไว้					
25	มีความคิดสร้างสรรค์ในการบริหารงาน					
การพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้						
26	มีการปรับปรุงพัฒนาห้องสมุดอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ					
27	มีการปรับปรุงพัฒนาห้องปฏิบัติการอุปกรณ์ที่ส่งเสริม การเรียนรู้ทางวิชาการในรูปแบบที่หลากหลายและมี คุณภาพ					
28	มีการปรับปรุงพัฒนาสถานที่ออกกำลังกาย เล่นกีฬา และอุปกรณ์ที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายของ ผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง					
29	มีการปรับปรุงพัฒนาแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียนใน รูปแบบที่หลากหลาย					

ข้อที่	การบริหารงานของผู้บริหาร	ระดับการบริหาร				
		5	4	3	2	1
30	มีการปรับปรุงพัฒนามุมส่งเสริมการอ่านอย่างสม่ำเสมอ					
31	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้าใช้แหล่งเรียนรู้ภายนอกเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง					
32	เปิดโอกาสให้ชุมชนได้ถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นให้กับผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง					

ตอนที่ 3

คุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1

คำชี้แจง แบบสอบถามตอนที่ 3 ผู้วิจัยประสงค์จะศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคุณภาพงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพียงช่องเดียว โดยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนน 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง คุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง คุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง คุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษา อยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง คุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง คุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษา อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถาม

ข้อที่	การบริหารงานของผู้บริหาร	ระดับการบริหาร				
		5	4	3	2	1
0	สถานศึกษามีการวางแผนการใช้หลักสูตร โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย		✓			

คำอธิบาย ข้อ 0 ผู้ตอบทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับมาก แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการวางแผนการใช้หลักสูตร โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย มีระดับคุณภาพงานวิชาการ อยู่ในระดับมาก

ข้อที่	งานวิชาการภายในสถานศึกษา	ระดับคุณภาพงานวิชาการ				
		5	4	3	2	1
การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา						
1	มีการทำแผนการดำเนินงานของหลักสูตร โดยการมีส่วนร่วมจากบุคลากรทุกฝ่าย					
2	มีการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน					
3	ใช้หลักสูตรในการจัดการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม					
4	มีหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน					
5	มีหลักสูตรสอดคล้องเหมาะสมกับชุมชนท้องถิ่น					
6	มีการนิเทศการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง					
7	มีการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษาแก่ครู					
8	มีหลักสูตรแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน					
9	ติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง					
10	มีหลักสูตรที่ได้รับการปรับปรุงตามความเหมาะสมของสถานศึกษา					
การพัฒนากระบวนการเรียนรู้						
11	จัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์คิดสร้างสรรค์ได้อย่างเป็นระบบ					
12	จัดเนื้อหาสาระกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสเลือกเรียนตามความสนใจและความถนัด					
13	จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการความรู้ต่างๆ ได้หลากหลาย					
14	จัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง					
15	จัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิด การเผชิญสถานการณ์แก้ไขปัญหาด้วยตนเอง					

ข้อที่	งานวิชาการภายในสถานศึกษา	ระดับคุณภาพงานวิชาการ				
		5	4	3	2	1
16	ส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ					
17	จัดครูเข้าสอนตามชั้น โดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ และความเหมาะสม					
18	จัดสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่เรียนอ่อน และสอนเสริมให้กับนักเรียนที่เรียนดี					
19	ส่งเสริมครูให้มีการประเมินผู้เรียนในทุกด้านตามความเหมาะสม					
20	ส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม					
การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน						
21	กำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา					
22	มีการวัดผล ประเมินผลการเรียนรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา					
23	มีการวัดผล ประเมินผลการจัดการเรียนรู้โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริงจากกระบวนการการปฏิบัติ และผลงานในเชิงประจักษ์					
24	วัดผล ประเมินผลการเรียน การสอนตามระเบียบว่าด้วยการวัดผลประเมินผล					
25	เทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ ผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่นๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด					
26	มีเครื่องมือวัดผล ประเมินผลที่ได้พัฒนาให้ได้มาตรฐาน					
27	จัดทำข้อมูล สถิติ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการวัดผล ประเมินผลแต่ละครั้ง และมีการสรุปจัดทำรายงานอย่างเป็นระบบ					

ข้อที่	งานวิชาการภายในสถานศึกษา	ระดับคุณภาพงานวิชาการ				
		5	4	3	2	1
28	วิเคราะห์ผลการวัดผล ประเมินผล และได้ปรับปรุงเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน					
การนิเทศการศึกษา						
29	มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการนิเทศภายใน					
30	แต่งตั้งผู้รับผิดชอบการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง					
31	ส่งเสริมให้บุคลากรเห็นความสำคัญในการนิเทศ					
32	สำรวจสภาพปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อนำไปใช้ในการนิเทศ					
33	ทุกคนมีส่วนร่วมในการนิเทศภายในของสถานศึกษา					
34	มีรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสมในการนิเทศ					
35	มีการติดตามผลการปฏิบัติงานของครูหลังจากผ่านการอบรมหรือศึกษาดูงาน					
36	ผู้นิเทศให้คำแนะนำและเป็นที่ยอมรับแก่ครูอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ					
37	นำผลการนิเทศไปใช้ในการวางแผนและปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน					
การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา						
38	มีระบบโครงสร้างองค์กรที่รองรับระบบการประกันคุณภาพภายใน					
39	จัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อการพัฒนางานวิชาการ					
40	มีเกณฑ์การประเมินเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัด					
41	ได้รับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา					
42	จัดทำเกณฑ์มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา					

ข้อที่	งานวิชาการภายในสถานศึกษา	ระดับคุณภาพงานวิชาการ				
		5	4	3	2	1
43	มีแผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพ					
44	มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา					
45	ดำเนินการพัฒนางานตามแผน ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในและปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง					
46	มีการประสานความร่วมมือกับคณะครูและคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา					
47	มีการประสานงานกับเขตพื้นที่เพื่อการประเมินคุณภาพการศึกษา					
48	ประสานงานกับสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาและประเมินคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง					
49	มีการจัดทำรายงานประเมินตนเองเพื่อรับการประเมินภายนอก					
การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีการศึกษา						
50	มีการวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอน					
51	มีการผลิต พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน					
52	มีการจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนางานด้านวิชาการ					
53	มีการประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนาการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางานวิชาการ					
54	มีการจัดทำบัญชีการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเป็นระบบ					

ข้อที่	งานวิชาการภายในสถานศึกษา	ระดับคุณภาพงานวิชาการ				
		5	4	3	2	1
55	ส่งเสริมการเรียนรู้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีแก่นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ					
56	ประเมินผลการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา					
57	มีห้องสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ					
58	นำสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน					

ภาคผนวก ง

คำดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC)

ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC)

ตอนที่ 2 การบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาานครศรีธรรมราช เขต 1

ข้อที่	การบริหารงานของผู้บริหาร	ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
การบริหารแบบมีส่วนร่วม									
1	มีการประชุมร่วมกันเพื่อกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
2	เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3	ยอมรับฟังความคิดเห็นเพื่อนำมาปรับปรุงพัฒนางาน	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
4	สนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานเพิ่มพูนความรู้ความสามารถอยู่เสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
5	ให้คำแนะนำและคอยช่วยเหลือในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
6	ส่งเสริมให้ครูมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์กับงานที่ได้รับมอบหมาย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
7	ให้อิสระในการรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
8	ยกย่องให้เกียรติตลอดจนยอมรับฟังความเห็นซึ่งกันและกัน	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
9	ยอมรับและชื่นชมผู้ได้บังคับบัญชาว่ามีความสามารถปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ข้อที่	การบริหารงานของผู้บริหาร	ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
10	มีความภาคภูมิใจ ยินดีในการปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อสร้างความสำเร็จของงาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
การบริหารแบบกระจายอำนาจ									
11	มีการมอบหมายหน้าที่ ความรับผิดชอบให้กับหัวหน้าฝ่ายงาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
12	มีการมอบอำนาจการบริหารงานตามสิทธิหน้าที่ตามบทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	-1	+1	+1	+1	+1	3	0.6	ใช้ได้
13	ให้อิสระกับครูในการจัดการเรียนการสอน	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
14	มีการเชิญคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้าร่วมในการบริหารจัดการศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
15	ให้อิสระในการบริหารงานงบประมาณให้เหมาะสมโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของผู้เรียนเป็นสำคัญ	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
16	มีการกระจายอำนาจความรับผิดชอบให้ครูในหน้าที่ต่างๆ มีความเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
17	มีการกำหนดขอบเขตของงานและการแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบของครูแต่ละคนตามทักษะและความรู้ความสามารถ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์									
18	มีการวางแผนให้บรรลุเป้าหมายตามแผนปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
19	มีความมุ่งมั่นกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ข้อที่	การบริหารงานของผู้บริหาร	ระดับความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5			
20	เปิดโอกาสให้ครู ได้แสดงความคิดเห็น	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
21	มีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าในการปฏิบัติงาน	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
22	ส่งเสริมให้ครูผู้สอนพัฒนาการเรียนการสอนและนำนวัตกรรมมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
23	มีการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานและปรับปรุง แก้ไขการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
24	มีการปฏิบัติงาน ได้ถูกต้องตรงตามเป้าหมายที่ตั้งไว้	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
25	มีความคิดสร้างสรรค์ในการบริหารงาน	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
การพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้									
26	มีการปรับปรุงพัฒนาห้องสมุดอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
27	มีการปรับปรุงพัฒนาห้องปฏิบัติการอุปกรณ์ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางวิชาการในรูปแบบที่หลากหลายและมีคุณภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
28	มีการปรับปรุงพัฒนาสถานที่ออกกำลังกาย เล่นกีฬา และอุปกรณ์ที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกายของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
29	มีการปรับปรุงพัฒนาแหล่งเรียนรู้นอกห้องเรียนในรูปแบบที่หลากหลาย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
30	มีการปรับปรุงพัฒนามุมส่งเสริมการอ่านอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ข้อที่	การบริหารงานของผู้บริหาร	ระดับความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5			
31	เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเข้าใช้แหล่งเรียนรู้ ภายนอกเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้อย่าง ต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
32	เปิดโอกาสให้ชุมชนได้ถ่ายทอดภูมิ ปัญญาท้องถิ่นให้กับผู้เรียนอย่าง ต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (IOC)

ตอนที่ 3 คุณภาพงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1

ข้อที่	งานวิชาการภายในสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5			
การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา									
1	มีการทำแผนการดำเนินงานของหลักสูตร โดยการมีส่วนร่วมจากบุคลากรทุกฝ่าย	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
2	มีการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
3	ใช้หลักสูตรในการจัดการเรียนการสอน อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
4	มีหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับ ความต้องการของชุมชน	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
5	มีหลักสูตรสอดคล้องเหมาะสมกับ ชุมชนท้องถิ่น	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
6	มีการนิเทศการใช้หลักสูตรสถานศึกษา อย่างต่อเนื่อง	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
7	มีการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ หลักสูตรสถานศึกษาแก่ครู	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
8	มีหลักสูตรแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
9	ติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตร อย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ข้อที่	งานวิชาการภายในสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
10	มีหลักสูตรที่ได้รับการปรับปรุงตามความเหมาะสมของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
การพัฒนากระบวนการเรียนรู้									
11	จัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์คิดสร้างสรรค์ได้อย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
12	จัดเนื้อหาสาระกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสเลือกเรียนตามความสนใจและความถนัด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
13	จัดการเรียนรู้แบบบูรณาการความรู้ต่างๆ ได้หลากหลาย	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
14	จัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
15	จัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิด การเผชิญสถานการณ์แก้ไขปัญหาด้วยตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
16	ส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
17	จัดครูเข้าสอนตามชั้น โดยคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ และความเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
18	จัดสอนซ่อมเสริมให้กับนักเรียนที่เรียนอ่อน และสอนเสริมให้กับนักเรียนที่เรียนดี	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
19	ส่งเสริมครูให้มีการประเมินผู้เรียนในทุกด้านตามความเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ข้อที่	งานวิชาการภายในสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5			
20	ส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน									
21	กำหนดระเบียบ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
22	มีการวัดผล ประเมินผลการเรียนรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา	+1	0	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
23	มีการวัดผล ประเมินผลการจัดการเรียนรู้โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริงจากกระบวนการปฏิบัติ และผลงานในเชิงประจักษ์	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
24	วัดผล ประเมินผลการเรียน การสอนตามระเบียบว่าด้วยการวัดผลประเมินผล	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
25	เทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ ผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่นๆ ตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
26	มีเครื่องมือวัดผล ประเมินผลที่ได้พัฒนาให้ได้มาตรฐาน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
27	จัดทำข้อมูล สถิติ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการวัดผล ประเมินผลแต่ละครั้ง และมีการสรุปจัดทำรายงานอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
28	วิเคราะห์ผลการวัดผล ประเมินผล และปรับปรุงเพื่อ ส่งเสริมการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ข้อที่	งานวิชาการภายในสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
การนิเทศการศึกษา									
29	มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการนิเทศภายใน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
30	แต่งตั้งผู้รับผิดชอบการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
31	ส่งเสริมให้บุคลากรเห็นความสำคัญในการนิเทศ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
32	สำรวจสภาพปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อนำไปใช้ในการนิเทศ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
33	ทุกคนมีส่วนร่วมในการนิเทศภายในของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
34	มีรูปแบบที่หลากหลายและเหมาะสมในการนิเทศ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
35	มีการติดตามผลการปฏิบัติงานของครูหลังจากผ่านการอบรมหรือศึกษาดูงาน	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
36	ผู้นิเทศให้คำแนะนำและเป็นທີ່ปรึกษาแก่ครูอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
37	นำผลการนิเทศไปใช้ในการวางแผนและปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา									
38	มีระบบโครงสร้างองค์กรที่รองรับระบบการประกันคุณภาพภายใน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
39	จัดทำข้อมูลสารสนเทศเพื่อการพัฒนางานวิชาการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ข้อที่	งานวิชาการภายในสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
40	มีเกณฑ์การประเมินเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัด	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
41	ได้รับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
42	จัดทำเกณฑ์มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8	ใช้ได้
43	มีแผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาคุณภาพ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
44	มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
45	ดำเนินการพัฒนางานตามแผน ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในและปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
46	มีการประสานความร่วมมือกับคณะครูและคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
47	มีการประสานงานกับเขตพื้นที่เพื่อการประเมินคุณภาพการศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
48	ประสานงานกับสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาและประเมินคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
49	มีการจัดทำรายงานประเมินตนเองเพื่อรับการประเมินภายนอก	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้

ข้อที่	งานวิชาการภายในสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ (คนที่)					รวม	ค่า IOC	แปลผล
		1	2	3	4	5			
การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา									
50	มีการวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
51	มีการผลิต พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
52	มีการจัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนางานด้านวิชาการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
53	มีการประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนางานวิชาการ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
54	มีการจัดทำบัญชีการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
55	ส่งเสริมการเรียนรู้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีแก่บุคลากรอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
56	ประเมินผลการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
57	มีห้องสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างเพียงพอ	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
58	นำสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	5	1	ใช้ได้
จำนวนข้อคำถามทั้งหมด 90 ข้อ		รวมคะแนน = 86.2					0.96	ใช้ได้	
ระดับความคิดเห็น = 0.6 จำนวน 1 ข้อ		(0.6 x 1 = 0.6)							
ระดับความคิดเห็น = 0.8 จำนวน 17 ข้อ		(0.8 x 17 = 13.6)							
ระดับความคิดเห็น = 1 จำนวน 72 ข้อ		(1 x 72 = 72)							

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล	นายรัฐกร ผดุงกิจ
วัน เดือน ปีเกิด	20 เมษายน 2525
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 38/5 ซอยวัดหัวอิฐ ตำบลโพธิ์เสด็จ อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช 80000
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	ครูปฏิบัติการ โรงเรียนวัดบางตะพาน อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2537	ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดมเหยงค์ อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช
พ.ศ. 2543	มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเมืองนครศรีธรรมราช อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช
พ.ศ. 2547	ค.บ. (พลศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช
พ.ศ. 2558	ค.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช อำเภอเมืองนครศรีธรรมราช จังหวัดนครศรีธรรมราช